

Georg 539

Georgs-B.

1520

Resolutio
 Lutheriana super
 propositione decia
 tertia: de potestate
 pape: p̄ autore lo-
 cupletata.

IHESVS.
MARTINVS LVTHER, PIO
LECTORI SALVTEM
IN CHRISTO.

Tps et occu-
pationum ra-
tio precipitavit
editione reso-
lutionum, vt
pessimo noi
hereseos iteta-
to, occurreret
Stili de idus-
sria variat.
Vi in publi-
cu tractus, re-
quisit agulu.

In qua re: optime lector, te primu oro, ne stili mei varietatem mis-
reris. Si plane aliquando sordidior, penitusq; mei dissimilis, qd
de industria facio, quod mihi no sit spes nominis & memoriae diu-
turnae, nec tale quippiam vniqua quaesiu. sed sicut vi in publicum
tractus sum, Ita cogito semper: qua possim: citius redire in meum
angulum, saluo Christiano meo nome. Habere enim puto Thea-
trum meum suam horam. Post me alius sequetur, si dominus vos
let. ego tempori meo satisfecerim, Videor & multis paulo durior
in aduersarios, & velut modestiae theologicae oblitus. Hic: si qua
& alia vitia mea inueniantur: non magnopere deprecor culpam.
qd hoc me alia causa facere non su mihi conscus, qua nimio publi-
ci radio & odio, in quod me mergunt illi, plurimum mihi precios-
sissimi temporis suffurantes. Deinde, quod tam praefractus et ob-
stinatos oblatratores patior, vt, e quavis syllaba, mihi ignominis
am, sibi victoriam nominis Christiani, insidiosissime & pertinacissi-
me querant, vt malo nodo, malus mihi cuneus necessarius videat
tur. quanqua, videor mihi, stomacho me multam semper fecisse
vim, ne facerem, quae possem. Et nescio, si molliter simul & vtili-
ter tangi queant, qui inueteratissima iam diu consuetudine oppro-
brandi haeretici nominis, ita in iudicandis aliorum scriptis obstu-
perunt, & ad audiendam veritatem obduruerunt, suisq; opinio-
nibus obsurduerunt. vt vix caduceo diuino quopiam excitari poss-
se videantur. Vt id taceam, quam intolerabile sit, leuiter arguere
eos, qui e templo dei speluncam latronum fecerunt, & e scriptura
dei, negotium hominum, abominationem, eam e loco sancto, &
Christus flagellis pepulit, & PAVLVVS dure increpandos cens-
sunt hos vaniloquos. Na id cogunt, velint, nolint, confiteri, sacras
lras, passim in vniuersalib? studijs fuisse neglectas penit?, quan-
tumuis sese iactent scripturas intelligere religiosius, humano alio-
rum sensu, qua illarum proprio. Ego mihi nolo hanc cantari cant-
lenam, nec saltitabo ad eam. volo, non iudice humano die scriptu

Cur durior sit
i aduersarios
Praefractus
et obstinatos
Ruffinos ob-
latratores pa-
titur, flagris
etia dignos.
Malo nodo,
mal? cuneus.

Haud scio,
an inuetera-
tu vlc? mol-
liter & vtili-
ter curari qat

Chrus nego.
flagris e tem-
plo pepulit.
Paulus.

Oim hoim
scripta, dicta,
facta, sa, scrip-
tura, iudice

SUPER propositionibus tredecim reso-
lutiones meas, nuper tumultuario nego-
tio edidi, vt ferebat, & temporis, & occu-
pationu mearum ratio. ita enim cogor pe-
ne imparatus, pessimo nomini: quod mis-
hi a multis intentatur: occurrere. Quas,
cum videam maiore studio peti, qua spes
raueram, visum est, eas sub incudem reuo-
catas augere, vt emendare saltem, si qua
digniore facie in publicu venire possint.

In qua re: optime lector, te primu oro, ne stili mei varietatem mis-
reris. Si plane aliquando sordidior, penitusq; mei dissimilis, qd
de industria facio, quod mihi no sit spes nominis & memoriae diu-
turnae, nec tale quippiam vniqua quaesiu. sed sicut vi in publicum
tractus sum, Ita cogito semper: qua possim: citius redire in meum
angulum, saluo Christiano meo nome. Habere enim puto Thea-
trum meum suam horam. Post me alius sequetur, si dominus vos
let. ego tempori meo satisfecerim, Videor & multis paulo durior
in aduersarios, & velut modestiae theologicae oblitus. Hic: si qua
& alia vitia mea inueniantur: non magnopere deprecor culpam.
qd hoc me alia causa facere non su mihi conscus, qua nimio publi-
ci radio & odio, in quod me mergunt illi, plurimum mihi precios-
sissimi temporis suffurantes. Deinde, quod tam praefractus et ob-
stinatos oblatratores patior, vt, e quavis syllaba, mihi ignominis
am, sibi victoriam nominis Christiani, insidiosissime & pertinacissi-
me querant, vt malo nodo, malus mihi cuneus necessarius videat
tur. quanqua, videor mihi, stomacho me multam semper fecisse
vim, ne facerem, quae possem. Et nescio, si molliter simul & vtili-
ter tangi queant, qui inueteratissima iam diu consuetudine oppro-
brandi haeretici nominis, ita in iudicandis aliorum scriptis obstu-
perunt, & ad audiendam veritatem obduruerunt, suisq; opinio-
nibus obsurduerunt. vt vix caduceo diuino quopiam excitari poss-
se videantur. Vt id taceam, quam intolerabile sit, leuiter arguere
eos, qui e templo dei speluncam latronum fecerunt, & e scriptura
dei, negotium hominum, abominationem, eam e loco sancto, &
Christus flagellis pepulit, & PAVLVVS dure increpandos cens-
sunt hos vaniloquos. Na id cogunt, velint, nolint, confiteri, sacras
lras, passim in vniuersalib? studijs fuisse neglectas penit?, quan-
tumuis sese iactent scripturas intelligere religiosius, humano alio-
rum sensu, qua illarum proprio. Ego mihi nolo hanc cantari cant-
lenam, nec saltitabo ad eam. volo, non iudice humano die scriptu

ram. sed scriptura iudice, omnium hominum scripta, dicta, facta intelligenda sunt. Crimen intelligere. Postremo, omnium criminū nomina, modeste & patienter tulisse, laus esto. At spoliū nominis Christiani, rapinam gloriæ dei, abnegationem Christi (quod moluntur, qui hæretici agnouisse, ac non potius cum tam facile quā temere pronunciant) agnouisse, anathema sit. us vsq; ad sanguinem omnibus viribus reclamasse, anathema sit. Proinde, qui me patientem desiderant, primum, alio quam hæretico, perfido, et apostatico nomine crimentur, aut: quod debent talem me esse prius conuincant. Neq; enim mihi retaliasse videtur, or quenquam talium criminorum, etiam, si sexcentis nominibus malis eos onerassent. Hæresis enim similia sibi monstra non habet, cum sit peccatum in spiritum sanctum. Quanquam intutus omnium sanctorum exempla, & impotentem illorum animum: qui tam celebre hoc crimen faciunt: pene mihi persuadeo, non minus ferendum esse heretici, quam cuiusq; vitij opprobrium. Quādo, & Christum habere dæmonium iudæi insaniebant, obsequium deo se præstare arbitrati. Verum, vut sit nullius persona vnquam mihi erit odiosa, qui sperem omnes nos tandem pacatos in regno Christi victuros in æternum. Causam vero scripturæ sanctæ, si concitati ore zelo egero, veniā mihi spero iustā non negari, quod non possit esse par vilius læsio seu iniuria, cum iniuria diuinæ scripturæ collata. Hic enim vita nostra leditur æterna. Illic, putridum nomen corruptibilis hominis. Dominus autem ipse Iesus regat & seruet nos omnes, custodiatq; corda & intelligentias nostras. Amen, vale optime lector.

intelligenda
sunt Crimen
hæreseos,
Christiano
omnium gra
uissimum.

Aut conuin
cāt aū desināt
hæreticū cris
minari.

Hæresis, pec
catū in spm
sanctum.

Et Chrm
dæmoniū ha
bere, iudæi
blasphemābāt.

Neminem
vult odisse,
sed bona ve
nia, scripturæ
negotium sans
cte agere.

s tredecim resos
multuario negos
mporis, & occu
ra enim cogor pe
omni: quod mis
occurrere. Quas,
lio peti, quā spes
b in eadem reuo
re saltem, si qua
i ventre possint,
i varietatem mis
ei dissimilis, qd
& memoriæ diu
vi in publicum
redire in meum
enim puto Thea
si dominus vos
tis paulo durior
itus. Hic: si qua
precor culpam.
quā nimio publi
um mihi precios
ræ fractos et ob
mihi ignominis
e & pertinacissi
cessarius videas
m semper fecisse
er simul & vtilis
uetudine oppro
n scriptis obstu
at, suisq; opinio
piā excitari poss
leuiter arguere
nt, & e scriptura
loco sancto, &
crepandos cens
confiteri, sacras
as penit, quans
is, humano alio
anc cantari cant
ano die scriptu

DECIMAETERTIAE CONCLUSIONIS.

Gloria in excel sis deo.

PROPOSITIO ECCIANA.

Romanam ecclesiam non fuisse superiorem alijs ecclesijs ante tempora Syluestri, negamus. Sed eum, qui sedem beatissimi Petri habuit & fidem, successorem Petri & vicarium Christi generalem, semper agnouimus.

PROPOSITIO LVTHERIANA.

Romanam ecclesiam alijs ecclesijs fuisse superiorem, probatur ex frigidissimis decretis Rhomanorū pontificū, contra quę sunt, textus diuinę scripturę, historię approbate mille centumq; annorum, & decretum Concilij Niceni, omnium sacratissimi.

Dere fere cōuenit, non de causis & origine rei. Lu, non negat rho, p, esse, fuisse, fore primū, cōtra vetuli Ruffi inuidiosam delationem. De diuis rebus, licet in vtrancq; parte disputes, nō de priatu rho. pōtifici.

PRIMUM vides, lector, de re ipsa nos nō admodū dissentire, sed de causis & origine rei. nam, nec ego nego Rho. pontificē, eē, fuisse, fore primū, nec de hoc disputo, nec hoc querit, sed, an, pbati ones valeant, quibꝰ id asseritur. Mihi sane: qđ fateor: maxie oim displicet, qđ in ecclesia aliquid assertum, studio adulationis vel mēsdacijs, pbatur. quibus ecclesiam & fidem nostrā aduersarijs ludis brio exponamus. Non eget ecclesia Christi nostris mendatijs. Super fidei petram stabilitur. Non abhorret discuti & inquiri. Inde factum est, vt Rho. pontificum adultores in hoc primatu, iā diu suspicionem tyrannidis passi sint. dum velut malę fidei possessores, non permiserunt huius rei veritatem libere inquirere & disputare. quod tamen in omnibus etiam diuinis rebus (modo primatum hunc non tangerent) libentissime permiserunt.

OMITTO itaq; Eccianā propositionē. Primū, quod eam, vt inuidiose & subdole positā, mihi non capere videor. nā sine vlla causa, hanc in publico mihi inuidiam mouit, cū hanc materiam in nullo meorū dicatorū, tractarim. sed ADVLATOR sua quęrit, etiā cū fratris sui pernicię. DEINDE qđ homo suauis, vicariū Christi & Petri successorē nō asserit, nisi & fidem habeat. la

quo, aut f
Christi su
quod om
pietate ne
vicariatu
SED
propositi
primatus
etiam He
DE ofter
hucusq; n

PRIM
qs saltē n
quā in ips
narchiā v
nota fuer
pōtifici in
nulla scrip
temeritat
Cyprian
oēs Episc
decē tribu
quia volu
NAM
rationē de
phibita &
schismatic
ficus auto
bilis ratio
SECV
mur, et q
millibꝰ, q
dū, siue id
principat
nos diffo
tradū, &
lentā fug
TER
premere
quid res
li, multi p
ppitia v
strū est,
etiā si sub
QVA

uperiorem
estri, nega
mi Petri ha
& vicarium

A.
s fuisse supe
nis decreis
e sunt, tex
robate mil
lij Niceni,

tu dissentire,
pontificē, eē,
sed, an pbat
r: maxie oim
tidis vel mē
erfarijs ludis
mendatijs. Su
nquiri. Inde
matu, iā diu
dei possessō
ere & dispu
modo prima

quod eam, vt
nā sine villa
materiam in
R sua quæsi
suauis, vica
habeat. In

RESOLVTIO.

FO. III.

quo, aut insanit, aut multos pontifices rthomanos negat vicarios Christi fuisse, & fore posse, vt quos fidē habuisse nesciamus, atq; quod omniū intoleratissimū est rho, pontificibus; sanctitate & pietate necessarijs eos onerat, cum apud nos ratus sit, etiam eius vicariatus & pontificatus, qui sine fide & sanctitate sit.

Eccus rho.
pon. onerat
Luther? exo
nerat,

SED age, lubricam hanc anguillā differam, & DVO in mea propositione faciam. PRIMO, adducam firmamenta, quibus primatus iste stabiliri fideliter posse, mihi videat. ita, vt per ipsa, etiam Hereticis & schismaticis efficaciter resisti possit. DEINDE ostendam, quod nihil faciant decreta & probationes, quib; hucusq; nixi fuerunt, qui eundem primatum statuerunt.

DE PRIORE PRIVS.

PRIMUM, quod me mouet rho. pōtificē, esse alijs omnib; q̄s saltē nouerim? se pōtifices gerere: superiorē, ē ipsa volūtas dei, quā in ipso facto videmus. Neq; enī sine voluntate dei, in hāc monarchiā vnq̄ venire potuisset rho. pōtifex. At volūtas dei q̄q̄ mō nota fuerit, cū reuerētia suscipiēda est. Ideoq; nō licet temere rho. pōtifici in suo primatu resistere. Hec aut̄ ratio tanta est, vt si etiā nulla scriptura, nulla alia causa esset, hęc tñ satis eēt ad cōpescēda temeritatē resistentiū, & hac sola ratione gloriosissimus martyr Cyprianus, per multas epistolas confidentissime gloriaē, contra oēs Episcopos q̄tūcūq; aduersarios, sicut. iij. Re. legim?. Quod decē tribus Israel discesserunt a Rhobooam filio Salomonis, & tñ quia voluntate dei, sine autoritate factum est, ratū apud deū fuit.

Afferit rho.
pon. summū
esse, sex ratio
nibus. Prima

NAM, & apud theologos oēs, voluntas signi, quā vocāt operationē dei, nō minus quā alia signa voluntatis dei, vt præcepta, prohibita &c. metuenda est. IDEO nō video, quō sint excusati a schismatis reatu, qui huic volūtati cōtrauenientes, sese a rho, pōtificis autoritate subtrahūt. Ecce, hęc est vna prima mihi insuperabilis ratio, q̄ me subijcit rho. pōtifici, et primatū ei? cōfiteri cogit.

Volūtas signi
metuēda.

SECUNDA, si iuxta pceptū Christi, cedere aduersario iubemur, et q̄ angariarit nos mille pass?, eūdū est cū eo et alijs duob; millib;, quanto maḡ, si rho. pōtifex exegerit i suo principatu, cedēdū, siue id iuste, siue iniuste egerit. Nā, incōparabiliter minor res ē, principat? iste, q̄ vt vnitas & charitas & hūilitas, pp̄ ipsam per nos dissoluat. Ideo nō dubito peccare eos, qui in dissensionē sese tradūt, & spūs æternā vnitatē, ppter hāc tēporalē, terrenā excelentia fugiēdā, dissoluūt. ferenda enī sunt oia, q̄ peccata nō sunt.

Secunda.

TER TIA, quod si propter peccata nostra, nos deus vulerit premere mltis principib;, sicut in prouerbijis dicit Salomon, Nūq̄ quid resistendum est flagello dei propter peccata (inqt) populi, multi principes eius. Proinde, qñ nr̄m nō ē diffinire, irata ne an pp̄tita voluntate, deus nobis quoscūq; principes dederit, hoc nostrū est, volūtatē eius pio simplici; timore suscipere. Quo mō, etiā si sub turca nos esse vellet, Turca subesse libentes debuerem?

Qui se vnitate spūs subtrahunt, peccant.

Tertia.

QUARTA, Rho. xij. Apostolus dicit. Omnis aīa potestati

Consiliū dei nō definiēdū
Quarta.

DECIMAE TERTIAE CONCLVSIONIS.

būs sublimioribus subdita sit, nō enī est potestas, nisi a deo. Quę cunq; aut a deo sunt, ordinata sūt. Itaq; qui resistūt potestati, dei ordinationi resistūt, qui aut deo resistunt, ipsi damnationē sibi acquirunt. Hac certe omnīū robustissima: quantum ego capio: causa nos Rho, Pōtifici subiecti sumus. in qua clare asserit, nullā potestatem nec esse quidē posse, nisi a deo. Cū aut Rho, pontificis potestas iam sit robustissime stabilita, vt videmus, certe nō oportet dei ordinationē hāc impugnare, sed quanta q̄ta est, hūiliter sustinere, etiam si iniusta esset, & iudicium deo relinquere.

Quinta.

QVINTA, est beatus Petrus docens, vt subditi sumus omnī humanę creaturę, quia sic est voluntas dei. At humanam creaturā vocat magistratus, hominū arbitrio institutos, vt clarū est ex sequentibus. vbi dicit, siue regi tanq; precellenti, siue ducibus, tāq; ab eo missis. CVM aut & Rho, pōtificis potestatem arbitremur, humano decreto statutam, & ordinante deo sic roboratam, SINE crimine non est, qui sese sua autoritate subduxerit.

Sexta.

SEXTA, ad hoc facit vnus ille consensus omnīū fidelīū, qui hodie sub Rho, pontifice sunt. Nā, cū potestas illa sit res temporalis & longa submittēda vnitati fidelīū, non sine fecissimo crimine esse poterit, si propter rem temporalem, hunc tot fidelīū cōmunesensum despexerit, hoc est, Christū negauerit, & ecclesiam cōtempserit. An possibile est, Christū nō esse inter tot ac tantos Christianos? Si aut Christ⁹ ibi est & Christiani, cū Christo & Christianis standū est in quacunq; re, quę cōtra dei præceptū non fuerit. Hęc in quā ratio fortis est, & insolubilis. Et ex ijs possunt multę alię formari, quin huc potest vniuersa scriptura duci, vt quę vbiq; charitatē, humilitatē, vnitatem spiritus, & timorem dei commendat, nō violandas esse, pro vlla re mundi, nedū pro vni⁹ vno pōtificatu vel primatu, etiā, si solo iure hūano esset institutus. Et hac ratione: vt mihi videor: lōge melius stabiltret Rho, Pōtificis monarchia, si voluntatē dei & cōsensum fidelīū, non tantū subditi, sed & Rho, pōtiffices attendere & timere cogere. quā, dum velut iure diuino teneat, vi & terrore extorquet, nō, nisi odiū sibi accedunt in subditis, & sese per securitatem in tyrannidē paulatim confortant.

DE POSTERIORE.

Quod probatiōes hucusq; habitę nihil sint, Tripliciter ostendā. PRIMO, scripturas adductas dissoluendo. SECVNDO, casuum nonum seu decretalium inefficacem probationem. TERTIO, rationes robustissimas adducendo.

Ad primum. due sunt autoritates scripturę, quibus creditum est, stabiliri primatū Rho, ecclesię.

Autoritates
scripturę, quibus
primat⁹
R. p. pbatur

Primo, adducitur illa autoritas Matth. xvi. Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. Et tibi dabo claves regni celorum, &c. Ex hoc enim textu clamant, Petrum solū accepisse claves, præ cæteris Apostolis,

PRIM
dūt ab ho
sequenter
Panor, de
bo, PAS
go ipsi s
tire oību
tinaciter,
ma decre
iuristis
nā merer
qui ineffi
ego ea ne
frigēt, nisi
per vim d
probat h
tur, quæ
tis forti r
Christus
claves, se
dit claves
ad oēs di
cata, &c.
ues pms
fas intell
SECV
soli Petro
hoc verb
Petri asse
tatus ver
confitecur
tur suum
CHR
dē trahat
toti orbi
ce omnīū
vertex co
sponder.
nes, etian
B. AV
lum Perr
intellectu
in figura
sicuti est,
Iudas pe
qd claves

Sed quod hæc nihil ad hoc faciant, probo.

PRIMUM, quod ipsimet iurista primat⁹ hui⁹ assertores, rece-
dūt ab hoc sensu, & negāt hoc verbo, Petro datā primatatem, con-
sequenter & Rho, pōtiffici, sicut glōsa in c. consyderandū dī. I. Et
Panor, de elec. c. significasti, vñ dicunt, Nō hoc verbo, sed illo ver-
bo, PASCe oues meas, Petro eē collatū pōtifficacū ecclesiæ. Si er-
go ipsis iuristis licet negare tot text⁹ expressos decretorū, et dissen-
tire oibus, quæ distīn. xvij. xvij. xix. xxi. xxij. tam copiose & per-
tinaciter, ex hoc vbo Matth. statūt. Cur mihi nō liceat frigidissī-
ma decreta appellare theologo, cū ea negare & annihilare liceat
iuristis? persequāt primū seipfos, maioris cri- minis reos, aut, si ve-
niā merent decretorum negatores & cassatores, sine peccato erit,
qui inefficaces asserit, et frigidas decretorū probationes. Neq; enī
ego ea negaui, sicut illi, sed frigere tm̄ ad pbandū dixi, sicut re v̄a
frigēt, nisi quod ad locupletandū locū valent. exemplo eorū, quæ
per vim dicuntur & in alienā sententiam trahuntur. Nihil ergo
probat hoc textu, a quo ipsimet discedunt, nihil istis decretis pba-
tur, quæ ipsimet negant, neutrūq; cōfidūt. Et mouēt ad hoc sas-
tis forti ratione, quæ aduersarios reddat inuictos, scilicet hæc, qd
Christus (vt etiā b. Hiero. eodē loco exponit) nō tradit Petro
claves, sed pmittit dūtaxat, Ideo currēdū esse ad locū, in quo tra-
dit claves. Et tūc inuenit illud Ioannis vlt. qd nō ad Petrum, sed
ad oēs dicit, ACCIPITE spīritūsanctū, quorū remisieritis pec-
cata, &c. Ex quib⁹ verbis liquet, non solum, quibus in Petro cla-
ues pmiserit (nempe toti ecclesiæ) Sed etiā, qd per claves pmis-
sas intelligi velit, nempe, remissionē & retentionem peccatorum.

SECUNDO, quod idem verbū Christi, male decreta aptant
solī Petro & Rho, pontiffici. Nam apud sanctos patres, Christus
hoc verbum dixisse ad ecclesiam & omnes Apostolos, in persona
Petri asseritur, Quorū primus est d. Hiero. qui hoc loco interpre-
tatus verbū Petri, dicit, Petrus ex persona omnīū Apostolorum
confitetur dicens, Tu es Christus filius dei viui. Et in hoc sequit-
ur suum (vt solet) Origenem, qui idem eodem loco sentit.

CHRYSOSTOMVS aut, & si hunc locū totū in Petri laus
dē trahat, dicens eū caput et pastore constitutū ecclesię futuræ, &
toti orbī præpositū, tamē et ipse vocat eū os Apostolorū, quod vi-
ce omnīū responderit, dicens, Petrus omnīū Apostolorum os, &
vertex consortij totius, cū omnes interrogati essent, ipse solus res-
ponderit. Ergo non ad solum petrum iste locus pertinet, sed ad om-
nes, etiā si primus & princeps inter Apostolos ipse fuerit.

B. AVGV. ps. cyij sicut quædā dicunt, quæ, cū ad Aposto-
lum Petri proprie pertinere videantur, nec tamē habent illustrē
intellectum, nisi cum referuntur ad ecclesiam, cuius ille agnoscitur
in figura gessisse psonā, propter primatū, quē in discipulis habuit,
sicuti est, Tibi dabo claves regni cęlorū, & si qua huiusmodi. Ita
Iudas personā sustinet quodāmodo inimicorū Christi &c. Vides,
qd claves, ecclesię, in psona Petri, daras asserit. Idē lib. i. de doct.

Primo, autos
ritates scrip-
turæ soluit.

Inter iuriss
cōsultos etiā
non cōuenit
de asserendo
primatu.

Cur frigi-
dissima ap-
pellarit decre-
ta.

Dabo claues
Nō tradit cla-
ues, sed pro-
mittit, vt ex-
ponit Hiero.

Secūdo. f. pa-
tres hoc ver-
bū aptāt nō
solī Petro &
R. p. sed eccle-
siæ & oibus
Aplis in pso-
na Petri Hie-
ro. & Orige.

Vide qd dis-
cat b. Augu.
et in ho. vbi
Chrs ait. Ae-
dificabo te su-
per me, n̄ me
super te &c.

IONIS.

nisi a deo. Quæ
potestati, dei
nationē sibi ac-
ego capio: cau-
derit, nullā pos-
pontifficis pos-
erte nō oportet
hūiliter susti-
ere.

ti sumus omni
manam creatu-
vt clarū est ex
e ducibus, tāq;
tē arbitremur,
laboratam, Si
erit.

nīū fidelīū, qui
st res tempora
dissimo criminē
fidelīū cōmunē
ecclesiā cōtemp-
ntos Christianas
o & Christianas
petū non fuerit.
possiunt multæ
i, vt que vbiq;
n dei commen-
o vni⁹ vno pō-
titutus. Et hæc
Pōtifficis mo-
n tantū subditi,
quā, dum ves-
nisi odiū sibi ac-
nidē paulatim

liciter ostendā.
CVNDO, cas
a. TERTIO,

ibus creditum

es Petrus &
t tibi dabo da-
t, Petrum solū

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Christ. c. xvij. has igitur clauēs dedit ecclesiæ suæ, vt quæcunq; solueret in terra, soluta essent & in cœlis.

ET cur nō nos ipsi potius textū et verba Christi cōsideram⁹, qui nos clarius per seipsum instruet?

**Argumentū
ex ipso cōtex-
tu euanglio.
B. Hiero.**

DICIT itaq; venit Ihesus in partes Cæsareæ Philippi. & in-
terrogauit discipulos suos. Quem dicunt homines esse filiū homi-
nis? &c. vbi significanter b. Hiero. obseruat, aliter Christū inter-
rogasse de se, quando hominū, aliter, quando Apostolorū senten-
tiā quesīuit, illos vocat homines, hos autē deos esse significat. De-
inde, de hoībus quærens, filiū hoīs se appellat, velut vago noīe.
At ex apostolis quærens, me, inquit, certā & singularē personam
monstrans. Atq; vbi de hoībus quærit, nullus designatus discipu-
lus responderet. Ad significandū, quod sine noīe sunt, qui indigni
na de filio dei sentiūt. Quibus adde & hoc, quod opiniones incon-
stantes sunt hoīm de Christo. At vbi aplos de se interrogat, ibi sig-
natus vnus certus responderet, & constantē absoluit, & pronuncis
at fidei confessionem, vt verā Christi cognitionem, in vnitāte &
firmitate consistere, nō multorū opinionibus, velut arundinē agi-
tari, doceret. Vides ergo adhuc nihil ad petrū proprie pertinere,
nisi quod commune organum est, omnium Apostolorum.

**Aliud argu-
mentum.**

IAM illud vide, qd et a laicis obseruatū ipse didici (est etiā i la-
cis spūs Christi) verbū hoc Christi nō posse ad solū petrū dictū
intelligi, quia Christus, non solum petrum, sed oēs aplos requisī-
uit, dicens. Vos autē quē me eē dicitis? nō dixit. Tu petre, quē me
esse dicitis? Nisi ergo per petrū oēs discipuli respōdissent, certe disci-
puli nō fuissent, nec magistrū audissent, nec satisfecisset interrogā-
ti, qd ē impiū de aplis sentire. Relinquit ergo, qd Christi respō-
sum petri acceptarit, nō p solo petro, sed p toto collegio aplos &
discipulorū. Alioquin, & alios q; denuo interrogasset. Ex quis
bus vltorius sequit, Qd sicut Christus personā respōdētis petri
pro oibus acceptat, ita sequenter quoq; nō ad solū petrū, sed ad
omnes, quorū psona petrus loquit, dicat. Tu es Petrus, tibi dabo
clauēs &c. Alioquin, scriptura nō recte intelligit, nisi precedentia
et sequētia recte cōferāt. Atq; vt hoc eo sit certius, nō solū petro a

Scriptura nō Christo aliqd dictū eē, exponit scipm Christi, cui loquat, & cui
sibi cōstat, nī tradat clauēs, dicēs. Btūs es Simō Bariona, caro & sanguis nō re-
si sequētia cū uelauit tibi, sed p̄ meus, qui est in cœlis. OBSE CRO, qd hic po-
p̄cedentis test cōtra vel singi, quid apertius dici, quā qd petrus in hac perso-
bus conferas na nō est petrus, nō ē caro, neq; sanguis? Sed est is, cui reuelat p̄,

Certū ar oīno petr⁹ extra hoīem ponit, & iam nō est vlla persona per se,
gumentū ex sed reuelantis p̄ris auditor. Nō Simon Bariona, hæc respōdet. nō
verbis Chris caro & sanguis, sed reuelationis paterne auditor. Pōt ne hic callū-
sti, niator vllus verbū Christi ad petrū hoīem torqueret? Quid ergo?
is qui auditor est paterne reuelationis, huic danē clauēs, nō petro,
non filio Ioannis, nō carnī & sanguini. qd si ira est, pronū iam se
quit, quod nulli priuato homini date sunt clauēs, sed soli ecclesiæ,
quia, de nullo priuato homine certi sumus, habeat nec ne, reuelat

vt quacumq;

si cōsyderam⁹,

Philippi. & in
esse filiū homi
Christū inter
stolorū senten
significat. Des
lut vago noie.
larē personam
gnatus discipu
unt, qui indig
piniones incon
terrogat, ibi sig
, & pronuncis
, in vnitare &
at arundine agi
prie pertinere,
olorum.

ici est etiā i lai
lū petrū dicitū
aplos requisit
petre, quē me
lent, certe discis
cisset in interrogā
d Christ⁹ respō
legio aplos &
aſſet. Ex quis
spondētis petrū
petrū, sed ad
trus, tibi dabo
nisi precedētia
nō soli petro a
loquat, & cui
sanguis nō re
RO, qd hic po
s in hac perso
cui reuelat pī,
persona perse,
ec respōdet. nō
pōt ne hic calū
er. Quid ergo
ues, nō petro,
pronū iam se
d soli ecclesie,
necne, reuelat

RESOLVTIO.

FO. V.

tionem patris. Ecclesia aut ipsa est. de qua dubitari non licet, cū sic corpus Christi, vna caro, eodem spiritu viuens, quo Christus, Ipsa est petrus ille auditor reuelatiōis, et acceptor clauū. qā hic sym bolū stat firmiter, Credo ecclesiam sanctā, cōmunionē sanctorum. Nō, vt nunc aliqui somniant, Credo ecclesiam sanctā, esse prælaturū, vel aliud qd fingūt. Totus mūd⁹ cōfitef sese credere eccliam sanctam Catholicam aliud nihil esse, quā cōmunionē sanctorū. vnde & antiquitus articulus ille, sanctorū cōmunionē, nō orabat, vt ex Ruffini symbolo exposito videre licet, sed glossā aliqua forte, ecclesiam sanctā Catholicā exposuit esse, Cōmunionē sanctorū. quod successu temporis in textum relatum, nūc simul oratur. Sed o necessarium & optabillissimū factū, propter eos, qui ecclesiam hodie quiduis vocant, quā cōmunionem sanctorum.

SEQVITVR autem: Et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. Si per hanc petram intelligimus potestatem pape, vnde quid facimus. Primū sequitur, quod ecclesia primitiua Apostolorum non fuit ecclesia. quia petrus (vt solidis probem argu mentis) anno decimo octauo adhuc fuit Hierosolymis, necdum viderat rhomam, quod ex paulo ad Galathas clarum fit: Qui scribit se, post cōuersionem sui abisse primum in Arabiam, deinde, post annos tres venisse Hierosolymam videre petrū. Ac postea, post quatuordecim annos ascendisse, & contulisse cum iacobo. petro & iouanne euangelium præpurū. QVIS autem ita infans at quæso vel Oreſtes, ecclesiam Hierosolymitanā & Catholicā, non fuisse ecclesiam. quia potestas Rho. ecclesie nondum fuit, nec forte fides eius. Non ergo super petram. id est, potestatem Rho. ecclesie, sicut decreta quædam exponūt, sed supra fidem a petro, sub totius ecclesie persona confessam, ædificata est. cum & vniuersalis & Catholica ecclesia, tanto tempore ante Rho. ecclesiam fuerit.

VLTERIVS, Matth. xviiij. in plurali nūero dicit, non ad petrum, non ad Apostolos, sed ad ecclesiam, dicens. Si ecclesiam nō audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. Amē dico vobis, Quæcūq; ligaueritis super terrā, ligata erūt & in cælo. Accede nūc, qd volēs, et hūc cū illo loco cōfer. Ille sonat, soli Petro datas clauēs, hic negat, et nō soli datas asserit. Quomō vtrūq; stabit? Cōcordandū vtrūq; est vtrūq; verbū, quod idē Christus dixit. Si soli petro collatæ sunt, mendatiū est, qd hic dicit oibus collatas. Quis autē nō videat, hūc posteriorē locū esse interpretē prioris, & i hoc rē esse clare expositā. illic vero in Petro vnitatē multorū in ecclesia cōmendatā? Perspicuū est itaq; clauēs esse ecclesie datas, nec est, qd huic loco possit opponi, quādo dicit. Dic ecclesie, Si ecclesiam nō audierit. Nō dicit, Dic Petro, si Petrū nō audierit &c. Quin vide quod dā mirabile. illic incipit ab oibus, dicens. quē vos me esse dicitis, & finit in vno Petro, dicens, Tu es, & tibi dabo. Hic contra, incipit ab vno dicens Si peccauerit i te frater tuus &c. et desinit in omnibus, dicens. Quæcūq; ligaueritis &c. Nōne clarū est, per vnu Petrū illic idē voluisse, quod hic per vniuersos. & clauēs nō

Credo ecclesiam sanctā, cōmunionē sanctorum.

Olim nō orabat, sanctorū cōmunionē.

Obserua absurdas cōsequētiās, ex absurdo sensu.

Vide quā hic impingāt decreta:

Aliud argumentum.

Apparēs fræ dissentio, per collationē cōcilianda.

NOTA.

DECIMAE TERTIAE CONCLVSIONIS.

**Sacerdos vti
tur clauibus,
vt minister,
nō vt sibi, ad
ecclīe tradit**

esse vilius hoīs singularis, sed ecclesīe & cōtatis. vt firmū sit, fas
cerdorē nō suo iure, sed ministerio (qa ecclesīe minister est) Ecc
clesīe clauib⁹ vti, nec tāq; suis aut sibi, sed ecclesīe tradit? CRE
DO iā hec ferme, fidē factura, hāc Mathei autoritatē, neq; ad Pe
trū, neq; ad successorē, neq; ad vnā aliquā ecclesīā, sed ad omnes
ecclesīas ptinere. Quia (vt dixi) qs poterit negare, illi esse clauēs
traditas, qui reuelante patre Christū cōfiteet? Quo posito, neces
se est, vt vbi sit reuelatio p̄ris & cōfessio Christi, illic & clauēs. At
hec, in qualibet ecclesia est, non aut in vno vno singulari & in certo
hoīe. Quod, vt Christus nobis cōmendaret, statim post glorios
sam istā Petri cōmēdationē, cū eū Petrus ph̄ibuit, ne moreretur,
audiuit, Vade post me Satana. nō enī sapis ea, quae dei sūt. Quid
hoc est? nō sapit Petr⁹, quae dei sūt? Nōnep̄ reuelauit ei? Si hec
ante cōmēdationē Petri facta fuissent, aliquid momētū haberet,
Petrū pro sua & successorū, aut vnus ecclesīe persona fuisse cō
mēdatū. At nunc, cū post cōmēdationē vituperet, vt ignar⁹ dei,
clarū fit, illū superiorē Petrū, qui clauēs accepit, nō fuisse Petrū fil
liū Bariona, sed ecclesīā filiā dei, quae verbo dei genita, verbū dei
audit & cōfiteet p̄seueranter in finē, nō aliqñ non sapiens quae dei
sunt, & retro abire iussa sicut Petr⁹. Aut, si hoc ad rho. pōtificē &
ecclesīā pertinet, quod ad Petrū dicit, Tibi dabo clauēs, lā irrefra
gabili se quela etiā ad eandē & illud pertinebit. Vade post me Sata
na. nō enī sapis quae dei sunt. quia & hāc ad Petrū rho, ecclesīe sus
turū Ep̄m dicta sunt. Aut, si hāc nō ad se pertinere putant, iā nullā
la rōne cōuincere p̄nt, ea quae superius dicta sunt, ad se pertinere.

**Vade post
me Satana.**

**Ecclesia filia
dei.**

**Attende des
ductionem.**

**Quomodo
resistēdū hae
retic⁹ nos vr
gentibus.**

SED age latius, si omnino ad rigorem istum grammaticū se re
cipiūt, qd soli Petro dictū est, Tu es Petr⁹. tibi dabo clauēs & c.
Quomodo resistemus hareticis, si qui hoc nostro rigore verborū
nixi, nos vrgeant & dicant, Esto, ad solū Petrū hāc dicta sunt, er
go non ad successorē, ergo ecclesīe clauēs cū Petro venerunt &
abierunt, vbi ergo nunc ecclesia? Non enim ad plures pertinere
pōt, quod ad vnū dicit, sicut illud, Cū iunior eēs, cingebas te & c.
quod ad solū Petrū ita dictū est, vt cū Petro impletū & finitum
sit, ad nullum successorē eius pertinens.

Alia ratio.

SI AVTEM, ad successorē & aliquā ecclesīā dictū ē, iā nullā
la rōne ph̄beri pōt, quin ad oēs dictū sit. imo, necessaria rōe, ad
ap̄s oēs, qui praesentes erant, magis quā ad vnus Petri successō
res, q nō dū erāt, dictū accipiet. Quod, si ad oēs ap̄s, iam etiā
ad oīm apostolorū, & nō vni⁹ aplī successorē, dictū intelligitur.

**Intellige qd
dicat Euidēs
sed forte ar
gumentum.**

SED respōdeat tñ mihi qui pōt. Quis nā credendus sit habere
clauēs, etiā in rho, ecclesia? An ipsa ecclesia an papa? et attēde qd dī
co. Qñ papa eligit, an secū affert clauēs an nō? Si affert, ergo erat
Papa, ante q̄ eligeret. Si nō affert, a quo accipit? nū qd ab angelo
de celo? nōne ab ecclesia? Itē qñ Papa morit, cui relinqd clauēs?
auffert eas secū? Si nō auffert, cui relinqd nisi ecclesia, a qua accipit?
Quid igit pōt dici cōtra hanc euidētissimā experientīā, optimam
euangeli⁹ interpretē, Clauēs, nec Petro, nec successori, sed soli eccle

sta data
nūc ē qu
vbi nūc
vt in qu
ADH
vbi pro
ne, sed e
ante cir
tū vale
nūc pro
ro (si oī
bis Rh
ap̄s E
ap̄s. E
mutar⁹
ta, qual
habens
rho, por
minus p
ADH
Gala. iii
Ita & o
benti re
se est, oī
quod nū
cū nullū
possit h
mō aliq
clauēs r
si hec ar
VERV
ba, Tib
erit. vt e
neāt, nō
sui, part
senus &
larij doc
oib⁹ dif
to & ap
est clau
quē ab
papa n
uim. L
petr⁹ cl
ta infer
petrus
itaq; ill

firmū sit, fas
 ilter, est) Ecs
 adit r CRE s
 tē, neq; ad Pe
 sed ad omnes
 illi esse claus
 posito, neces
 & claus. At
 ari & in certo
 post glorios
 ne moreretur,
 dei sūt. Quid
 auit ei? Si hec
 mēti haberet,
 ona fuisse cō
 vt ignar? dei,
 fuisse Petrū si
 ta, verbū dei
 plens quæ dei
 no. pōtificē &
 claus, iā irrefra
 post me Sara
 rho, ecclīe sus
 outant, iā nul
 d se pertinere,
 mmaticū se re
 no claus & c.
 gore verborū
 c dicta sunt, er
 o venerunt &
 ures pertinere
 gebas te & c.
 tū & finitum

RESOLVTIO.

siæ datas, a qua tanquā minister accipit, vsurus eis sacerdos: Vbi
 nūc ē quod soli Petro dictū esse putatur, Tibi dabo claus, immo,
 vbi nunc est quod soli ecclīe rho, claus datæ sunt: Necesse est,
 vt in qualibet ecclīa claus sint, vt dixi supra.

ADHVC vnū dicā, & vtar apostoli Pauli argumēto rho. iiii.
 vbi probat, ex circūstantia tpis & facti Abrahā, nō ex circūcisio
 ne, sed ex fide iustificatū. nulla alia ratione vsus, q̄ quod Abrahā
 ante circūcisionē fuerit iust? apud deū per fidē. Si hoc ei? argumē
 tū valet, sicut necesse est valere, necesse erit & hoc valere, quod
 nūc produco i hūc modū. Petrus quando claus accepit a Chris
 to (si oīno psonā eius solā cōtēdis accipere) nō dū erat Ep̄us vr
 bis Rhomæ (immo pprie nunq; fuit Ep̄us vllius ciuitatis, Sed
 ap̄os Ep̄orū institutor, maior oibus Ep̄is) Sed erat vnus inter
 ap̄os. Ergo claus nō sunt ei datæ, secū dū qd postea, v? fact?, v?
 mutat? est, vel loco, v? officio. sicut Abrahę nō est iusticia reputa
 ta, qualiscūq; post fidē factus est, put fuit ap̄us tm̄, & presertim
 habens patris reuelationē. Quare prorsus nihil hæc autoritas ad
 rho, pontificē pertinet, etiā si soli Petro dicta fuisset, quanto nunc
 minus pertinet, quando nec soli Petri personæ dicta conuincitur.

ADDO & aliud s̄is formæ argumētū, quo Paul? rho. iiii. et
 Gala. iiii. vti, dicēs. Qd̄ sicut Abrahę ex fide reputata est iusticia
 Ita & oib? q credūt reputabit iusticia. Quare et his sicut petro ha
 bent i reuelationē patris, & Christū cōstitēt, claus dant, Ita neces
 se est, oī s̄iliter cōsistenti & reuelantē habenti claus donatas esse,
 quod nullæ nisi ecclīe, id est, cōmunioni sanctorū cōuenire pōt.
 et nullus singlaris fidelis, constanter & certo ac perseueranter h̄re
 possit hæc cōfessionē, quū nec Petr? ipse i eadē p̄seuerarit. q̄a non
 mō aliqñ, sed mox post acceptas claus errauit. Et tñ nō sunt ei
 claus rurſū ablata, q̄a nō in sua, sed ecclīe psona eas accepit. Qd̄
 si hec argumēta nō cōcludūt, nec illa ap̄li pauli, que allegata sunt
 VERVM, vt opinionē cōtrariā penit? iugulem? Age, si ista ver
 ba, Tibi dabo claus & c. ad petrū et successorē ei? prinēt, necesse
 erit, vt et p̄cedētia & sequētia, ac vi s̄etētia cohærētia, ad eosdē pri
 neāt, nō enī in sacre euāgelij v̄bis admittēdi sūt, q̄ p arbitrio sens?
 sui, partē huc, partē illuc torquent & rapiūt, sed ex consequētia
 sensus & v̄borū & ex circūstatijs, intelligētia referēda ē, iuxta Hi
 larij documētū. Cū itaq; Christ?, claus noluerit tradere, nisi pri?
 oib? discipulis de sui confessione exploratis, deinde, nō nisi accep
 to & approbato respōso petri ex reuelatiōe patris loquētis, clarū
 est claus nō eē, nisi ei? qui talis est, qualis tūc petrus fuit. Quo se
 quit absurdissima absurditas, quod malus papa vel Ep̄us, nō eēt
 papa nec Ep̄us, quia nō haberet fidē quæ constituit acceptorē cla
 uium. Deinde sequitur, contra textum & sensum eorum, quod nec
 petr? claus accepit aut retinuerit. Quia Christ? dicit quod por
 tæ inferi nō præualeant aduersus, vel ecclīam, vel fidem, quā tūc
 petrus tenuit. At contra petrū præualuit etiā acilla hostiaria. Si
 itaq; illorū sententia stare, necessaria omnino sequela sequetur,

B ij

Nō solū rho,
 sed cuilibet ec
 clīe claus
 sunt datæ.

Argumen
 tū factum ad
 s̄ilitudinē arg
 gumenti pau
 li ad rho. iiii.

Similis for
 mæ argumē
 tum.

Ecclīa, sanc
 torum cōm
 unio.

Expende q̄
 afferuntur.

Hilarij duc
 mentum
 Suo aduersa
 rios gladio.

Attende quo
 progrediat.

NOTA**DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.**

Aut Rhomanos & omnes pōtīfices oportere esse sanctos, & habere patris reuelationem, nec esse carnem & sanguinem. Aut eos non esse pontīfices, nec habere clauēs. Nec vidē quid contra hęc dici possit, cum stet tam clarus textus, quod clauēs sunt datæ, non nisi ei, qui carnē & sanguinem audit, sed patrem celestem. hoc est, sanctum & iustum in spīritu. Alioquin, omnis pontīfex est Sarnas, non sapiens quæ dei sunt. At, si hoc dicimus, iam hæreticorū nouorū & antiquorū Donatistarū errorē renouam⁹. qui malum Episcopū, non esse episcopū asseruerunt, quod absit a nobis, qui sanctæ & iustæ ecclesiæ, ministrū impium & malū esse posse confitemur. Ita fit, dum per hæc verba, volūt ex Rho, pontīfice, solū, & omnem, & vniuersalem pontīficem facere, nullū pontīficē nobis relinquunt, vt videant, quo stīpēdio scripturas violentēt aduatores & ambitiosi. Reliquū ergo est, Euangeliū hoc loco, nec ad Petrū, nec ad successorē eius, nec ad vllum Episcopū, aut vllū hominem singularem pertinere, sed ad cōmunionem sanctorum, quæ est ecclesia. hęc deinceps potest clauēs cōmittere, tum digno, tum indigno, indigno in quā, corā deo, quia nescit vtrum dignus deo. alioquin, non nisi digno, coram hominibus cōmittere debet.

Donatistarū error.

Conantes ex istis verbis, rho, pōti, solū & oēm et vñem pontī. facere, nullū nobis pontī. relinquunt.

Quædā de creta nō solū sūt frigidissīma, sed etiā sensui euāgelico cōtraria.

Secūda autoritas scripturæ ad hoc nihil facere ostēditur.

Mirat aliq̄s cōtra apertā scripturā & experiētiam stare.

QVARE SATIS patere arbitror, quando decreta quædam hunc textū, ad Rhomanam sedem & pontīficem trahunt, nō modo frigidissime (quod modeste dixi) sed etiā cōtrarie sensui euāgelico verbū Christi tractare, quod clarius faciemus, quando de eain⁹ ferius examinabim⁹. Interim, de hac autoritate, satis sit in summa dictū. Quod si cui clauēs arrogānt, huic necessariā quoq; esse fidē Petri. Quod, si fides Petri necessaria esse negabit, eadē ratione, negabit & clauēs esse ei datas, cū vtrunq; copulet & exprimat, imo, fidē magis & primo quærat Christus. Quare, non nisi de ecclesia Christum esse locutū, clare intelligitur, nec de vna aliqua, sed de qualibet, in qualibet parte mundi.

SECUNDO, adducitur illud Iohan, vltimo. **SIMON** discis me, pasce oues meas. Hoc enim, quia ad solū Petrū dictum putatur, ipsum super omnes constitutū arbitrantur. Verū, quod & hæc nihil effeciat, ostendo. **PRIMO**, quia certissimū est, a Petro nullū Apostolorū esse, vel creatum, vel missum, quare nec verali sententiā omnibus dictū, pasce oues meas. Nō enim dicit omnes, sicut ad omnes Apostolos dicit, **Ite in orbem vniuersum, & docete omnes gentes** Verū, ego nō possum satis admirari, qd tot ac tanti viri, cōtra tam expressas scripturas, tā euidētem experientiam, omnes oues Petro arrogānt, qui tamen vnanimiter confiteri coguntur, singulos Apostolos in suas sortes esse missos. & Paulum de celo in Apostolatū gentium vocatū, in quibus omnibus, quomodo Petrum adhuc omnium pastorem asserere audeamus? Qui nullū illorum misit, præfertim Paulū, vt ad Gala. multis verbis contendit. Sunt hæc tam aperta, vt confutatione op⁹ nō videatur, Illi, inquit Marc⁹, profecti, prædicauerūt vbiq;

SEC
Christi
Aposto
phemiū
quia ne
Christi
SI L
oues m
peccass
lis pecc
pastore
QV
vt Petr
ad eū p
non ad
bo, vbi
gentiū.
Christi
stone. A
test, qui
SEC
omitter
primatu
tura leg
rere pos
aut prin
fex debe
ef depon
versand
dum. br
tanda. I
suis cup
HAE
gabiliter
hil ad eu
VER
tro, nisi p
nō dilig
pastoris
nobis p
si amare
vtrunq;
hic facie
ber Epī
Igitur
proban
scopum

IONIS.

sanctos, & ha
inim. Aut eos
uid contra hec
sunt data, non
estem. hoc est,
pontifex est Sara
am haereticorū
9. qui malum
it a nobis, qui
esse posse con
pontifice, solū,
i pontificē no
violenter adu
hoc loco, nec
opū, aut vllū
m sanctorum,
re, tum digno,
vtrum dignus
mittere debet.
creta quadam
ahunt, nō mo
de sensu euāge
quar do ea ins
s sit in summa
quoq; esse fidē
adē ratione, ne
exprimat, im
non nisi de ec
e vna aliqua,

SIMON dist
trū dictum pu
erū, quod &
mū est, a Pe
quare nec ves
as. sed genes
enim dicit om
niuersum, &
mirari, qd tot
ntem experis
nimitter consi
se missos. &
in quibus om
a asserere au
vt ad Gala. i.
confutatione
auerūt vbiq;

RESOLVTIO. FO. VII.

SEQVITVR ergo, aut Petro, & successori suo, non esse oēs Christi oves cōmissas. at oves, quas nō Petr⁹, sed Paul⁹ & ceteri Apostoli pauerunt, ad oves Christi nō pertinere. quo, quid blasphemius? Ergo Corinthij, Galatae, Philippenses, & aliae gētes, quia nec pascente, nec pastores mittente Petro, pasce, sunt oves Christi intelligendae non sunt. sed quid moror in re tam aperta?

SI DICIS, at verbum Christi ad solum Petrum dicit, pasce oves meas. Respondeo, non dixit omnes oves meas, Alioquin, peccasset Petrus, si non omnes pauisset solus, sine ceteris Apostolis peccaret etiam hodie Rhoma, pontifex, quod non pascit, nec pastores mittit ad Turcas, & alias gentes.

QVIN aliud dicam. Ex isto verbo nihil potest cogi aliud, quā vt Petrus pasceret oves, quae fuerunt ex ouili iudaeorum, & sic nihil ad eū pertinet, nec ad Rhomanū pontificē & successorē eius, aut non ad solum eū pertinet. Quod ex Apostolo paulo Gala. ij. probabo, vbi Petrū vocat Apostolū circumcisionis, & se Apostolum gentiū. Ergo, si quis pertinax esset, nulla vi possit cogi, hoc verbo Christi, aliud intelligi, quā pasturā ouīū, quae fuerunt ex circūcisione. Aut, si extenditur ad Rho. pontificem, iam nec prohiberi potest, quin ad oēs pertineat, & extendi pari negotio ad oēs queat.

SECVNDO, EGO rogarem, vt adulators Rho. pontificis ommitterent, hoc terribilissimum verbum allegare, pro statuendo primatu eius. neq; enim terribilius ego verbū in tota sacra scriptura legi, quod Rho. pontificem, & omnē pontificem magis terere possit. Primū, quia pascere, nō significat id, quod esse primū, aut principē, ideo, ex ipso nihil aliud probat, quā quod Rho. pōtīfex debet praedicare, docereq; verbū dei. Quod si hoc debet, iam et deponēdus est totus iste primatus, die & nocte in literis sacris versandum, pure orandum, periculis & morti pro verbo laborandum. breuiter, tota Rhoma, vt hodie est, longe in aliam faciē mutanda. Desinant ergo, propter deū, verba Christi spiritualissima, suis cupiditatibus aptare.

HAEC ENIM si Rhoma, pontifici aptantur, sequitur irrefragabiliter necessarium esse, vt doceat verbum. Aut, si non docet, nihil ad eum pertinet.

VERVM, magis obserua, Christus nō imponit pasturam Petro, nisi pri⁹ diligat. Obsecro te, quid hoc est? Nonne sequit, qd si nō diligat, nō sit audiendus? At, quis nos certos faciet, de amore pastoris? Dubitabim⁹ ergo, quē nā audiamus? Nam, si audire nobis pastore necesse est, etiam illi amare Christū necesse est. aut, si amare Christū nō est necesse, nec audire pastore necesse est. cū vtrunq; Christ⁹ copularit, nec pasturā, nisi amanti cōmiserit. quid hic faciemus? Scio, quod si recte pensaret hoc v̄bū Christi, quilibet Episcop⁹, desperaret se medium vni⁹s ciuitatis pascere posse.

Igitur hoc effecimus, qd ista autoritate nihil pbat, nec valet ad probandū primatū, si aut aliqūid facit, tūc hoc vrgebit, nō eē Episcopum in ecclesia, qui non doceat, nec docere aliquem debere, nisi

B. iij.

Excludit ob
iectionem.

Aliter respon
det.

Inadulatores
Rho. pon.
Quid pasce
re.

Aliud argu
mentum.

Vtinā qlibet
Episcop⁹ hoc
Christi ver
bū pensaret.

DECIMAE TERTIAE CONCLUSIIONIS.

**Noua gram-
matica.** si diligit. Hoc in quā & non aliud ista verba concludunt, nisi nos
ua grammatica vltus dicas. Si diligit me, pascere oues meas, idem
sit quod, si diligit te, esto primus super totam ecclesiam.

**Interpretas-
tio.** **RECTIVS** ergo facies, si hoc verbum Christi, accipias pro
exhortatione, immo præcepto, nō quo oues ad subiectionem, sed
quo pastores ad diligendum Christum & pascendum populum
astringantur. Porro, dilectio Christi (vt b. Augu, hic exponit)
etiam mori pro ouibus Christi requirit.

**Totius orbis
querela.** **ATQVE**, vtinā hoc verbū ad se pertinere crederēt rho, ponti-
fices. Hæc est enī totius orbis querela, quod dilectionē & doctrinā
nā alijs relegantes, ad se nihil putāt pertinere. intelligūt enī hæc ver-
ba, ad populū pertinere, vt per quē cogere ad subiectionē omnes
volunt, & tamen pasua & auditū verbi (quod verba sonant)
nemo ex eis intelligit. O foelix ambitio, si quis vsquā inueniretur,
qui oīm pastor esse ambiret, quis hunc nō libētissime admitteret?

**O foelix am-
bitio.** Nunc autē libenter permittunt cuiuscūq; diligendi & pascendi offi-
ficiū, sibi vero titulū diligendi & pascēdi, & quæ titulū sequuntē,
lucra scilicet & honores, reseruant. **DEINDE** itaq; a verbis
Christi torquēdis. qā ea q̄ per hoc pōtiffici tribuis, penit⁹ auferunt
& oīa ea imponūt, quæ nō tribuis, & ille quā maxime exhorret.

**Eludit cauils
lum,** **AT** dicis, pascere nō pōt, nisi sit superior. Ergo licet non faciat
officiū pastoris, nō per hoc superioris amittit locū. Respōdeo, qd
hoc ad me? Quere ergo alia verba, qbus locū potestatis asseras.
hęc v̄ba, aut amante & pascēte requirunt, aut prorsus nulli cōue-
niūt. nisi iterū noua latinitate, diligerē pl⁹ his accipias, pro qd ē,
præesse cæteris oibus, Et pascere, omniū iura & opes possidere.

**Noua latinis
tas.** Proinde, nihil mir⁹, si primatū tanto æstu quærūt. quē si verbis
in suo significatu acceptis gerere debēt, nec deū ipsum p præmio
essent expectaturi. vides ne ergo, quid sit illudere scripturas, seu,
vt modestus dixi, ex frigidissimis decretis, primatū hūc probare.

**Præesse, &
non diligerē,
nec pascere nō
Christianū,
sed munda-
num officii.** **SEQVITVR** ex ijs, quod præesse cæteris, & nec diligerē, nec
pascere, nō est euangelicū, neq; Christianū officii, sed mundanū
& humanū. Dic mihi, si subditi erecti aduersus pontificē, dice-
rent, nolumus te audire, nec habere pro pontifice, quibus velles
eos verbis cōpescere? Nūquid his, pascere oues meas? At ipsi dis-
cent, quādo autē pascis? quādo diligit? vbi op⁹ & res hui⁹ vbi?

Subiectio. Ergo alio v̄bo qd cogēdi essent non isto. Quare seqt̄ q̄q; qd his
verbis, nec vlla potestas, nedum primatus cōmittit, sed potestātē
habenti, officii diligendi & docēdi imponit, sicut Petro iam in
apostolatū vocato, hæc dicuntur. Et hoc est, quod istos adula-
tores, v̄borū Christi oscitantes et stertentes lectores, ab intellectu
sano propellit, quod nō discernūt, verbū officij & potestatis. Vo-
catio Petri, fecit eū primū & qualē ipsi volunt statuere. Sed im-
positio officij, per verbū pascē, nullū ei maiore gradū cōtulit, nec cō-
ferre potuit, nisi dicat Petrus sup seipsum etiā eleuatū p verbū pas-
cē.

Expositio. Dicis autem.
**Obiectioni
occurrit.** **EFFICIT** qd per aliū doceat et diligit, nō est necesse, vt per

311p 311v
301 302q
310v 311d
311d 311v

& solū faciat. Respon deo, admitto, sed hoc isto verbo Christi non tradit. Et alio verbo, hanc licentiā astrui oportet. hoc verbū insuperabiliter concludit, Aut pastores esse debere, etiam per seipso amantes & docentes, Aut, si non per seipso amant & docent, nisi hūc hoc verbū ad eos pertinere. Atq; ita nihil probatur ex ipso pro Monarchia Rhomana, sed potius contra pugnatur. cum tot amari & pasci ab vno, sit impossibile.

VIDEMVS quidē officii diligendi, et pascendi, a pōtificibus rho, tradi Episcopis, rerēto utulo pastoris & amatoris. & Ep̄t eo dē noīe seruato, tradit curat. Curati capellanis, nomē p oēstrālit & hæret. officii transit, & in nullo hæret. Sed & fratres mendicantes sūpto ab illis officio, strenue eos imitāt. Maiores & mgri officiū docendi fratrib; terminarijs imponūt, ipsi noīe officij cōtēti. **ADEO** molestū est verbū dei docere, diligere & pascere. propter quod vnum filius dei venit in mundum, misitq; spiritum sanctū, & omnia fecit, vt officium hoc esset officiosissimum.

QVOD si satis est per aliū docere, qd amplius facit Ep̄us quā laic;? Nōne vel Turca pōt iubere aut permittere, vt ali; diligat ac pascat? Quid ergo necesse fuit Petro tot vicibus repetitis mā dare hoc officii. & tā instanter vrgere? Est iste modus euangelij interpretandi, Pāse oues meas, id est, pmitte, iube, vt ali; pascat? Si ille ali; itē per aliū pascat, & tertius per quartū, ac sic sine fine, vsq; ad neminē, vbi manet verbū Christi? **AVT** qua decētia, cæteri sequaces pascant, qñ primores & qui plus ijs debēt, nō pascūt? Cur Christi nō fecit idē? cur Petr; nō etiā oriat; p ali; pauit?

IGITVR, si ista v̄ba ad pontificiā ptātē cogas seruire, in neruū res tua ibit. Et cōcludes a tpe Gregorij Magni, nō fuisse pastorem in Rho, ecclia. hic enim fere vltimus est eorū, qui sacras lras tractauerūt. **QVARE**, si gloriaris dictū eē Petro, diligis me pl; ijs, bene, fac hoc & viues, dilige plus cæteris, pāse pl; cæteris. Et induent arietes ouīū, & valles abundabūt frumēto, clamabūt, & hymnū dicēt. Quod, si per diligere plus his. intelliges, maiorē te alijs esse, iam verbo Christi alienā intrudis intelligentiā. Non enī aliquid iubet subditis, per hæc verba, sed Petro. Nō dicit. Estote oues sub Petro, sed petre pāse oues. Et tñ illud volūt, hoc nolūt.

Credo itaq; manifestissimū eē, has duas euangelij autoritates, nihil ad rem facere. & frigidissimum atq; inefficax esse, quicquid hucusq; per ipsas in hac re formatum est.

EX ijs iam facile est decreta ipsa iudicare, quā infirmiter sua probent. Quod, vt clarum faciam, aliquot adduco.

PRIMVS est Leo. dist. xix. c. Ita dñs noster, inquit, Iesus Christus, humani gñis saluator instituit, vt veritas, quæ antea, legis et prophetarū præconio continebatur, per tubā Apostolicam, in salutem vniuersitatis exiret, sicut scriptum est. In omnem terram exiit sonus eorū, & in fines orbis terræ verba eorum. Sed hui; muneris sacramēta, ita dñs ad oīm apostolorū officii ptinere voluit, vt in beatissimo Petro, omnīū apostolorū summo, principiter

Quinon ipsi diligunt et pascunt, ad eos nihil hoc verbū pertinet.

Titulo tenuis sūt pastores, qui per alios pascunt.

Diligere & pascere molestum.

Non satis est per aliū diligere & pascere.

Malo exēplo primores ipsi nō pascūt, sed tñ tondēt.

Torquēt hac ad pōtificiā potestātē, fortitudo in neruū erūpit.

Si diligis plus cæteris, pl; q; pāse.

Aliena a verbis Chri intelligentiā. Summa

Ex ijs decreta quædā facile æstimāt.

Verba Leonis.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

collocaret, vt ab ipso, quasi a quodam capite, dona sua velut in corpus omne diffunderet, vt exortem se intelligeret diuini mysterij esse, qui a Petri soliditate recederet. hæc ille.

QVIS obsecro, non videt, sanctū & eruditū hunc virū, humana passum? Nam, si per soliditatem petri, intelligit fidem, qua petrus Christum confessus est Matth. xvi. recte & euangelice dicit. Hæc enim fides est petra, a qua petrus nomen habet. A qua, qui recesserit, merito exors est diuini mysterij. **VERVM**, si per soliditatem petri, intelligit iurisdictionem & potestatem petri, & Rho, pontificis, quilibet facile capit, qd verbo euangelij abutit et fallitur. Nonne omnes Apostoli fuerunt in soliditate petri, & tamen a paulo persecutionem passi, in soliditate petri fuerunt, antequam rhomana ecclesia fieret.

Oēs ap̄i fuerunt in soliditate petri, nō tñ sub Rho, ecclesia, sic & S. Stephan⁹, Trahit ad singularē personā, qd deoī b⁹ dictū est.

Manifeste falsum.

Verba Leo⁹ nis.

Per soliditatem petri, vis deī prætē rhoma, ecclesie nō recte significare.

Protestat se hmōidecreta nō damnare.

DEINDE, eadem humani affectus labilitate, dicit in Apostolo petro principaliter collocatum munus docendi, trahens ad singularem petrum, quod propheta plurali & in discreto numero dixit, Sonus eorum & verba eorum.

SED & hoc manifeste falsum est, quod petrus, caput sit totius corporis, a quo dona sua Christus in omne corpus diffundat. nisi intelligat partem ecclesie, quæ docente petro erudita est, vt est latina & occidentalis ecclesia. Nam etiam per alios Apostolos, præsertim paulum, dona sua diffudit in multo plures, quā per petrum. vt mihi miraculum sit, tam profunde huius pontificis mentem fuisse occupatam, vt hæc scribens, non meminisse potuerit pauli & aliorum Apostolorum. Si ego dixisset, per quem dona sua in corpus diffunderet, recte dixisset sed in omne corpus, nimirū dictū est.

SEQVITVR idem Leo, Hunc (petrū) enim in consortiū indiuiduæ vnitatis assumptum, id quod ipse erat, voluit nominari dicendo, Tu es petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, vt æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ dei, in petri soliditate consisteret.

ITERVM per soliditatem petri, non fidem vniuersalis ecclesie, sed potestatem Rho. ecclesie significat. & verbū Christi, sub persona propria petri, nō autē ecclesie, accipit dictū, vt clare ex sequentibus patet, vbi dicit. Verū, hanc firmitatē petri istius sanctissimā, deo (vt diximus) ædificante cōstruistā, nimis vult impia presumptione violare, quisquis eius potestatem tentat infringere, fauendo suis cupiditatibus, & id quod accepit a veteribus non sequendo.

ECCE, seipsum exponit, soliditatem petri, esse potestatem rho. ecclesie: idem per secretissimā fidem spiritus, & externā iurisdictionis potestatem intelligens, non sine verbi euangelici iniuria.

NON ergo infringit soliditatem petri, qui sub legibus rho. ecclesie non viuit, sed, qui non id credit, quod petrus confessus est. **PROTESTOR** autē ego, qd decreta quidē huiusmodi nō dāno. Nihil enī meæ salutis deperit, si tolero alicuius violentā scripturæ interpretationē, Imodo vera & legitima intelligentia iuxta falsam

ua sit. S
da intell
nes scrip
tñ opon
cem & g
ne eccle
cum illis
solos eff
& mult
copi. N
ces, hum
apostoli
semel in
Christu
pontific
di, ideo
bus refi
humilit
tura sen
alium se
cio legē
sti sensū
SI EB
no præc
fia, ab in
quā sub
Leonis:
SEC
ob caus
quia, qu
nos Can
cus, siue
cam, nec
ficaciter
VER
na statu
uatis, ne
sub te fu
traditio
nōne ho
tur, qui
nones. I
TEP
ab aliqu
Qui M
gradus
titex: in

ua sit. Sed hoc adnotor, vt rem & fidem nostram constanti & solida intelligentia discamus firmare. Quamuis enī eiusmodi abusos, nes scripturæ valeant pro ijs, qui iam credunt, & tolerande sint: tñ oportet etiã, si cum contentiosis oriatur bellum, habere simplicem & germanum sensum Christi, qui stare in acie victor possit, ne ecclesiam & omnes nos ludibriò exponamus. NEQVE enī cum illis sentio, qui rho. pontifices non errasse putãt, & apud eos solos esse veram scripturæ intelligentiam, cū longe contrariū hic & multis alijs locis videatur homines fuerit, sicut & ceteri Episcopi. NEQVE sane grande miraculum est, sanctos hos pontifices, humana infirmitate sibi ambiuisse primatum, quando & ipsi apostoli præfente Christo, non solum ambiuerunt, sed etiam non semel inter se contenderunt, quis eorū videretur maior. Sicut ergo Christus benigne tulit eorū humanitatem, ita & ecclesia talium pontificū ambitionis reliquias ferendas discit, & decreta eiusmodi, ideo non penitus rejicit. ILLIS porro & manibus & pedibus resistendum est. Qui non contenti, quod huiusmodi decreta humiliter ferimus, sed eo insaniunt, vt tanquã non sit alius in scriptura sensus, ea pro necessarijs articulis fidei nobis sancire, & omnē alium sensum hæreticum proclamare audent, omnia sine vllò iudicio legētes. qua temeritate necessario tandē fit, vt legitimū Christi sensū amittamus, & in humanū arbitriū & arenã ædificemur.

SI ENIM verum esset, quod hic Leo iste dicit, & tanq̃ diuino præcepto eius verbis obediendū esset, iam tota orientalis ecclesia, ab initio sui vsq; ad finē, fuisset exors diuini mysterij, quia nunquã sub rho. ecclesie potestate fuit. Tolerandus itaq; error huius Leonis: non aut̃ propter eum alius & verior sensus relinquendus. SECVNDVS est Leo. iij. dif. xx. c. de libellis dicens. Quam ob causam, luculentius & magna voce pronuciare non timeo, quia, qui illa (quæ diximus) sanctorū patrū statuta, quæ apud nos Canonum nomine prætitulantur, siue sit Episcopus, siue clericus, siue laicus, nō indifferenter recipere conuincitur, nec catholicam, nec apostolicam fidem, nec quatuor euangelia vtiliter & efficaciter ad effectum suum retinere, vel credere probatur.

VERE, nimis nihil times, mi Leo, pnūciare, audens humana statuta euangelijs æquare & audacter satis affirmas, ijs nō seruatis, nec fidem catholicam seruari, Si de contēptoribus, & ijs, qui sub te sunt diceres, recte diceres. nunc contra, qñ mores & fidem, traditiones cū euangelio, verbū hominis cū uerbo dei confundis, nōne homo es? Quis ferat, vt euangeliū & fidē nō seruare putetur, qui sub statutis illis nō fuerit? Tu cū tuis serua statuta & canones. Illis, qui sunt i oriente, alia sunt statuta, sed idē euangeliū.

TERTVS, dif. xxi. c. Clero, qd capitulū ego nūq̃ credā esse ab aliquo rho, pontifice cōstitutū, sed videt̃ Ilidori cōmētū esse. Qui Metropoli mensurā ciuitatis, et Acolytū ceroserariū, aliosq; gradus egregia incitua describit, & inuenit tamen autoritatē. Pōtifer: inqt: princeps sacerdotū, est vel esse dicitur, quasi via sequēs

Laudabile studiū Mar. Lutheri.

Dissentit ab ijs, qui solis rho. pō. verā scripturæ intelligentiam arrogant, & pon. ambitio nis excusat.

Insaniētibus totis iuribus resistere, nec cessarium.

Leo hic non audiendus. Tolerandus Leonis error sed nō sequēdus.

Verba Leonis.

Nimis audacter Leo pronunciat. Leo, homo

Isidorus.

DECIMAE TERTIAE CONCLVSIONIS.

Quo hec
ore quo vul
tu

tū. Ipse enī summ⁹ sacerdos, ipse pōtifex maximus nuncupatur. Ipse enī efficit sacerdotes & leuitas, ipse oēs ordines ecclesiasticos disponit, ipse qđ vnusquisq; facere debet. antea autē pōtifices et reges erant. Nā, maiorū hęc consuetudo fuit, vt rex esset sacerdos et pontifex. vnde & pōtifices rhomani imperatores appellabantur.

HVNC diuinatōrē contemptum prateriſsem cum erroribus suis, nisi viderē hinc sumi hodie a nonnullis, quod papā imperatōrē maximumq; pontificem, iactant. Ideo, non inter canones, sed inter canes hunc deputo. & ne id sine iudicio faciam, opponam ei contraria decreta, quæ simul sententiam nostram iuuabunt.

Opponit et
contraria des
creta.

DICITVR enim dis. xcx. c. prime, prime sedis Episcopus, nō appelletur princeps sacerdotum, vel summ⁹ sacerdos, aut aliquid huiusmodi, sed tm̄ primæ sedis Episcopus. Et sequit. Vniuersalis autem, nec etiam rhomanus pōtifex appelletur.

Nota f. cano
nes plus pec
care in rho.
pō. q̄ Luthe
r⁹ vnq̄ ausus
sit cogitare.
Vide quæso.
q̄ inq̄ sint q
dā in Luthe.
Ruffini,

HIC ego in iudiciū voco ipsos canones & canonistas, doceant me queso, quid hic dicā. Iste canon probatus est, sed vide quanto maiora crimina cōmittat in summū pōtificē, quā ego vnq; ausus essem cogitare. PRIMO, nō solū frigidus asserit, sed & negat & prohibet, ac dānat eos canones & canonistas, qui rho, pōtificē principem, caput, summū, maximū appellant. Deinde primatū ei auferens penitus, eū reliquis primariū sediū Episcopis, id est, patriarchis, æquat. Vbi sunt ergo, qui me noua posuisse garrūt, q̄ frigidissima decreta dixi superiora, & credo, non inique. Nam hic canon Concilij Aphricani, eo plus illis præferendus est, quo longis us ab ambitione recedit, & euangelicam modestiam sapit.

Huc spectet
Ruffinus, vt
idoleat, sapi
atq; dolēdo.

QUI ergo me hæreticum accusant, obsecro, pareant saltē huic canoni, si mihi volunt parcere. Ego omnia admisi, quæ cunq; rho, pontifici hodie tribuuntur. rem nō nego, factō non contradico: sed de iure eius disputo. & sentio, quod nō iure diuino, sed decretis hominum, talia tribuantur. Quid amplius faciendum mihi est? An non solum debeo factum consisteri, sed etiam mendacijs & corruptionibus scripturæ idem stabilire? Absit.

Ruffine, &
huc ad Pelagium respice,
vt inuideas,
simul illachri
mesq; viden
do.

IGITVR damnet, quantum volunt, hic habeo canonem, qui damnat rho, pontificem, vniuersalem pontificē vocari, quod ego tamen nunquā damnaui. Sed addamus plura.

Prohibet, ne
quisquā vſis
appellet pon
tifex.

IBIDEM Pelagius omnib⁹ Epis scribit in hūc modū. Null⁹ patriarcharū vniuersitatis vocabulo vnq; vtať. Quia, si vn⁹ patriarcha vſis dicit, patriarcharum nomen ceteris derogatur. Sed absit hoc a fidelibus, sibi velle quempiam arripere, vnde honorem fratrū suorū imminuere ex quantula cunq; parte videatur. Quas propter charitas vestra, neminē vnquā, etiā in epistolis suis, vn⁹ vſis appellat, ne sibi debitū subtrahat, cum alteri honorem inferat indebitum. Vides, quod honoris fraterni imminutio sit, si vn⁹ omnibus preferatur, etiam rho, pontifice autore.

IBIDEM b. Grego. Eulogio patriarchæ Alexandriō, Ecce in præfatione epistolæ, quā ad me ipsum, qui phibui direxistis, super hæ appellationis verbū, vniuersalem papam me dicens, impruē

re curasti
ciat. ga v
betur, N
um per
meus ho
ratus sun
enim vn
se, quod
veritate

Obsec
decreta v
minum
infantia
nerantia

Quid
sed etiam

His ad
qbus ad
time idem
cedoneñ

QVO
per consu
non verb
hominū
no staret,
liter hic F
gelium de
vt per
frigidiss
dem in

Quart
to, post C
ipsi prim
te, Tu es

HAB
ecclesiast
prius e
dotalis o
inter æqu
sede om
tis patet,
ficti alicu

QVIN
sia cathol
catholica
prælat e
marum o

ONIS.

s nuncupatur.
ecclesiasticos
pōtīfices et re
let sacerdos et
pellabantur.
um erroribus.
apā īperatorē
nōnes, sed in
opponam ei
rabunt.
Episcopos, nō
s, aut aliquid
t. Vniuersalis
istas, doceant
l vide quanto
o vnq; ausus
sed & negat
i rho, pōtīficē
de primatū el
is, id est, pas
garrūt, q̄ sri
e. Nam hic ca
t, quo longis
sapit.
ant factē huic
uacuncq; rho,
ontradico: sed
d decretis ho
mihī est? An
ijs & corrup
anonem, qui
ri, quod ego
modū. Null
ia, si vn⁹ pas
ogatur. Sed
de honorem
eatur. Quas
olis suis, vn
honorem in
atio sit, si vn⁹
drīo, Ecce in
existis, super
ns, imprimē

RESOLVTIO.

FO. X.

re curastis. Quod peto mi, dulcissima sanctitas vestra, vlttranō fa Hæc b. Greg
ciat. q̄a vobis subtrahitur, quod alteri plusquā ratio exigit, præ goriū verba,
becur, Ne honorem esse deputo, in quo fratres meos, honorem su oēs Ruffini
um perdere cognosco. Meus nanq; est, honor vniuersalis ecclesie, nō penit⁹ in
meus honor est fratrum meorum solidus vigor. Tunc ego hono uidia cæci, v⁹
ratus sum, cum singulis quibusq; honor debitus non negatur. Si obliquæ ad
enim vniuersalem papam vestra sanctitas me dicit, negat se hoc es spiciant.
se, quod me fatetur vniuersum. Sed absit hoc, recedant verba, que
veritatem inflant, & charitatem vulnerant.

Obsecro, quid hic dicemus? An adhuc pecco, quod frigidissima
decreta vocauī aliorum rho, pontificum, forte confictorum nos
minum? qui ista secutus, debueram appellare verba veritatem
infantia (id est, leuem & vanam facientia) & charitatem vuls
nerantia.

Quid si ego ista dixissem? esse videlicet non modo inefficacia, Quid? si dix
sed etiam inimica veritati, & contraria charitati? isses, Ruffin?
His adde & senas ferme epistolas b. Gregoriū in Regestis suis, hæretic⁹ esses
q̄bus ad imperatorem Cōstantinop. & patriarcham eiusdē, acer; Heus Ruffin
time idem profequitur: protestans, oblatū fuisse a Concilio Chal; ne, Gregorio
cedoneū rho. pontifici, hunc primatū, & ramen a nullo assumptū auscultat.

QVOD si dixerint Canonistæ nouelli, esse hæc abrogata, vel Vt quidā fas
per consuetudinē desisse, Gratiās ago, hoc volui. Sequit̄ ergo, q̄d ciunt Ruffini
non verbis euangelicis, & iure diuino iste primatus ster, Sed iure parasitæ. Ruf
hominum & vsu. hoc admitto, hoc confiteor. alioquin, si iure diuī sine, qd nūc
no staret, nunquam debuit non esse & fuisse. & peccassent morta Grego. & Pe
liter hic Pelagius & Gregorius, sicut cassantes ius diuinū, & euā la. tibi sūt hæ
gelium deprauantes. Quando ergo iura humana sic eum asserūt, reticid?
vt per verbum euangelij conētur probare, nonne necesse est, vt
frigidissime & inefficacissime & violentissime id faciant? sicut vi
demus in prædictis, & nunc ecce amplius videamus.

Quart⁹, Anacletus. xxi. c. in nouo. In nouo, inquit, testamē Verba Anas
to, post Christum dominum, a Petro sacerdotalis cōpit ordo: q̄a deti.
ipsi primo pontificatus in ecclesia Christi datus est, domino dicen
te, Tu es Petrus &c.

HÆC si intelligit, quod sacerdotalis ordo cōpit a Petro in
ecclesia latina, potest vt cuncq; sustentari. quemadmodum et b. Cy
priaus epistola tertia, Sedem Petri principalem, & vnde sacers
dotalis ordo cōperit, appellat. aut sic cōpit, quod Petrus, prim⁹,
inter æquales A postolos fuerit. Si autem intelligit, quod a rho.
sede omnis ordo sacerdotalis, primo & solum veniat, ex dictis fas
tis patet, quā sit erroneum. ne hoc tunc Anacleti ē decretum, sed
ficti alicuius Anacleti palea.

Anacleti pas
lea.
Verba Pelas
gii.

QVINTVS, Pelagius, eadem dis. xxi. Sancta rhomana eccle
sia catholica & Apostolica (forre quod cæteras, nec sanctas, nec
catholicas reputat) nullis synodicis constitutis, cæteris ecclesijs
prælata est. Sed euangelica voce domini & saluatoris nostri pri
matum obtinuit. Tu es (inquit) Petrus.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Hic plus caeteris aude.

Noua grammatice docemur sacras literas ita interpretari, Tu es petrus, id est, primus.

Tibi dabo clauas, id est, soli R. ecclesiae

Super quam petrus rhomas ecclesia aedificata est, non super petram, id est, suam potestatem, nec super petram, id est, suam potestatem, ergo super nihil.

Toleranda sunt frigidissima quaedam decreta, non adoranda.

Pessima consequentia.

Excusat Petrus, et pro.

Papa Nicolaus laus.

Hic magis erumpit & aude. non tamen contra praedicta dist. xcix. ad ducta decreta, Sed etiam quod verbum Christi ad Petrum oino torquet de fide, ad potestatem iurisdictionis & pompam primatus. deinde, sola Petri personam in verbis Christi accipit, reiecta persona ecclesiae, quam vere Petrus tunc gessit. Ergo noua grammatice. Tu es Petrus, significat, tu es primus. et, tibi dabo clauas, id est, soli rho manae ecclesiae, caeteris ecclesijs nihil habentibus. sed piget me oia commemorare. In summa (vt dixi) si his verbis Christi rho, ecclesiam significauit, cum rho. ecclesia vix vicesimo anno ecclesiae primitiae nata sit, sequitur, quod ipsa primitiua non fuerit ecclesia: & deinceps omnes, quae clauas ex rho. ecclesia non acceperunt, Christo inobediens fuerint Et ita S. Stephanus, cum tot milibus martyrum orientalis ecclesiae damnati censebuntur. Vt omittam, quod si per verbum Christi potestas rho. ecclesiae intelligeretur, vt hic vult, & Christus super hanc petram, ecclesiam suam se aedificare promittat, sequitur, quod vniuersalis ecclesia non super fidem, sed super potestatem rho. ecclesiae aedificata est: super quam tunc ipsa rho. aedificata est: non super petram id est, suam potestatem, nec super fidem, ergo super nihil. Quis ferat haec? Vides ergo, quam possum inuehi in istos hominum sensus, si vellem libere agere. nunc autem sufficit mihi ostendere, quod his decretis contra hostes, & in contentione nihil effici potest. sunt enim languidissima, frigidissima, & penitus ineptissima, ad contentionem. Sat est, quod tolerantur pro fraterna charitate, non etiam adorentur pro solida & germana veritate.

SED nec hoc ferendum est, quod infert. In ijs omnibus quanto gradus celsior, tanto maior autoritas inuenitur. In maioribus si quidem est regendi iubendique potestas. In minoribus obsequendi necessitas.

VIDE. vt necessitate omnibus imponit, & sibi soli (contra charitatis officium) libertatem arrogat, sed pessima consequentia.

Non enim mox maior autoritas est, vbi gradus celsior est. Petrus enim primus apostolorum fuit, sed nullam in eos autoritatem habuit vnquam. immo contra, Apostoli in Petrum habuerunt autoritatem, vt Act. viij. scribit, quod apostoli miserunt Petrum & Iohannem, qui tunc primores erant inter apostolos, & tamen missi sunt apostolis, tanquam maioribus, ad Sacerdotum fideles. Labit ergo Pelagi hoc loco satis aperte, quam ego credo, hos & similes Canones, nihil praeter nomen de rho. potestatem habere. Esse autem compositos ab eorum officialibus & scribis, in theologia parum doctis. Ideo nihil euangelicum, nihil ecclesiasticum spirant: sed humanum affectum, carnem & sanguinem.

SEXTVS, Nicolaus papa eadem dist. c. inferior, volens robus firmiter probare, quod inferior non potest superiorē absoluere (inteligit autem Constantinopolitanam ecclesiam inferiorē. Nam haec multo rursus Canonum causa fuit pro isto primatu) inducit illud Isaie. xliij. Nunquid gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea, aut exaltabitur serra contra eum, qui trahit eam? His: inquit: ex diuina scriptura commemorat, sole clari exhibuimus, non posse quemquam, qui minoris au-

toritatis
Quis no
tractat
tres, non
sole clari

Vt om
superiori
or & inf
tus amb

DEIN
ecclesiaru

iudaeae, de
clesijs iud

Rhoman
qui Hier

didicit a
sanctos i

tibus, qu
Apostolu

nat omni
et verum

steriore
in locis h

scipuli dis
lute, stup

fuisse Chr
iudeorum

dais. Moo
omnium e

SEPT
tu nescio q

& dico, qu
ramētis cu
ecclesia C

Omnes
metropole

cuiuscunq
ipse solus f

Qui beato
imperij iu

ROGO
na ecclesia

quae potes
tum credas
PRIM
garrit hic i
tem (sequi

IONIS.

Etā dif. xcix. ad
Petri oīno totū
primatus. deīna
reiecia persona
grāmatica. Tu
tes, id ē, solī rho
ed piget me oīa
st^o rho, eccliam
ae primitiā na
& deinceps om
to inobediētes
ū orientalis eccl
verbū Christi
Christus super
e, sequit, quod
statem rho. eccl
ta est? non sus
super nihilū,
i istos hominū
nihil ostendere,
nihil effici pōt.
tissima, ad cōs
aritate, non eti

nnib⁹ quanto
maioribus sū
us obsequens

oli cōtra cha
nsequentia.

est. Petr⁹ enī
habuit vnq̄.
vt Act. viij.
unc primores
ribus, ad Sas
pente, quanq̄
ē de rho. pōt
& scribis, in
il ecclesiasticū
em.

volens robu
oluere (intel
m hac multo
ad Isāe. xliij.
it exaltabitur
scriptura cōs
i minoris au

RESOLVTIO.

FO. XI.

toritatis est, eum qui maioris potestatis est, iudicijs suis adijcere. Hic ex papa
Quis non miretur? adeo iste autor sub nomine papæ, scripturas facit deū, cæ
tractat apposite, deum facit ex papa, cæteros episcopos, non fratros epos,
tres, non homines saltem, sed instrumenta facit. Hoc est nimirum, nec fratres,
sole clarius exhibere, id est, tenebras offundere. nec hoies, sed

Vt omitram, quod hoc sylogismo probat, non posse inferiorem instrumenta.
superioris esse iudicem, qui probandum suscepit, quis esset superis
or & inferior, tam apte & acute disputari dignus fuit iste primas
tus ambitionis fœdissimæ.

DEINDE, in fine, Rhomanā ecclesiam matrem vocat omniū Cuius filie
ecclesiarū. In quo mirū est, cuius filia & disciplina fuerunt ecclesie & discipula
iudææ, de quibus Paulus ad Galatas dicit. Eram ignotus facie ec
clesijs iudææ: Et quæ ecclesia fuerit, quā Paul⁹ vastabat. Siquidē fia iudææ, q̄
Rhomanā ecclesia tunc erat adhuc in lumbis patris sui Petri, longo tēpore
qui Hierosolymis erat. Quid quæso Hierosolymitana ecclesia anterho, oīm
didicit a Rhomanā? Cur mētī Paulus Rho. xv. dicens, pauperes matrē fuerūt
sanctos in iudæa, iuste accipere collectam a Rhomanis & alijs gē
tibus, quod spiritualiū illorum participes facti essent, quo verbo
Apostolus Hierosolymitanā ecclesiā, matrē, matricē, radicem sig
nat omnium plane ecclesiarū totius orbis, etiā Rhomanæ, quod
et verum est. Quis enim negare potest, ecclesiam gentium, pos
steriorem esse ecclesia iudeorum, & ex hac illam natam? cum tot
in locis hoc de gentibus propheta prædixerint, cum in actibus di
scipuli dispersi solis iudæis prædicasse verbum, & de gentium fa
lute, stupuisse legantur. Et Paulus rho. xv. Iudæorum ministrum
fuisse Christum, & gentes misericordiam consecutas, ad ruinam
iudeorum doceat. Sed & Christus Ioan. iij. Salus inquit ex iu
dæis. Modeste itaq; dixisset, Matrem ecclesiarum, matrem vero
omnium ecclesiarum, hyperbole est nimia.

SEPTIMVS, Nicolaus iterum dif. xxij. c. omnes, de quo text⁹ Nilacous.
tu nescio quid dicam. Nam prope corrigo meam propositionem, Prope curri
& dico, quo rho, ecclesiam alijs esse superiorem probatur, ex dely⁹ git in propos
ramētis cuiusdā ineptissime paleæ, nomine Rhomanorū pontificū sitione, frigi
ecclesiā Christi illudentis. Audi, quæso per Christū, qui hic dicat. dissimis de
Omnes (inquit) siue patriarcharum, siue cuiuslibet apicē, siue cretis, per de
metropoles, primatus aut episcopatuū cathedras, vel ecclesiarū lyramenta cu
cuiuscunq; ordinis dignitatem instituit Rho, ecclesia: Illam vero iusdam inep
ipse solus fundauit, & supra fidei petram mox nascentis erexit. tissimæ pale
Qui beato Petro æternæ vitæ clauigero, terreni simul & celestis
imperij iura commisit.

ROGO te lector, de Rhomanis pontificibus, & ipsa Rhomas Appellat lee
na ecclesia, tot milibus martyrum in celo & terra fulgente, alia torem.
quæ potes, sentias: modo propitius tibi sit Christus, ne hoc decre
tum credas, editum ab vilo Rho. pontifice, saltem sciente.

PRIMUM, verbo Christi solam Rhomanā ecclesiā fundatā
garrit hic impius, quisquis est, Rho, nomis-ementitor. Ceteras au
tem (sequit) nō Christ⁹, sed rho, ecclesia fundauit, quia rho, eccles
C

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Supra quam
petram ques
to alias eccle
sias crexit?

ssam supra fidei petrā crexit, supra quā petrā quāso alias ecclesias
erexit? An supra harenā? Nō credit idē rho, ecclesia, et alia eccle
siae? Nō sunt ipsae etiā ecclesiae? Si sunt ecclesia Christi, cur tu impij
simo ore resistis Christo dicenti, Super hanc petrā aedificabo eccle
siam meā? Quid significat ecclesia meā? Non est nisi vna rho, ecclesia
sua ecclesia? Si autē quālibet alia, etiā ecclesia christi est, & christus as
firmat eā aedificandā supra petrā fidei, impio iā errore dicitur ad so
lā ecclesiam rho, pertinere, & nō ad alias omnes.

Rectius talia
decreta impij
ssima q̄ friz
gidissima dix
eris.

Te nunc appello, lector, vt iudices, an hęc decreta modeste, an
immodeste, frigidissima dixerim, quę verius impijssima dicere de
buissem. Nō quod rho, pontificū sint, sed quod nomine eorū vul
gēt, & per ipsa iā multis annis adulent summis pōtificib⁹, has ins
sanias nihil curantibus, quin & suauiter audientibus. igit euange
liū, hoc interprete, sic intelligimus & locupletabimus. Ego supra
fidei petrā aedificabo ecclesiam meā rhomanā. Rhomana autē aedifica
bit supra suā sententiā ecclesias suas, nō meas, quia meā, supra fidei
dei petrā aedificabo. Ecce nunc eant adulatores, & statuant nobis
scripturę sanctę interpretationē, ad rho, pontificis scribas perti
nere. Deinde vide, quid sit in curia rhomana, iuristas dominari: et
sine theologis ac sacris literis, de sola potestate, et spū sancti pñtia
præsumere, hoc est, per solā potentiā scripturas tractare. Ceterū,
iuxta Augustini regulā: Et rho: Et ois pontifex subiacet cuiuslibet
fidelis etiam iudicio, maxime in materia fidei.

In adulator
tores.

Resomnium
lachrymis
digna.

IAM illud, quā euangelice dictum est, quod cœlestis imperij
& terreni iura Petro cōmisit. obsecro, nō est hęc res oibus lachry
mis digna, quod hęc non modo legere, sed etiam credere pro ora
culis spiritus sancti vrgeamur. & iā vrgeamur, vt ignem minens
tur, si contra quid mutiamus? Atq; ita fit, vt hęc maiore timore
& religione amplectamur, quā vllum aliud, vel fidei, vel morum
preceptum diuinum, vbi ignem nemo minatur. quin glorifican
tur, & adhuc bonum statum ecclesie somniamus. nec Antichristū
in medio templi agnoscimus. Igitur, vox ista blasphemia est im
pijssima, quod Petrus iura cœlestis imperij teneat, cum solum mi
nisterium verbi teneat in terra, christus solus sit dominus cœli &
terrę. Deinde, imperium terrenum, & christus docuit, & Petrus
contemnere. hic non solum non habere, sed etiam iura eius in mas
nu Petri constituit. Hinc secutum est malum, quod adultores,
rho, pontificem, in vtroq; regno dominum constituunt. quod nec
christo quidem datum est, qui suum regnum negat ex hoc mundo
esse. Mirum autem, quod Petrus Neronem principem passus est,
non modo in Rho, sed etiam in sua cruce, qui potuit ei iura terres
ni imperij auferre. aut certe friuolum & impium est, successorem
Petri hoc presumere, quod in petro non fuisse cernitur.

Blasphemia
impijssima

Error Syl
uestrorum et
Ruffinorum.

Pereant ista
arrogantissi
ma verba,

Pereant ergo. arrogantissima vocabula ista, mperij, iura impe
rij, cœlestis & terreni imperij. Soti deo hęc conueniunt. ministro
ecclesie & sacerdoti, christi seruo, modestiora tribuantur.

SEQVITVR. EADEM PALEA.

NON
constru
sunt el
VIDE
tur, &
& sic o
clesijs i
nia con
Et fec
pompa
pietate
inficia
QV
dus loq
peruers
torque
supra p
nam. ho
PO
hanc ser
suam ser
Et vr
renā au
antequ
nam. ec
Veru
ecclesie

RHO
tura, erg
riores s
perior f
Vbi
ordines
sola con
nus, nisi
on, cui r
AD
datur s
ho diu
mana e
Ecclesi
nulla su
quā qu
sua in

IONIS.

o alias ecclesias
sa, et alia eccle
ti, cur tu impij
edificabo eccle
vna rho, ecclesia
& christus
re dicitur ad fo

ta modeste, an
sima dicere de
mine eorū vul
ficib⁹, has ins
us. igit euange
us. Ego supra
na aut edificat
meā, supra sta
tuant nobis
scribas pertis
s dominari: et
ū sancti pūta
carē. Ceterū,
acet cuiuslibet

electis imperij
oibus lachry
edere pro ora
ignem minens
maiore timore
ei, vel morum
in glorificand
e Antichristū
phemia est im
cum solum mi
minus celi &
uit, & Petrus
ra eius in mas
ad adultores,
unt. quod nec
x hoc mundo
m passus est,
ei iura terre
t, successorem
ur.
ij, iura impe
unt. ministro
antur.

RESOLVTIO. FO. XII.

NON ergo qualibet terrena sententia, sed illud verbum, quo constructum est cælum & terra, per quod denique omnia condita sunt elementa, rhomanam fundauit ecclesiam.

VIDE MONSTRAM, aut hæc de sola ecclesia rhomana dicitur, & sequitur, omnes alias ecclesias esse terrena sententia statutas, & sine verbo dei, sine quo nihil factum est: quod factū est. & sic omnes alia ecclesie sunt nihil. Aut simul etiam de alijs ecclesijs intelligendum est, esse scilicet eas per verbū dei; quod omnia condidit: statutas.

Et sequit hinc: nihil singulare de rhomana ecclesia dici, nisi inanē pompam syllabarum. Et ita decretistam hunc: aut intolerabili impietate: negare cæteras ecclesias vna cū christo: aut seipsum sua inficitia manifestissime irridere

QVOD si de constitutione ecclesiarum: iuxta dignitatis gradus loquitur: non iuxta substantiam: patet ex prædictis: quam peruerse, hoc verbum christi, de fide totius ecclesie vniuersalis, torqueat, ad potestatem vnius hominis. Christus suam ecclesiam supra petram ædificare se dicit, hic vero non, sed dumtaxat rhomanam. hoc est, cæteras ecclesias nihil facere, & christum negare.

PORRO, si cæteræ ecclesie sunt terrena sententia statuta, & hanc sententiam rhomanæ ecclesie esse dixit, suo ore sese damnat, suam sententiam esse terrenam, non diuinam, dicens.

Et vbi manet, quod vocem Petri, tanquam diuinam, & nō terrenā audire oportet: porro, q̄s cōstituit ecclesiā Hierosolymitanā, antequam ecclesia rhomana eēt? An nō petrus, verbo dei rhomas nam ecclesiam constituit?

Verum si de dignitatis cōstitutione loquitur, non de substantia ecclesie.

TVNC ARGVO SIC.

RHOMANA ecclesia est diuino verbo alijs superior constituta, ergo necesse erit, vt eodem verbo cæteræ ecclesie sint ei inferiores statuta. quia, non potest statui superior, nisi sint quibus superior statui possit.

Vbi ergo est, quod supra dixit, Inferiores cæterarum ecclesiarū ordines a rhomana ecclesia instituit, non verbo diuino, quo vult sola constitui ipsa? Nam, quomodo christus potuit statui dominus, nisi simul gentes & termini terræ subijcerentur, & mons Zis on, cui rex præficeretur?

ADDE HIS, si quis dicat, si rhomana ecclesia diuino verbo fundatur super omnes, oportet ergo, & eas certas nominari, quæ verbo diuino subijciantur. Age, esto ergo hæc sententia, diuina, rhomana ecclesia est alijs superior. dic vbi scriptū sit eius correlatiuū, Ecclesia Mediolanē est a inferior, aut vlla alia? Si nulla noiat, nulla subesse debet, præcepto saltē diuino. Quid hic melius dici p̄t, quā quod verbo christi, nec de superioritate, nec inferioritate ecclesie sum intelligi possit, Sed de sola, eadē, inuictaq; fide & potestate

C. n.

Verba paleg

Vide mōstra

Sine verbo dei, nihil factum est quod factum est.

Verba Christi torquet, ad vni⁹ hois potestatem.

Suo ore se damnat.

Petrus verbo dei ecclesiam cōstituit.

Forte argumentū & necessarium.

Aliud argumentum.

DECIMATERTIAE CONCLVSIONIS.
 omnium ecclesiarum æqualiter. Vides ne, quid sit sacras literas
 pro humano affectu, & sine timore dei tractare?

SEQVITVR.

Præiudicium rho, ecclesie, Illus certe præiudicium fungit, cuius autoritate fulcitur. Vide quod corollaria inferat. Verbum Christi, de fide ad potestatis significationem detortum, præiudicium sit rho, ecclesie in verbo, quod communiter omnibus ecclesiis convenit. quia Christus dicit, Super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. mea, inquit, mea. Si ecclesia alia quælibet est ecclesia Christi, ipsa certe ædificata est super eandem petram, & nullum est vel non habet privilegium, nisi privilegium. Si non est ecclesia Christi, & sola Rhoma, est ecclesia prior esse possit. Iterum dico, pronome mea, aut significat solam rhomanam ecclesiam, aut omnem ecclesiam. Si sola, non habet privilegium præ cæteris. Si omnem, iterum non habet privilegium præ cæteris.

Quidam hac misera & inanis palea, privilegium rho, ecclesie ventis Eligat ergo quod vult, per hoc verbum Christi, rhomana ecclesia, aut erit sola, aut non erit prima. Alia ergo via probandus iste primatus, quia illusionem hanc sui, euangelium Christi (ut vides) quam pulchre eludit, & (ut proverbum Salomonis habet) illudit illusores suos.

Et sunt tamen tam multi, qui ex hac misera palea, privilegium vel Christi negari patentes ferentes, quam hanc paleam. Et sunt tamen tam multi, qui ex hac misera palea, privilegium vel Christi negari patentes ferentes, quam hanc paleam.

SEQVITVR ITERVM COROLLARIVM, TALI THEMATE DIGNVM.

Peccat certe, qui conatur et non perficit. VNDE non est dubium, quia quisquis cuilibet ecclesie sussumum detrahit, iniusticiam facit. Qui autem rho, ecclesie privilegium ab ipso summo omnium ecclesiarum capite, traditum (vide hiatum istum Stenscoreum) auferre conatur, hic procul dubio in hæresim labitur.

Per petram fidei intelligitur mundana dominatione. ECCLESIA rho, non habet ius, sed privilegium. Quod quod est supra petram fidei ædificata, hoc enim solius rho, ecclesie est, isto autore. Deinde, petram fidei, intelligit prælationem hanc primatus terreni. Nam, hæc duo perpetuo miscet & confundit, hæc palea.

Executit paleam. OBSECRO, quanta patientia est, ista tolerare? primum sicut dixi. Si petra fidei signat, eadem est omnium ecclesiarum, nullo reliquo privilegio. Si autem non omnium est eadem, sola erit ecclesia Rhoma. non habens cui præferetur. Secundo, si petra fidei, dignitatem significat, iam sibi ipsi contradicit in eodem verbo, verbumque Christi aduulterat, fidei significationem in potestatis significationem subuertes. & spiritum in carnem, Christum ad mundum trahens.

Spiritum ad carnem, Christum ad mundum trahit hæc palea, quam quis sequitur lane vixit christianus. NON ergo est hæreticus, qui negat hoc privilegium rho, ecclesie, sed ille deprauator est verbi dei, qui per fidei petram intelligit privilegium potentie temporalis.

Quod autem in fine Ambrosium adducit, qui se matrem ecclesiarum asserit sequi Rhomanam, utinam & ipse idem facere cum

Ambrosium. Nam patrum fidei has conclusionem intelligit.

OCTO interpretum sacrosancti Notarii remerita.

SACROSANCTI presulibus et saluato.

SI AD christum Tu es petram.

tuus, aut petrus dicitur.

Si fides concipitur & pertra & petra habet, se quoque patet, ut patet.

cuicunque dicitur per petram omnium privilegium esse se privilegium.

Christus, cuius ecclesie ergo, quod omnes habent sustinere.

comune privilegium rho, ecclesie.

Quia autem Paulus vos autem.

ESSE tiffinus, eadem fac omnia gloria: & sum dei.

Quare

IONIS.
sacras literas

tur. Vide
significatiōe
muniter oibus
trā edificabo
bet est ecclesia
& nullū est vl
oma, est eccles
nomana super
gnificat solam
habet priuileg
i præ cæteris.
mana ecclesia,
obandus iste
quā pulchre
illusores suos,
priuilegium
imo & maxis
hoc priuilegiū

ecclesie sus
iurilegiū ab ip
itū istū Sten
essim labitur.
Quod? quod
ecclesie est, isto
ac primatū ter
ec palea.
r primū sicut
nullo reliquo
ecclesia Rho.
, dignitatem
rbūq; Chris
ficatiōe sub
trahens.
m rho, eccle
tram intell
matrem eccles
n facere cum

RESOLVTIO. FO. XIII.

Ambrosio. Ecclesia Rhomana mater est, sed non omnium ecclesia
rum. Nam, & Metropolis qualibet est mater ecclesiarum, iuxta
patrum statuta. Deinde, rhomana ecclesia, nunquā verbis Chris
ti has contumelias fecit, quas hæc palea facit, sed per petram fidē
intelligit, non tyrannidis ambitionem.

OCTAVVS (vt finem faciamus horum deplorandorum in
terpretum scripturæ diuinæ) est iterum Anacletus eadem dist. c.
sacro sancta (sic enim ausus est, quisquis fuerit ista barbarissimus
Notarius, etiā tanto pontifici tribuere, tantam, & inscitiam, &
temeritatem, quantam videbimus:

SACROSANCTA rho, ecclesia, quia aliæ nō sanctæ, aut non
sacro sanctæ sunt, etiā si eadem fide, verbo, sacramento, spiritu,
prufusq; eadē sanctitate sanctificēt) nō ab Apstis, sed ab ipso dño
et saluatore, pmatū obtinuit, sicut b. Petro dicit, Tu es Petr⁹ &c.

SI ALIQUIS gentiliū, sic exponi verba Christi audiret, quā
do christianus fieret? Igitur & hic primatū intelligit per verbū,
Tu es petrus, seu per hanc petrā. Eligant autē (vt iterū eadem res
petam) verū voluerint. Petra hoc loco, aut significat fidem spiri
tus, aut primatū exterius, vtrunq; enim simul nequit significare.

Si fidem, iam omnes ecclesie super eā sunt edificatæ. quia Chri
stus dicit, super hæc petram, edificabo ecclesiam meam. Ergo, cui⁹
cunq; conuenit dici a Christo, ecclesia mea, ad eandem pertinet, pe
tra & petrus super quā edificatur, ita nihil propriū rho, ecclesia
habet, sed omnia sunt communia. quia vbi eadem fides, eadem
quoq; potestas clauium. fidei enim & petræ datæ sunt clauēs,
vt patet. Si potestatē, iā iterū omnes sunt equales ecclesie. Quia
cui⁹q; dicitur a Christo, ecclesia mea, simul dicit, edificabo. te sus
per petrā, id est, potestatē. quare qualibet ecclesia, hoc verbo erit
omniū prima, quia habet eadem petrā, qua rho, ecclesia, gloriatur
esse se primam. Ita quoq; te vertas, semper occurrit, & resistit tibi
Christus: dum ecclesiam suā, supra petrā edificat, nec sinit vlli parti
culari ecclesie, hanc petram appropriari. Ideo, nec petrū. Vides
ergo, quod vnicū illud pronomē, meā, tanq; chrystallus cœlestis,
omnes has decretales infrigidat, vt ante faciē frigoris eius nulla
sustinere possit, dum cōmunē petrā, cōm potestatē, cōes clauēs,
cōmunē petrū, & oīa cōmunia facit. Ita iure diuino, quicquid ha
bet rho, ecclesia, habet qualibet ecclesia, quantūlibet parua.

Quia ad omnes dicit, & Paulus. i. Corin. iij. Omnia vestra, si
ue Paulus, siue Appollo, siue Cephe. siue mundus, omnia vestra,
vos autem Christi.

ESSET sane ridiculum, quod omniū ecclesiarū, idem est bap
tismus, eadem eucharistia, eadem confirmatio, idem verbum dei,
idem sacerdotium, eadem pœnitentiæ, vnctionis, matrimonij, &
omnia sacramenta: eadem fides, spes, charitas, gratia, mors, vita,
gloria: & vna hæc temporalis potentia, vni tributa esset, per ver
bum dei, quod cōmune est omnibus.

Quare vbiq; prædicatur verbum dei, & creditur, ibi est ver

C iij

Ambrosius.

Octau⁹ ana
cletus.

Sacro sancta
palea est, cas
ue accedas.

Elige, vtrū
mauis, super
petrā, aut sig
nificat super
fidem, & sic
oēs ecclesie sus
per eam sunt
edificatæ, aut
super petram
significat pō
testatē, & ita
omnes ecclesie
sunt equa
les.

Hoc pronomē
meā, infrigis
dat feruorem
omniū decre.
Quicquid iu
re diuino rho,
ecclesia habet,
id eodem ius
re habet &
qlibet ecclesia.

NOTA

Hæc ratio vř
sola, aduersa
rios nugaci
tatis arguit.

DECIMA TERTIAE CONCLUSIONIS.

Vbi vera fides, petra ista immobilis, vbi autem vides, ibi ecclesia, vbi episcopus, ibi & petra, ibi sponsa Christi, vbi sponsa Christi, ibi omnia quae sunt sponsa, ecclesia, si. Ita fides omnia secum habet, quae ad fidem sequuntur, claus, Christi sponsa sacramenta, potestatem, & omnia alia.

NOTA

Claves sunt traditae, non Petro, sed ecclesiae, non rho, ecclesia, schisma quarit, dicēs, Ego sum Cephe, & toti ecclesiae rapit rem, quā ipsamet confitei cōmunē. Patet ergo, quā recte p petra intelligant potestatem. Nā, cū potestas eē nō possit, nisi ecclesia sit prius fundata, quae accipiat potestatem, quomodo ecclesia super potestatem, id est, prius aedificatur super posterius? Deniq; potestatem non per petram, sed per claves christus intelligit, quas ecclesiae super petram (id est fidē) prius aedificatae tradit, vt clare textus ordo probat, Vides ergo, quā ambitio exerceat oculos mentis, vt clauis potestate non contenta, etiam ex petra fidei (quae est ecclesiae substantia) potestatem faciat.

Anacletus seipsum redarguit.

Errat in historia.

Vide paleam.

Interrogatio Vbi?

Ibi, & tu conuersus confirma fratres tuos. Huius belle duplex est primatus, honoris & potestatis. Duplex est primatus, honoris & potestatis. Duplex est primatus, honoris & potestatis. Duplex est primatus, honoris & potestatis.

QVAERO etiā, si soli sunt Petro claus datae, & non viuiter ecclesiae rhomanae? Cur ipsemet potestatem in suis litteris, vocat eas claus sanctae matris ecclesiae? Aut enim haec vox cōmunis totius ecclesiae, iniuriam facit rho, ecclesiae, in suo priuilegio, sibi soli attrahēti claus. Aut rho, ecclesia, schisma quarit, dicēs, Ego sum Cephe, & toti ecclesiae rapit rem, quā ipsamet confitei cōmunē. Patet ergo, quā recte p petra intelligant potestatem. Nā, cū potestas eē nō possit, nisi ecclesia sit prius fundata, quae accipiat potestatem, quomodo ecclesia super potestatem, id est, prius aedificatur super posterius? Deniq; potestatem non per petram, sed per claves christus intelligit, quas ecclesiae super petram (id est fidē) prius aedificatae tradit, vt clare textus ordo probat, Vides ergo, quā ambitio exerceat oculos mentis, vt clauis potestate non contenta, etiam ex petra fidei (quae est ecclesiae substantia) potestatem faciat.

QVOD autē hic Anacletus rho, sedē primā vocat, & Alexandrinā secundam, & Antiochenam tertiam, seipsum iterum redarguit, non solū, quia iste ordo iam diu mutatus est, vix etiā, quod sequitur hinc, aut Alexandrinā esse iure diuino secundam, & Antiochenam tertiam. Aut, nec rhomanam primā, quia eodem iure oportet esse primā, quo secūda et tertiam. At manifestū est, quod secundā & tertiam suo iure ordinat rho, ergo et seipsa primā suo iure ordinat.

ERRAT etiā in historia, quod Ignatium scribit cōstitutum a Petro Episcopū Antiochia sibi successorē, cū in ecclesiastica historia pateat, Enodium Petro, et Enodio Ignatium successisse. Ideo, non est credibile, huius canonis autorem esse Anacletum.

IAM audi iterum securum affirmatorem, id est temerarium, inter beatos apostolos, inquit, quaedam fuit discretio potestatis, & licet omnes essent apostoli, Petro tamen concessum est a domino, & ipsi inter se voluerunt id ipsum, vt reliquis apostolis omnibus praesert.

OBSECO, quae fuit ita discretio potestatis? nunquid Petrus ordinauit apostolos? nūquid misit eos? nūquid confirmauit eos? Vbi legisti belua, quod a domino concessum est Petro habere discretam potestatem ab alijs? quando hoc ipsi voluerunt? QVIN hic signa. Duplex est primatus, honoris & potestatis. Duplex est primatus, honoris & potestatis. Duplex est primatus, honoris & potestatis.

tos, vt fur
laudabil
AL T
quilibet
praesbyter
ter missi,
ambunt,
Nolunt e
tatē Rbo
sibi vni?
nō cōtē?
nari in po
HAN
ci adulan
nā contra
tissima, &
decreta qu
cōtraria d
quibus ca
uerfa cōm
ri, esse pot
mina scrip
petri epō
sum ē. Ne
quod hui
pere, quā
ADD
pontificib
clesiā latin
scopos oēs
tur arrogat
cōstitutio
berent erg
scopo ad v
& tyrann
Corinthi
& deinceps
eos relinq
sicut apō
Nunc v
episcopatu
tot simon

ET C
hic loc^o of
masū qua

IONIS.

ecclesia, ubi ep
a quæ sunt sp
untur, clauces,
& non vniuer
vocat eas cla
unus totius ec
ibi soli attrah
o sum Cephe,
unè. Pater er
esse clauces tra
eter hæc, vide,
stas eè nò poss
atè, quomodo
per posterius r
hristus intell
dificata tradit,
o exeret ocus
a ex petra fidei
at, & Alexan
erit redarguit,
stia, quod sequi
, & Antioche
i iure oportet
quod secundã
i iure ordinat
t cõstitutum a
lesiastica histo
ecessisse. Ideo,
letum.
ariu. inter bea
& licet omnes
o, & ipsi inter
s præfset.
nunquid Pes
d confirmauit
st Petro habes
voluerunt?
& ptatis. Qd
ardinales, epi
alteri subiecti
cũ tñ nihil ha
e, primu eccle
eo sancti prea
fuisse honora

RESOLVTIO. FO. XIII.

tos, vt successores Petri & primo loco habitos. Et in hoc recte & laudabiliter actum est, & agitur, agendumq; est, sine querela.

ALTER aut primatus potestatis, nunq; fuit petro dat. quia quilibet apstoru, sine autoritate petri predicauit euageliu, epas & presbyteros ordinauit, in locis suis, oes a solo chisto sunt equaliter missi, & immediate. Hunc primatu isti honestissimi canones ambiunt, & verbis dei abutuntur in hanc tyrannidẽ stabilienda. Nolunt enim vllũ Ep̃m in toto mundo fieri, nisi pallũ & autoritatẽ Rho, potestatis habeat. Et vbi petrus sese nõ extulit super apstos sibi vni? apli successor, Ioge minor suo pdecessore (sicut Ep̃s aplo) nõ cõteret honoris primatu, oim apstoru successoribus vult dominari in potestate & violentia, sed non etiam ipse pascere &c.

HANC rationẽ inuictam appono omnibus, qui Rho, pontifici, ei adulant super totius mudi dominio. & expecto cũ fiducia, qd nã contra possint mouere, aut gannire. Qua simul fretus, tanq; certissima, & oibus notissima veritate, cum fiducia proclamo, quod decreta quẽcũq; aliter statuũt, nõ modo frigidissima sunt, sed etiã cõtraria diuinã scripturã, euangelio & actibus, ep̃lis apstoru. In quibus tam crebre, tam aperte, Apstoru æqualis, & in mundo diuersa cõmissa prouincia describit: vt ego non possim satis admirari, esse potuisse vnquã tam temerios adultores, qui cõtra hæc fulmina scripturã, fumũ suum terrenũ leuare auderent, hoc successori petri ep̃o arrogantes, quod nec aplo pdecessori vnquã permisum ẽ. Nec tamẽ mirarer, si id solu atrogaret, nec hoc quererer, sed quod huic arrogantia repugnantes scripturas maluerint, corrũpere, quã repugnantibus tẽporalẽ huic potestatis primatu credere

ADD O ad hæc, quod nec in hoc recte & euangelice fit a rho, pontificibus, quod Episcopus e rho, ecclesia propagatos, id est, ecclesiã latinã sic administrant, vt soli ipsi ordinẽt & cõfirment. Episcopos oes. In hoc enim nõ Christo, sed sibi ecclesias christi videntur arrogare, cũ apli Pauli exemplo, deberent etiã alijs cõmittere cõstitutionẽ Episcoporu, videlicet Archiepiscopis et vicinis. Deberent ergo illos deo cõmittere, & neq; cogere, vt p nouo Episcopo ad vrbem mitterent, habet enim hoc specie nõ leuẽ auaritiã & tyrannidẽ, qua dominantẽ fidei eorum. quod Paulus noluit in Corinthios sibi vsurpare. Sufficeret enim semel Episcopũ dedisse & deinceps eos gratia dei commendatos propagationi propria eos relinquere, aut solummodo curã gerere, ne a fide degenerarẽt, sicut apostolus in Galatis monstrauit exemplum.

Nunc videmus prætenu huius beneficii & primatus, omnium episcopatus & sacerdotia, in voraginem rhomane auaritiã rapi, tot simonia impudentissimã monstris, hoc vno operculo tectis.

SEQVITVR.

ET Chepas, id est, caput & principiu teneret apostolat. Vel hic loc. ostendit, magis affectu prãtis, quã veritatis studio, huic primatu quãsitũ. Quõ eni tot falsis argumentis vterent, si semel &

Ecquid hic Ruffine videt quod nolit

Dñari quidẽ volũt, sed nõ ipse pascere, & animã p ouibus ponere &c.

Pia & fiducia christiana plena p fessio.

Adulatoru impudens arrogatio.

Fidèle & christianum consilium.

Multa simonia impudentissima monstra, vno operculo teguntur

DECIMAE TERTIAE CONCLUSIONIS.

**Multis eget solidā haberēt causam & multis autē eget mendatiū, vt verū appa
mēdatiū, vt reat. Itaq; tā incius est iste Scenicus & poetic⁹ Anacleus, vt Ce
verum appa phan, caput interpreteī, cōtra euidentissimū & apostolicū testimo
reat. nū Ioannis apostoli, qui dicit Iohan. ij. Intuit⁹ eum Iesus dixit,
Cephe: teste Tu es Simō filiūs Ioanna, Tu vocaberis Cephas, qđ interpretat̃
Hiero: Syrū Petrus. Pudet me, quod super hoc errore crassiss, tantū negotiū
vocabulary fruitur. in quo simul indiligentes se fuisse euangelij lectores:
& interpreta IDEO non mirū, quod & falsos intellectores se ostendunt. Mes
tur soliditas lius Leo supra petram, soliditatem intelligēs, Vocabulum Ces
vel petra. phe bene nouit. At hic, nec euāgelij, nec Canones recte intelligit.
Cephale est Est autē Cephe: teste Hiero: syrū vocabulū, significans soliditatē,
caput. quā græc⁹ petrū vel petrā, id est, saxū vel rupē firmam transtulit.**

At noster nugator, cephalen græce, pro cepha Syriace accepit,
& tñ inter sacros canones, vel primus habet. Nam in decretalib⁹,
q̃s Greg. ix. & Bonif. viij. cōgesserūt, huic canoni suisq; sillis⁹ aus
toritas tanta tribuit, vt vix vna sit, quæ nō torū hūc spirēt. Pre
tereo, qđ deinceps hanc formā successoribus traditā fabulat, seruā
dā a ceter⁹ E p̃is, oīno aliq̃ nihil quā ambitiosissimū spirās affectū

SEQVITVR PVLCHRA SIMILITVDO.

Pulchra simi litudo, Moses & Aaron. ET NON solum in nouo testamento est constitutum, sed etiā
in veteri fuit, sicut scriptum est. Moses et Aaron in sacerdotibus et
us, id est, primi inter eos fuerunt.

Non frustra hos canones excutit. Vide nouam grammaticā. QUID audio: quā nō frustra hos canones lego, quā egregie
disco scripturas intelligere. PRIMVM, qui vnū solū, summū
sacerdotem in veteri lege noui, nunc didici duos fuisse primos
SECVNDO, etiā grāmaticā nouā vide, in sacerdotibus ei⁹,
idē est, quod primi inter eos fuerunt, cū hucusq; hoc versu psalmi,
intellexerim nihil aliud dici, quā Mosē & Aaron sacerdotes, vel
de numero sacerdotū fuisse, sicut Samuel inter inuocantes nomen
eius, nihil de primitate vel cogitans. TERTIVM documētū,
quod summus sacerdos veteris legis fuerit figura rho, pontificis.
Apl⁹ enim ad Hæbræos, me mirū in modū decepit, cum vniuersi
fis ecclesiæ doctoribus docens, nō rho, pont. sed Christum solum
fuisse per summū & vnum pontificem significatum.

Solus Chris ftus summus pontifex significatus. VT HOC omittam, quod illis omnia in figura contigisse sc̃
mus, & in nouo testamento figuram ille denuo reuocat, vt sit simi
lis figura vtriusq; testamenti, nihi iam vtrūq; ab vtroq; differēs.

Hic ne de Ruffino diuinar? Vror ego, diuinas literas ab his porcis, tam impudenter conculca
ri præsertim, sub nomine rho, pontificis, & rho, ecclesiæ.
QVID autem hoc est? quod duos primos sacerdotes in veteri
testamento statuit, magno sui primatus detrimento: imitare qđ
dicis, & si falsum, ster similitudo, & da etiam nunc duos primos.
Similitudo licet falsa, p
bauit. quomodo vnum primum probabis per duos primos? Vides ergo
hos homines, eos fuisse, qui simplicitate fidei nostræ abusi, ausi
sunt statuere, quicquid vel somnare potuerunt.

IN FINE concludit, & eadē dextertate rho, ecclesiā cardinē

vocat, l
dem sic
nimis
NON
adduca
cras no
dissimā
TRAN
me vino
c. signif
& regno
tur iura
mā exac
talē acc
Paschal
MIR
cū oufū
Si diligē
& rhom
ne, vt qu
huc rota
nec med
Si ex
imitaris
quarere,
Cū plac
ctior est
cturum,
Perrū a l
ritatis in
cogis: v
per verb
Nunq
Quid ho
oues, an
nihil cura
ramēto a
ADH
Tua resp
tu iuras f
to non v
DEI
tices no
de noua
te: confi
aunc; sol
ITAC

IONIS.

vt verū appa
nclatus, vt Ce
toliciū testimo
m Iesum dixit,
qd interpretat
tantū negotiū
lectores:

tendunt. Mes
ocabulum Ces
ecte intelligit.
ans soliditatē,
am transtulit.
riace accepit,
n decretalib⁹,
iisq; sibi⁹ aus
e spiret. Pre
fabulat, seruā
spirās affectū

VDO.

ntum, sed etiā
cerdotibus et

quā egregie
solū summtū
e primos
doribus ei⁹,
veru psalmi,
cerdotes, vel
ntes nomen
i documētū,
, pontificis.
cum vniuers
istum solum

contigisse scd
at, vt sit simi
q; differēs.
ter conculca
tā.

otes in vetes
imitare qd
nos primus.
Vides erā
abusi, aus

esā cardine

RESOLVTIO.

FO. XV.

vocat, in quo omnes ecclesie reguntur, domino disponente. & tō
dem sit finis hic. Nam ceteri canones, qui eadem spirant, horum
nimirum influxu infecti, sic spirant.

NON possum autem omittere, quin & decretalem, vel vnam
adducam, vt appareat, quid prosit ecclesias regere, & scripturas sa
cras non intelligere. Sunt enim & decretales, quā plurimā frigidis
dissimā. hæ maxime, quæ maximæ sunt in vsu.

TRANSEO illam de constitutione. c. translato, quā puto sica
me vindicatā anrea, vt necesse non sit reperere. Assumo onus illud
.c. significasti de elect. vbi Archiepiscopus Panormitanus cū rege
& regno Sicilia iustissime mirati, quod palliū accepturos exigere
tur iuramentū. & vbi pulchra modestia, contra hanc infelicissimā
mā exactiōne, adduceret præceptū Christi & statuta conciliorū,
salē accepit responsionem & interpretationem scripturæ sanctæ a
Paschale rho, pontifice, hoc est a Notarijs rhomanis.

MIRENTVR: inquit: dominū nostrū Iesum Christum, qui
cū ouī suarū curā Petro cōmitteret, conditionē apposuit, dicens.
Si diligis me, pascue oues meas &c. ADEO percussī sunt papæ
& rhomanæ Curæ proceres vnus huius Episcopi interrogatio
ne, vt quid respōderent, nō inuenirent: donec spiritus domini eos
huc rotaret, vbi oibus ostenderent, in lege domini, nec voluntatē,
nec meditationem eis fuisse. Agam interim partes Archiepiscopi.

Si exemplū Christi placet & valet apud te, o Paschalis, cur nō
imitaris? Si non placet, cur adducis? cur tu quoq; non content⁹
quære, an diligit Christū, sine iuramēto cōmittis oues Christi?
Cū placeat exemplū, cur nō sufficit & conditio? an melior & san
ctior est conditio iuramenti, quā amoris? An plura speras eū fas
cturum, qui coactus iurat, quā qui sponte amat? Christus soluit
Petrū a lege & coactione voti & iuramenti, solā libertatis & cha
ritatis in eo quærit fidem. Et tu libertatem tollens, lege iuramenti
cogis: vbi est exemplū Christi? vbi conditionis similitudo? Est
per verbum diligere, intelligendum iuramentum?

Nunquid Christus a Petro iuramentum exegit pro rho, ecclesie?
Quid hoc ad oues Christi, qd tibi iurat, & ecclesie tuæ? Tuæ sunt
oues, an Christi? At tu optime pater, an Christū diligit, prorsus
nihil curas: sordet hæc tibi, vt vilissima cōditio: tibi vt fidelis sit, iu
ramēto astringis. Adhuc stat interrogatio Archiepi, nō satisfecisti.

ADHVC quæritur, quo iure, hanc fidelitatem extorqueas.
Tua responsio, profundius te mergit & capit. Deinde, cui quæso,
tu iuras fidelitatem? Cur facis & imponis alteri onus, quod digi
to non vis mouere, contra, & charitatem, & legem naturæ?

DEINDE, adhuc quæstio etiā illa stat. Cur præcedentes pon
tifices non exegerunt iuramentum? Cur alij non præstiterūt? vn
de noua ista exactio? vis dicam? Ex male fidei possessa potesta
te: conscientia metuit, iusticia non suffragatur. Ideo quæritur vs
q; solatium & firmamentum.

ITAQVE hodie pontificari nō licet, nisi iures rho, pontifici

D

Sunt & de
cretales aliq
decretales, quā plurimā frigidis
frigidissimā.

In Actis.

Panormi
tanus.

Si diligis me,
pascue oues
meas.

Exemplum
Christi pro
bans, etiam
imitetur.

Christus
solam liberta
tis & charita
tis fidē in Pe
tro quærit.

Tuæ sunt
oues an Chri
Cui tu iur
ras facultatē

Hæc diligēt
sime observa

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Nihil nostro gas, siue pascas. has eni conditiones Christus requirat, quod de ijs
 seculo cū con nostro seculo? nec hoc curetur, an sanctus, doctusq; sit, an minus.
 ditiōib? chri. solum sit seruus rho, ecclesiae. Nō licet Christo libertatis Magistro
 seruire, nisi primum fias iuratum mancipium rho, curia.

SATIS est ab exemplo Christi didicisse, quamlibet conditio-
 nem fratribus etiam iniquissimam, imponere pro libito. Ipsam ve-
 ro Christi conditionem, ne syllaba quidem meminisse.

SED responde adhuc semel. Paschalis, tuo te iudicio peto. Si
 christus conditionē ibi posuit, vt dicis, iam tuo ore desinimus, Nul-
 lū esse rho, pontificē, nisi diligat ac pascat: quia pactū & cōmissio
 conditionalis, si conditio nō stet, non valet. Tuo ergo enthymes
 mate vtar. Archiepiscopus Pananormitanus sine conditione iura-
 menti praestiti in factō, nō est Episcopus. Ergo nec tu Papa, nisi in
 factō primū praestes cōditionē amoris & pascuā. Quē si vera sūt,
 iam in sexcentis annis nō habuimus papam. Nullus enim docuit

Nullus est
rho. pon, nisi
diligat & pas
cat, ex senten
tia Pas.
Vide, vt vrs
geat.
O dolor, o
pietas.

nos verbū dei. nec sufficit, quod promittas te amaturum, quia tibi
 non sufficit promissio iuraturi. Sed sicut tu a fratre exigis con-
 ditionē in factō, ita nos nomine Christi maiorem hanc conditionē
 exigimus in factō, aut tua autoritate papam negamus.

Festucam fra corruptionis, quam vanos ostendat eos qui se maculant. Noluit
tri eruens, su Pascalis vinci interrogatione, nec male egisse videri, & ignas
as trabes ost rus seipsum toto pontificatu indignum redarguit. dumq; festu-
tendit. cam fratri eruit, trabes suas nobis ostēdit. ista est ergo pastura, qd
 rhoma, omnia sibi inlectunt, omnibus omnia imponūt, oibus se
 subtrahunt, & quod atrocius est, non ad christum, sed ad seipsum
 nos cogunt. nō exigūt conditionē, qua chri libertatē pmittamus,
 sed qua sibi seruitutē iuremus. Quae aut maior miseria ecclesiae, quā
 nō amore sed vi conglutinari: pōtiffices nō hūuolētia, sed potesta-
 te iperare? Subditos nō amore, sed odio & tiore coactos seruire.

Miseria eccle
sia.

Sed sequitur digna applicatio similitudinis.

Applicatio Si conscientiarū factor & cognitor secretorum, conditione hac
similitudinis, vsus est, nec semel tantum, sed & secundo, & vsq; ad contristatio-
 nem, qua nos oportet sollicitudine, tantā ecclesiae praelationem im-
 ponere fratribus, quorum conscientias non videmus?

Ironicos.

NEC mirū certe, quia Petr⁹, Paul⁹ & ali⁹ apostoli, non erant
 tam solliciti, tanta sollicitudine, quanta nūc sunt rho. Deinde, quia
 cognouerūt forte cōscientias illorū, quos sacerdotes cōstituebāt,
 nec exēplū christi adeo curauerunt. Nōne hoc est seipsum ridere?
Christus, qui Sed nec christ⁹, cuius oues sunt, ppriā licet p eis se traderet, nō tñ
animā p ou fuit tam sollicitus, vt iuramentū a Petro exigeret, sed velut dormi-
b⁹ posuit nō tans, dilectionem tantummodo, rē sane leuissimā exegit. Quādos
exigit iura quidē, nisi iuramentū Paschalis charitati praeponeret, sine dubio ex-
metum a Pet emplo christi cōtentus eēt, nec se oporteret magis sollicitū eē quere-
ro. ret, quā christum ipsum, qui & iudā prae posuit ouibus pascendis,
 quem malū esse nouit, atq; id sine conditione. Vides enī, vt arguit

ificari, siue dñi
rat, quod de ijs
sit, an minus.
tatis Magistro
urix.

libet conditio
libito. Ipsam ve
isse.

udicio peto. Si
definimus, Nul
ctū & cōmissio
ergo enthymē
conditio iura
tu Papa, nisi in
Que si vera sūt,
us enim docuit
turum, quia tis
atre exigit cons
nanc conditioē
nus.

ens sit scriptura
aculant. Noluī
videri, & ignas
t. dumq; festus
ergo pastura, qd
ponūt, oibus se
n, sed ad se ipsos
atē pmitteram,
iferia ecclē, quā
lētia, sed potesta
coactos seruire,
dinis.

, conditioe hac
ad contristatio
praelationem im
nus?

ostoli, non erant
ho. Deinde, quia
ores cōstituēbāt,
se ipsum ridere?
se traderet, nō tū
sed velut dormi
exegit, Quādos
rer, sine dubio ex
solicitiū eē quere
uibus pascendis,
des enī, vt arguit

RESOLVTIO. FO XVI.

a minori, Christus axegit, quanto magis nos. quasi vero hoc ali
quid ad rem pertineat, quod christus conscientias nouit, rho, pōti
fex non nouit: cum christus exemplum in hoc omnibus prebuerit
imitandum. deniq; & nos non nouimus conscientias rho, pontifis
cis, iuret ergo & nobis conditionem, Christi salutem.

ITERVM quæro, Si ignorantia conscientiarū sola est cā exi
gēdi iuramēti, Cur nō cogis, vt iuret se recte iurasse. idq; sine fine:
eū i nullo iuramēto conscientia ei⁹ noscas, recte ne iuret, an secus?
Si autē ignorantia ista cōsciētix, nō mouet ad exactiōē iuramēti,
qua frōte ignoratiā cōsciētiarū pro causa adducis? Quæ est ista
mirabilis in vno homine sup eodē hoīe, paciētia & impatiētia igno
rata conscientia? Si accepto iuramento, tantā administratio
nem ei cedis, cur nō quod leuius erat, iuramentū cedis? An putas
qd maior res sit iuramētū tibi pstitū, quā tāte ecclē administratio

AD hęc, ignorata cōsciētia debuit te quā tutissimū facere ad
imponendam praelationem, vt eo magis relinqueres iuramentū,
quo minus conscientias nosti, ne forte ad periuriū eū cogeres. Gau
dendū tibi fuit, hanc tibi a christo relictam libertatē, vt possis eis
oues committere, quorū corda non nosti. Nunc per iuramentum
secreta exploras, aut in periculum fratrē adducis, quorū vtrunq;
grauissimum est, Idq; sine causa, nec propter deum, sed propter sis
delitatem rromanæ ecclē.

DEMVM, si ignorantia est causa iuramenti, sequitur, si scires
cōsciētiam, male te exegisse iuramentum. At, cum quisq; de quo
libet debeat optima præsumere, & charitatis sit oīa credere, hęc
ipsa fides de fratris bonitate, certior est omni scientia, quod etiā si
scires, diu scire non possis, credere autem semper possis.

VLTIMO, Nunquid post iuramentū nosti eius conscientia?
cur ergo toto nō tēpore tibi iurat, qui toto tempore causas iura
menti tibi præstat? Hęc dixi, vt videamus quid sit, verbo dei
nolle cedere, et scripturas suo sensui aptare, quomodo ego sperem
apud rho, pont, esse ius interpretandæ scripturæ, qui tam manifes
ste scripturas in alieno sensu tractant? Vel, quid non obtineant in
terra rho? Quid non audeant eorum nomine adulatores, si hęc
persuaseo eorum nos cœperit & euerterit, non licere scilicet eorū
dicta cum iudicio legere, & eis solis interpretandæ scripturę iura
concessa esse. Tunc enim (vt Aug, verbo vtar) vere sine pericu
lo primatus huius in ecclesia luditur: sed mirum, si non deo & nos
bis illuditur. Absq; absit, ista plus quam Babylonica captiuitas.

SEQVITVR NVNC OPPOSITO

RVM DISSOLVTIO.

Aiunt omne iusturandum a domino in euāgelio esse prohibitū,
nec ab apostolis post dñm, nec nō i cōcilijis inueniri posse statutū,
HIS ictibus insuperabilibus prostratus, quid dicat, audiamus.
Quid est ergo, quod dominus subsequenter ait, Quod amplius
est, a malo est: hoc enim amplius, vt exigamus malum, nos illo
permittente compellit.

Exigendi iur
amenti ratio
infinita.

Non est tantū
iuramentum
quanti est ecclē
clēse admi
nistratio.

Eo magis iu
rumentū re
linquendū, q
minus consc
entiæ notæ.

Quisq; de
quolibet op
tima debet
presumere.

Cur hęc dixē
rit.

Quid non au
deant adula
tores, si non
licet pon, dis
cta cū iudicio
legere?

Aiunt omne
iuramentum
prohibitū,
Quod am
plius est a ma
lo est.

DECIMAETERTIAE CONCLUSIONIS.

Quod amplius est a malo est, id est, non debet fieri.

QVOD Christus prohibet & negat, hic affirmat et præcipit. Christus dicit, Quod amplius est, a malo est, id est, non debet fieri. loquitur enim de pronitate iurandi, sine necessitate fratris. hoc est, de libidine iurandi, sicut mulierem concupiscere prohibuit, qui tamen debitum coniugibus reddendum non prohibuit. Ita libidinis nem iurandi, non iuramentum debitum prohibuit. Hic dicit, hoc amplius cogit nos, id est, fieri omnino oportet. Sed audiamus hoc malum, quod nullus in verbis euangelij cogitauit vniquam.

NONNE malum est (inquit) ab ecclesie vnitatem, & a sedis apostolicæ obedientia resillire, & contra canonum statuta prorumpere, quod multi etiam post præstitum sacramentum præsupserunt?

EGO putabam, quod hoc malum esset interpretatur? non diligere Christum, non pascere oues, & harum sollicitudine, exemplo Christi torqueri ad iuramenti exactionem. Verum, hæc Christus a Petro requisit. hodie curandum, ne ab obedientia sedis apostolicæ resiliant Episcopi.

TVN Cego, Episcopus meus non dicit quicquam illorum malorum fecit, ut quid ergo exigis iuramentum? An quod ignoras eum non facturum? Cur non in omni præcepto dei exigis iuramentum? cur hic te non compellit malum? an non est malum a præceptis dei resillire? Quin ecclesiam repleas, non nisi iuramentis. Si autem dei præceptum tam patiens es, ut te tot mala, quæ in prospectu dñantur, etiam in domesticis tuis, ad iuramentum non compellunt, quomodo in tuis præceptis, mala, nec presentia, nec forte vniquam futura, te compellunt? Nonne perspicuum est fit quod amor sui, quo magis sese venustat, magis seipsum perdit? Prorsus nulla reliqua est ratio, quin si in tuis præceptis iuramenta exigas pro tuo comodo, multo magis exigas pro dei comodo, aut si hic non facis, non sine culpa ibi facis.

Habes ergo malum, quod rho, in euangelio intelligunt, quod est suspitio mala de fratribus bonis. nam transgressiones mandatorum dei, an mala sint, alij viderint. O oculus ambitionis & auaritiæ.

SEQUITVR.

HOC nimirum malo ac necessitate compellimur iuramentum pro fide, pro obedientia, pro vnitatem requirere.

NVNQV ID etiam pro fide Christi, pro obedientia dei, pro vnitatem fratrum? Non, sed hoc vni ecclesie bonum & necessarium est, ut Rhoma secure dominetur, et ceteræ omnes seruisant captiuitatem.

PROINDE, christiani in India, adhuc magno malo laborant, ita suspitio pessima de optimis fratribus est causa exigendi iuramentum omnia seruari.

ETIAM hinc vnitatem ecclesie fide & obedientiam rho, ecclesie intelligit, non fide, spem, charitatem, sacramenta, verbum, & cetera, quæ eadem sunt, sed hoc singulare, quod nulli ecclesie conuenire volunt, nisi suæ, & tamen vnitatem vocant. Sola rhomana ecclesia hoc habet hodie vel summum bonum, & tamen ceteræ omnes in eo ipso conueniunt quod non habent: & sunt vni in re non comuni, sed singularissima et vni homini tributa, Sic enim discenda sunt noua vocabula

Cur non in omni præcepto exigis iuramentum?

Amor sui.

O oculus ambitionis et auaritiæ.

Quare exigatur iuramentum. Christiani in India.

Rhomana ecclesia.

Aris ten
prianus
gauri
mus, v

Aium
conclia
autori
patente

Quis
cepit, au
alia per
niq, eti
exci, i, p
quicqu

EGO
noq, co
odium s
tua solu
Sicenin
biam, &

ADI
mus, no
ras, nec
libero r

DE n
Consta
diti esto
Consta
eius, siu
crarum l

Ve
quebat
lem ser

Vide
rus verb
dei nihil
enim acc
nibus pr
tis perfo

Scr
meritu
Sichal

SIONIS.

at et præcipis
non debet spes
ate fratris, hoc
prohibuit, qui
buit. Ita libidinis
Hic dicit, hoc
audiamus hoc
vnumquam.
ate, & a sedis
statuta prorsus
præsupserunt
9, nõ diligere
olo Christi tor
a Petro requis
resiliant Epi.
rũ fecit, vt qd
urũ? Cur nõ i
ellit malis: an
reple, nõ nisi
t mala, q̄ in ps
ũ nõ cõpellit,
vnq̄ futura, te
quo magis sese
est ratio, quin
, multo magis
culpa ibi facis.
unt, quod est
es mandatorũ
& avaritiã.

iramentum
tia dei, p vnũ
cessarium est,
nt captiuitatẽ
nalo laborat,
xigendi iuras
quibus præsi
n rho, ecclesie
um, & carerẽ
cõuenire vo
clesia hoc ha
eo ipso conue
ad singulariss
vocabula po

RESOLVTIO. FO XVII.

Aris temporibus in scripturis & ecclesia dei. Quãto rectius Cy Cyprianus
prianus vnitate hanc charitatem intellexit, sicut & Christus ro vnitate hãc,
gaut Iohan. xvij. vt sint vnum in nobis, sicut & nos vnum su charitate in
mus, vnũ (inquit) in nobis, non in ecclesia Rho. tellexit.

IN FINE

Atunt in concilijs non inueniri statutum, quasi rho, ecclesie legẽ
conclia vllam præfixerint. Cum omnia concilia per rho, ecclesie
autoritatem & facta sint, & robor acceperint. Et i eorũ statutis,
patenter excipiatur rho, pontifices autoritas.

De cõcilijs.

Quis hæc ferat quæso: Nunquid Nicenum concilium robor ac
cepit, aut factum est autoritate rho, ecclesie? nunquid & multa
alia per Augustinum, & olim Cyprianũ in Africa habita & Des
niq; etiam si statuta exciperent rho, ponti, tamen ipse debet nolle
exc. i, pro ædificatione ecclesie. Hic autem gloriatur se nemini
quicquam debere, vt & deus ei nihil debeat.

Nicenũ cõciliũ nõ est au
toritate rho,
ecclesie coactum,

EGO sane, Archiepiscopo Panor, nõ tam duro & fragoso ples
noq; contentionis & tumoris respondiſsem sermone, quo furor et
odium suscitãt, sed dixiſsem. Sustine frater interim, res magna est,
tua solius gratia, hæc tam subito cassare, quæ nos non statum us.
Sic enim pax & charitas aleretur. At ista decretalis, meram super
biam, & præfractam fiduciam spirat.

Pauor. Arg
chiepiscopus

ADIICIAMVS & alteram decretalem, quo firmius probe
mus, non esse solis pontificibus rho, ius interpretandi sacras lites
ras, nec oportere captiuos esse christianos in eorum verba, sed cũ
libero iudicio omnia eorum legenda.

Cum iudi to
etiam põtissi
ces legendi.

DE maioriãte & obedientia Cap. solitã. vbi: cum imperator
Constantinopolitanus obieisset rho, pontifici verbum Petri, sub
diti est ore omni humanæ creaturæ &c. quo voluit patriarcham
Constantinop, sibi inferiorem facere. Respondet Innocentius ter
tius, siue quisquis fuerit, familiaris eius scriba, prorsus ignarus sa
crarum literarum dicens.

Imperatur
Constantino
politano. ob
iecit rho, põ,
verbũ petri,
Subditi esto
te &c.

Verum, si personã loquentis, & eorum ad quos lo
quebatur, ac vim locucionis attendisses diligentius, taz
lem scribentis non expressisses intellectum.

Respondet
Innocentiũ ter
tius.

Vide quæso pastorem hunc ouium Christi, qui interpretatus
rus verbum dei, parat personarum differẽtas afferre. cum verbũ
dei nihil aque impugnet, atq; respectum personarum. Non est
enim acceptio personarum apud deum, sed quicquid præcipit, om
nibus præcipit, magnis & paruis. Sed age, videamus quã loquẽ
tis personam hic nouus aduehat scripturæ interpretes.

Vide quæso
hũc pastore.

Scribebat enim Apostolus subditis suis, & eos ad
meritum humilitatis prouocabat.

Deus non re
spicit perso
nas, sed quic
quid præcipit
omnibus præ
cipit.

Sic habes loquentis personam, et eorum ad quos scripsit, id est,
D iij

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS,

maioris & minoris. Deinde vim locutionis, quæ est, prouocatio ad meritū humilitatis. hæc ille, Principio, quid noui quæso hæc affert interpretatio? Quis vnquā præcipit alijs, aut docet alios, quā subditos suos? Quid ergo necessaria est distinctio personarum, ad intelligendum hunc solum locum Petri, præ cæteris eiusdem, & omnium doctorum scripturis? An in cæteris, subditi docent maiores, discipuli magistrum, gentes Apostolum?

Quid fefellerit Innocentiū

VERVM, sic oportet loqui ne taceant, qui vñ pessimam causam tuent, vel ignari sunt literarū sacrarū. fallit autem hūc locutos rem, quod verba Petri, interim arbitratur esse iuris sui humani, in quibus aliquando maiores statuunt pro inferiorum salute, quæ ipsos non tangunt. Atq; hoc nimirum est, quod ex diuino præcepto Petri, nobis consiliū facit, dicens, eum prouocasse subditos ad huius militatem, videlicet non præcepisse, nec cōsuluisse, sed tanq; ad huius militatis supere rogatum (vt vocant) meritum prouocasse. Hæc scilicet vim in locutione dei, inueniunt Pastores ouium. cū Petr⁹ præcipiat, præceptū diuinū & necessariū addens, Sic est volūtas dei

Vim in locutione dei pastores inueniunt.

SEQVAMVR tamē sensum eius, qui est, hac locutionis vñ distinctis personis, non Petrum, non successores eius, non rectores in ecclesia: sed subditos tantū prouocari ad subiectionem. Videamus quid sequatur.

Sensus Innocentiū

PRIMO, Petrus & pontifices sunt exempti a præcepto dei, non decet eos obedire deo, sed solos subditos. & cum ius seu verbum diuinū oib⁹ præfigatur, magnis & paruis, nullumq; sinat exceptum, Notarius tamen papæ, potestatem habet excipere quos voluerit. Ita vides, per decretales extinguī euangelium, per verbum hominis, tolli verbum dei, & hoc monstrum adoramus christiani in ecclesia Christi, pro verbo dei. QVIS quæso non vratur?

Per Decretales nō raro extinguitur, euāgelium, per verbū hūanū, tollit diuinum.

QVIS autē ita insaniret alius, vt Petrum hanc subiectionē subditis imposuisse sua autoritate, crederet: quo se ipse ab eodē præcepto eximeret? Hoc si fecit, aliud docuit verbo, & aliud mōstrauit exēplo: hoc est, destruxit quæ docuit. An oportet, subditos Petri & successores, eē subiectos cæsari: ipsos vero contrario exēplo idē eisdē dissuadere? An, nō Petrus fuit subdit⁹ potestatib⁹ sicut doctor? Nō fuit Christus sub cæsare? Nōne oēs Apostoli et sancti? An rho, pōtifici nō licet, puocari ad meritū humilitatis? Huic soli licet erigi in peccatū superbiæ? Itaq; aliud iā pontifices sunt, quā christiani: quoniā lex christianorū eos nō ligat. alio eunt ipsi, alio eorū subditi, alio pastores, alio oues, alio duces, alio greges. noua certe rōe, ducendi, pascendi, regendi. Non iā dicant, venite, sed, ite, nō præcedant, sed tantū modo, dimittant populū in mandatis dei.

Pro verbo dei vratur, & vehementer vrget.

An aliud sunt pontifices quā christiani? acerba concessio.

QVOD si in hoc loco ista sapientia valet, valebit & in omni alio præcepto Petri, vbi docet fidē Christi. euacuabiturq; vniuersa autoritas Petri: quia vbiq; dicit, hoc subditis præcepisse, nō sibi nec successoribus. quando quidē, non nisi subditis loqui potuit. Dicamus ergo & hic, si loquentis personā attendisses, & eorū ad quos loquitur, nō ita exposuisses intellectum eius, quia loquitur subditis

Si ista sapientia pcederet, eleuaret vniuersam Petri autoritatem.

ditis suis & nos e...
tissime...
rum seru...
dere, &...
tri, dign...

VBI...
ris, opor...
eorū op...
cere, nec...
vbi tunc...
quitur...
eo ipso...
ab ijs. qu...
talem ha...
Sed ia...
tionis, p...

Nam...
voluit...
autorita...
Sequen...
dotes i...
creatur...

Quan...
potest o...
prælatio...
bat (inc...
quam nō...
esse, aut...

QVA...
seruo...
mam sen...
nisi ad...
subditi...
suber in...
trantes...
runt per...

Quan...
quæ nu...
subijeci...
stas R h...
vocat h...
ñ magni...
git, &...

RESOLVTIO. FO. XVIII.

ditis suis, & eos ad meritū fidei, spei, & charitatis puocat: seipsum & nos exemptos voluit. Et recte. sic enī hodie attendunt diligentiſſime Rhomani loquentis sui Petri personā, vt eis licere nihil eorum seruare, quæ ille locutus est, intelligant: ne Christo quidē credere, & christianos eē ac viuere: vt reiecto verbo christiano Petri, digni fiant hac decretali christiani. qualis lex, talis & populus.

Vbi ergo manebit, quod in oibus quæ docentur in sacris literis, oportet primos esse pontifices: & lucem mundi, vt videantur eorū opera ab hominibus? Quid? si subditi dicant, aliud nec facere, nec debere possumus, quā a pastoribus nostris fieri videm? vbi tunc manebit verbū Petri? vbi tunc eorū persona, ad quos loquitur? Quando subditi maiorē causam habent illud reſcindi: eo ipso, quo vident, ipsum non modo non seruari, sed etiam reſci ab ijs. quorum exemplo viuere debent. vix me contineo, ne decretalem hanc impiſſimam & peruerſiſſimam dicam blasphemiam Sed iam cognita & persona loquentis & audientis, & vi locutionis, prosequamur. quomodo hæc exequatur.

Nam si per hoc, quod dixit, subditi estote, sacerdotibus voluit iugum subiectionis imponere, & eis prælationis autoritatem auferre, quibus eos subiectos esse monebat, Sequeretur ex hoc etiam, quod seruus quilibet in sacerdotem impertum accepisset, cum dicitur omni humanæ creaturæ.

Quam amarum verbum, subditi estote, vnde & repetit quam potest odiosus: appellans iugum subiectionis, contra autoritatem prælationis, & serui imperium velut querulans. Deinde, monebat (inquit) exhorrens præcepti vocabulum aliud nihil spirans, quam ne cogatur sub esse vlli hominum: sed vt liceat omnibus præesse, aut saltem, vt consilium ex præcepto faciat.

QVALE autem est inconueniens, esse sacerdotem subiectum seruo? Nonne Christus in medio omnium venit ministrari, & foras mam serui accepit? An hæc prouocatio ad meritum humilitatis non nisi ad subditos Christi pertinet, cuius Rho, pontifices nolunt esse subditi? Christus iussit nouissimo loco sedere. Et Petrus omnes subter insinuare humilitatē. Et Paulus, Superiores inuicem arbitantes. & honore peruenientes. Verum, hæc subditis suis dixerunt personæ loquentium, & alia securæ sunt.

Quamquā, de hac subiectione, Petrus hoc loco non loquatur, quæ mutua humilitate spiritus in christianis regnat: sed de ea, qua subieciabantur pphanis magistratibus, præsidibus, iudicibus: quos potestas Rhomani imperij ordinauerat. Hanc enim constitutionem vocat Petrus creaturam humanam: quod per homines creentur in magistratus. At hic decretalista, nec vocabula scripturæ intelligit, & audet eam interpretari, Esse autem creaturam humanam

Expēde Rom manentē morē

Qualis lex, talis & populus.

Quid? si subditi dicāt, aliud fecere, nec debem? nec possumus, quod pastores.

Aegre se continet, ne hanc decretalem impiſſimam dicat blasphemiam.

Amarū verbum est subditi estote, sed tamen applicum.

Quāto quod est maior, tanto submissior se debet gerere, magisque subditis inferuire, exēplo Christi.

Creatura humana apud Petrum.

IONIS,
est, prouocatio
ouī quāso hæc
ur docet alios,
ctio personas
æ cæteris eius
ris, subditi dog
um?
essimam causā
em hūc locutus
sui humani, in
a salute, quæ ip
uino præcepto
bditos ad huc
ed tanq; ad hū
uocasse. Hæc
ū. cū Petr? præ
st volūtas dei
locutionis vi
s, non rectores
onem. Videat

præcepto dei,
m tus seu vers
umq; sinat ex
excipere quos
n, per verbum
nus christiani
n vratur?
bfectionē sub
b eodē præcep
ud mōstrauit
ubditos Petri
rio exēplo idē
tib? sicut dog
toli et sanctis
tis? Huic solū
fices sunt, quā
eunt ipsi, alio
greges. noua
enite, sed, ite.
mandatis del
it & in omni
turq; vniuers
cepisse, nō sibi
qui potuit. Di
& eorū ad quos
loquitur sub

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

(id quod dixi) potuisset intelligere (si tam sensum Petri, quam suam ambitionem quæsiuisset) ex mox sequentibus. vbi Petrus distribuens per singula, quæ in collectione dixerat, seipsum exposuit, omni inquam creaturæ, siue regi: siue ducibus. q. d. Ideo dixi omni creaturæ & omnibus hominum ordinationibus subijci, ne qui vestrum se aduersus minores præsidēs eleuent, quasi tantummodo regi obtemperaturi: sed etiam missis ab eo, dare, facite, seruate quæ, danda, facienda, seruanda sunt. Quo modo Rhoxij. Cui honorem, honorem: cui timorem, timorem: cui tributum, tributum. Non ergo de creatura dei loquitur, quã Innocentius in suis opinionibus cogitat, Sed de creatura humana: vt verba expressè sonant: qualis non est seruus, quem timet imperium accipere super sacerdotes. licet: iuxta euangelium cuius seruo nos oportet submitti, quin totum hoc verborum cahos Innocentij, & nihil facit ad rem, & inicitia suæ dumtaxat testimonia sunt.

Aliud est creatura, quæ Innocentius hic cogitat.

SEQVITVR.

Quod autem sequitur, siue regi tanquã præcellenti. Non negamus, quin præcellat Imperator in temporalibus: illos dumtaxat, qui ab eo suscipiunt temporalia.

Si quæras verborum petri siue tortorū rationem. Respondēbit Sic volo, sic iubeo, sit pro ratione voluntas.

Decretalis ista relicta sententia petri, anxie de præcellentiæ regis & pontificis agit

Hic si quæras, qua autoritate verbū Petri sic coarctet: & quod omnibus dictum est, ad aliquos dumtaxat deprauator aptet: respondebit aliud nihil, quã sic volumus: nostro verbo credi fas est: etiam plus, quã expresso textui verborum dei.

PRIMUM hic scriba laborat, vbi non vrget. & fugit nemine persequente, scilicet mala fide, & cōscientia vexatus. Petrus dicit, regi subdi debere tanquã præcellenti. id est, qui sit primarius & plusquã duces ab eo missi. At decretalista, vocabulo præcellenti, male tactus: timens, ne præcellentiã sonet imperatoris super pontifices, anxie occurrit: & de præcellentiã regis & pontificis, lōge extra sententiã Petri disputat. nō aduertens verbū Petri, qui nō mō regi præcellenti: sed etiã ducibus ab eo missis, obtemperare præcipit. immo, omni creaturæ humanæ: de quibus nihil est sollicitus decretalista. quia verbū præcellentiã in ducibus, & creatura humana nō sonuit terribiliter in auribus eius. Breuiter, ne dictionē vnã quidē in Petri hac autoritate intelligit is: quisquis est: scriptorculus Rhomanus. & contendit tamen omnes oues Christi docere.

SED SEQVAMVR EIVS FVMVM.

Imperator in temporalibus, oibus etiã facris precellit, idq: iure diuino.

Licet imperator

Dico, Imperator in temporalibus omnibus præcellit, etiam facris: idq: iure diuino, vt hæc Petri vba cogunt, tñ, quia in arbitrio ei est, & sunt creaturæ humanæ, potest hanc præcellentiã ipse spore, vel retinere, vel dimittere, & in vtroq: habet ius diuinū. Sic a Constantini tēpore, non autoritate pontificū, sed imperatorū, creaturis humanis, data est libertas, personis & rebus ecclesiasticorū. nec potest ad hoc vllus respondere aliud quod valeat. Vnde, si im

Imperator narunt, no

QVA
ri subijci
bum Petr
bolo, vel
attendend
Petri sub
missas in
subditi pa
& arietes
sius met d
nisi clerici
sunt impe
duntur a h

Sed po
digniora

Et cur h
cipiunt? M
tori vlla p
peratori,
loco feder

AN P
bus? Cu
strationib
sunt spiriti
laici, quia
sti: quia h
lista: suis s
& nullos
non omne
subditos e
diti sunt P
um, profr
nis traditi
monstra
subditi pa
constituti
cimur gla
scribitur
dita sit. N
num. Cr
suam ipsi
scripturæ
Si spiri

Imperator vel duces rursus hęc reuocent, quę sua autoritate donarunt, non potest eis resisti sine peccato & impietate.

QUARE, nihil hic facit deprauator: dumtaxat eos imperatoris subiiciens, qui temporalia ab eo suscipiunt, aperte & temere uerbum Petri discerpens. A quo, rogo, habet ipse temporalia? A dca pō. p sua uobolo, uel rapina? Et ubi est, quod supra dixit, personā loquentis attendendam quod Petrus hęc scripserit suis subditis? Qui sunt Petri subditi? An soli laici? Cur ergo omnes oues Christi sibi cōmissas in Petro factat? Ergo omnes oues Christi, id est, omnes subditi papę, siue laici, siue clerici: ac per hoc, et ipse dux ac pastor, & arietes gregis, subditi sunt imperatori & ducibus. Sic enim ipse dicit: Sius met decretaliste huius uerba sibi collata cogunt. Aut ergo, nō nisi clerici sunt oues Christi Petro commissi, aut clerici aut subditi sunt imperatori simul cum laicis. quia omnes Petro subditi, subduntur a Petro imperatori & ducibus.

Licet Imperatoribus, q̄ sua autoritate donarunt te sua uoluntate reposit scere, nec pōt eis sine peccato resisti. Omnes, siue laici, siue clerici, subditi sunt imperatori & ducibus.

Sed pontifex in spiritualibus antecellit, quę tanto sunt digniora, quanto anima pręstat corpori.

Et cur hic non additur, dumtaxat illos, qui spiritualia ab eo suscipiunt? Nempe, quod in temporalibus excellere uult, ne imperatori uilla parte cogatur subditi, quem Petrus in totum subdit: imperatori, ita cogitur sacrum & tremendum uerbū dei postremo loco sedere, & nostris affectibus cedere. Sed dicitur.

AN PETRVS ignorabat, spiritualia pręcellere temporalibus? Cur ergo seipsum & omnes subiicit temporalibus administrationibus? Verum, illud longe suauius. Subditi Petri & papę sunt spirituales, ideo nō subditi imperatori. ex quo sequitur, quod laici, quia spirituales non sunt, nec subditi Petri, nō sint oues Christi: quia has oēs Petro subiecit. Cū autē Petrus: hoc autore decretalista: suis subditis hęc scripserit, sequens erit, solos clericos debere, & nullos laicos, subesse imperatori. aut: quod maxime horrent: non omnes oues Christi per mundum, sub Petro sunt, aut, omnes subditos esse oportet æqualiter spirituales, si omnes oues et subditi sunt Petro. ac per hoc distinctio ista temporalium & spiritualium, propter corrūit. Quid aliud mereatur, qui sacras literas, humanis traditionibus tractare & contaminare audeat, quam ut in hęc monstra confusionis & contradictionis ruat? Non ergo alij sunt subditi papę & imperatoris, nisi quantum donauit imperatoris constitutio & creatura. hoc uerbo petri et iure diuino omnes subdicimur gladio & potestati mundanę. sicut & Rho. xij. & Tit. iij. scribitur Omnis (inquit) anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non sine causa gladium portat, ministra dei est, tibi in honorem. Credo, qui omnis anima dixit, nec animam pontificis, nec suam ipsius exceperit. Sed perpendamus singula, ut uideamus, scripturę sacrę interpretationem Rhomanam hodiernam.

Si spiritualia temporalibus pręcellunt, quanto anima corpori ideoc

Festiuam interrogationem, & uera rē.

Tremendum dei uerbū nostris affectibus seruare cogitur, sed nō sine nō malo.

Si subditi papę, quia sunt spirituales, non sunt subditi imperatori, confessus, laicus qui spirituales nō sunt, nec subditos petro, nec oues esse Christi.

Præmium torquentis scripturam pro suo affectu.

IONIS.
m Petri, quam
us. ubi Petrus
seipsum expo
q. d. Ideo dixi
onibus subijci,
ant, quasi tan
eo, dare, facti
no modo Rho.
cui tributum,
Innocentius in
: ut uerba ex
perium accipere
ruo nos oportet
nocentij, & nis
a sunt.

præcellenti.
temporalibus
temporalia.

urter: & quod
ator apertres
o credi fas est;

& fugit nemis
tus. Petrus di
primarius &
ulo præcellit,
s super pōtiffis
s, lōge extra
qui nō mō res
are præcipit.
icitus decreta
a humana nō
hē vnā quidē
orculū Rho
ere.

M.
lit, etiam fas
ia in arbitrio
ntiā ipse spō
iuinū. Sica
ratorū, crea
defasticoū.
Vnde, si im

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Spiritualia non licet subditi temporalibus: omnis autem homo habet animā. i. spirituale, ergo nullus homo alteri subdatur, nec oues Christi Petro. cū Petrus sit homo sicut & illi.

Paulus dicit, omnis anima subdita sit, quæ vtiq; spiritualis est. An Christus erat spiritualis, quando cum Petro soluit cæsari dis drachmū. An pontifices exceptit, quando dixit, date, quæ cæsaris sunt, cæsari? At hoc syllogismo concludemus: quod magis spi

Prona ratio, sed in rituali fuerit, præcellat minus spirituale.

In verbo & sacramēto tra- Tum virgo sancta ancilla dominabitur impio pontifici, et pan-
endo, ponti- nosus mendicus imperatori. obsecro, quæ tandem hinc ludibria se-
fices excellūt quentur. Hoc sane verū, in verbo & sacramento tradendo (hec enim sunt spiritualia) pontifices sunt super omnes. Verum, in tem-
omnes. poralibus rebus, officijs, tributo, censu, vectigali, et omnibus one-
ribus temporalis rei publicæ prorsus pontifices & clerici sunt ma-
gistratibus subiecti iure diuino, nec exempti, nisi beneficio huius
humanae creaturæ.

Quid per spi- Quod si dixerit, Spiritualia non intelligo personas ipsas. nā vo-
ritualia intel- lumus omnes oues christi, nobis esse subiectas & spirituales: sed
ligat. res ipsas spirituales: vt per temporalia, res temporales. Respon-
deo, tuo laqueo te capio. Si imperatori tribuis temporalium omnium
potestatem, cur ergo tua temporalia subtrahis & non vis subdita?
Et quod maius est & inæstimabile monstrum, cur in imperia, reg-
na, dominia, tenes, aufers, confers, transfers? Cur his te misces?
Est hoc imperatori temporalia pmittere, & tibi spiritualia seruare?

Hic decretali Quid hic dicent omnes decretalifera, nisi, quod tā ex verbis quā
stæ suā igno- operibus suis cognoscuntur, ceu ex folijs & fructibus, se nescire,
rantiam pro- quid sit, vel temporale, vel spirituale: immo, amisso spiritualibus,
dunt, & stu- solū temporalia amare, vt præcellentiam, opulentiam, voluptatem,
dium tempo- Si enī iperator excellit in temporalibus, nō debet ea spiritualis pō-
ralium spiri- tifex vsurpare, sed subdita illi relinquere: tributum de eis pendere
tualium rerum imperatori & ducibus, ac rei publicæ temporalis per illa, seruire
cura omīssa, quoties fuerint requisiti.
proferunt.

Licet non simpliciter dictum fuerit, subditi estote: sed additum fuit propter deum.

O miserā & Quid hoc? an iterum consilium fiet ex præcepto? an non sim-
anxiam eua- pliciter persona loquentis attendēda est? an nō simpliciter subdis-
tionem, im- tos suos Petrus prouocauit ad humilitatem? Non simpliciter im-
mo deplora- perator præcellit in temporalibus? O miserum & anxium effus-
tam inscitā. gium: immo, deploranda inscitia, quæ nondum, quid propter deū
velit, accipit. Petri sensus planus est, vt statim se ipse exponit, Quia
(inquit) sic est voluntas dei. ideo scilicet propter deum subdi des-
bere. non, quia illi mereant magistratus, sed quia deus ita voluit.

At, decretator forte conatur hoc verbo, non necessariā esse sub-
iectionem eiusmodi docere: quasi Petrus indebitos obsecrarit, me-
riti videlicet humilitatis causa.

DECIMAERTERTIAE CONCLVSIONIS.

Melius esset & hodie, clerici r̄ timore gladij a peccādi libidine coerseri, iuxta p̄ceptum Petri & Pauli, q̄ sp̄nitate, tā tam fenestrā nequitiae ap̄sire.

gladij donauit ac permisit, sicut oli h̄eretici tempore Augustini p̄niebantur potestate gladij, & etiam nunc per ignem. Quod nullo modo liceret fieri, si ecclesiastica iurisdictio, esset iuris diuini: ea solis cet, qua exempti sunt clerici a gladij potestate. Et sicut hodie habet clericalis status, melius esset, sublati exemptionibus, rursus gladio subijci, iuxta p̄ceptum Petri & Pauli, omnes clericos: ve puniretur. tunc ecclesia melius haberet, timore gladij peccatis coercitis. nunc autem suis legibus impune aluntur in omne malum.

Potest autem potestas gladij clero, gratuito concedere suum rigorem. Verū, si id noller facere, non posset cogi, nec vllis pontificū decretis impediri. Non enī h̄nt potestatem gladij coercendi, quē deus dedit solus. Nec verum est, quod in manu papae sit subere gladij dī eximi, vel condi, libera est potestas gladij a deo collata. sicut & supra dixit: quod in temporalibus eam habeat imperator. vbi in omnibus dicere debuit, adeo non potuit omnino negare, gladij non esse in sua manu.

Potuisses autem p̄rogatiuam sacerdotij ex eo potius intelligere: quod dictū est, non a quolibet, sed a deo: non regi, sed sacerdoti, nō de regia stirpe, sed de sacerdotali prosapia descendenti: de sacerdotibus videlicet, qui erant in Anator, Ecce constitui te super gentes & regna vt euellas & dissipēs: ædificēs & plantes.

Quid hoc? an non est a deo dictum, quod Petrus & Paulus dixerunt, subditi estote? Non est sacerdotibus dictum, nō est omnibus dictum, quando Paulus dicit, omnis anima?

Pro imperatore faciunt duo p̄mi apostoli, Hieremias: vt videtur pro pon.

Quid? si imperator dicat. Ego duos ap̄stos primos pro me habeo: quibus plus credēdū est, quā Hieremias: eo quod illi, veritatē reuelatam noui testamenti: iste, more prophetico occultatā locutus est: ideo nihil probat cōtra me. Quid hic dicit? Sed adde si hec, verba sunt, Ergo Hieremias est summus pontifex, quandoquidē, hūc eius titulum soli Rhomani pontifices arrogant, quod constituti sunt super gentes & regna.

Non est alia in ecclesia p̄cellētia q̄ verbū ministerium.

Igitur, de propheta & opere prophetæ, locutus est deus: nihil de p̄cellētia sacerdotali. Non est alia p̄cellētia in ecclesia, quam verbi ministerium, quod bene saluum manet, si sacerdotes in omnibus temporalibus subiecti sint potestati gladij, sicut fuit in Christo, & apostolis, & primoribus Episcopis.

Verba Hieremias deniq; cur non euellit, dissipat, ædificat, plantat, si hoc ad se pertinet. non sunt t̄nere putat? Non sunt dignitatis & p̄cellētiae, sed laboris & officij verba, quæ hic ponunt. Et vbi fuit summus sacerdos in lege, si Hieremias hoc verbo sacerdos constituitur super gentes & regna, sup̄ quæ ille non erat cōstitutus. Vbi est & illud quoq; qd̄ pot̄ficē in spiritualibus dumtaxat p̄cellere dixit, partitus cum Cæsare imperiū: si sup̄ gētes & regna cōstitutus est, ad hūc sensū?

SIONIS.

ore Augustini per
em. Quod nullo
ris diuini: ea felicitas
t sicut hodie has
ionibus, rursus
omnes clericos: vt
dij peccatis coer
omne malum,
oncedere suum r
ec vllis pontifici
percendi, que des
ae sit subere glas
eo collata. sicut
t imperator. vbi
o negare, gladiu

otij ex eo poti
oet, sed a deo:
d de sacerdos
videlicet, qui
ntes & regna

trus & Paulus
um, no est om
nos pro me has
nod illi, veritate
occultata locu
adde si hec, ve
ando quide, huc
uod constitut

est deus: nihil
tia in ecclesia,
t, si sacerdotes
dij, sicut fuit in

si hoc ad se per
sed laboris &
sacerdos in le
per gentes &
lud quocq, qd
partitus cum
ad huc sensu

RESOLVTIO. FO. XXI.

Præterea nosse debueras, quod fecit deus duo lu
minaria magna in firmamento cœli, luminare maius,
vt præesset diei, & luminare minus, vt præesset nocti:
vtrunque magnum, sed alterum maius

Ad firmamentum igitur cœli, id est vniuersalis ecc
clasiæ, fecit deus duo luminaria magna, id est, instituit
duas dignitates, quæ sunt pontificalis autoritas, & rega
lis potestas. sed illa quæ præest diebus, id est, spiritualis
bus, maior est. Quæ vero carnalibus, minor. Et quan
ta est inter solem & lunam, tanta inter pontifices & reges
differencia cognoscitur.

A quo cognoscitur? a glosa hoc textu dignissima, quæ dicit, pa
pam quadragies septies esse maiorem Rege. adeo certi sibi sunt,
de mensura vtriusq; magnitudinis, & solis & pōtificis, nisi, quod
hic magna quæstio oritur, quomodo in veteri lege, Reges erant su
per pontifices. nisi tunc non fuisse ecclesiam, id est, firmamentum
cœli, credendum sit, quando vna ecclesia dei est, ab origine mundi
ad finem vsq;. Sed esto, ecclesiam christianam intelligat.

Quid dicit? quis certiores nos faciet, sol nouum an veterem sa
cerdotem significet? Siquidem allegoria dubia est, & nihil pro
bat. Immo, qua ratione compefcitur imperator, si suam potestate
dicat intelligi per solem maius lumen: vt cui subiecta per Petri ver
bum sit omnis anima, quantumlibet spiritualis?

QVID? quod hac ratione sequitur, Iulium, Augustum, & ali
os gentiles imperatores fuisse in ecclesia, quia fuerunt minus lumē
ecclesiæ, ad deo factum. Et quod festiuus est, Iulius & Augustus
erant minus lumen, antequā fieret firmamentum, id est, ecclesia,
immo, antequā Christus nasceretur, caput & autor huius firmamē
ti. sed & vniuersalis ecclesia, diu fuit sine isto maiori luminari, &
etiamnum est in Græcia & India.

Illi forte adhuc in tenebris sunt, licet in firmamento cœli sint.
DOLENDVM sane, istis ludicris & nugis, & yba dei in res
(vt putant) tam serias stabilendas deformare, facessant larux.
figura nihil probat.

Deinde, allegoria horum verborum est hæc. SOL est Chrs.
LVNA, ecclesia. COELI, Apostoli. STELLAE, sancti Pos
testas imperatoris nihil pertinet ad ecclesiam; non magis, q̄ que
cumq; mundi.

Nobis autem commissæ sunt Christi, in b. Petro dis
cente domino pasce oues meas, non distingues inter has
oues et alias, vt alienum a suo ouili demonstraret, qui Pe

E

Papa, qua
dragesies sep
ties maior re
ge.

In veteri le
ge reges erāt
super ponti.

Quid? si im
parator præ
tē suā maius
lumen inter
pretetur.

Festiuu elu
sio.

Dolendum
est istis ludis
cris & nugis
res serias sta
biliri.

DECI MAETERTIAE CONCLVSIONIS,
trum & successores ipsius, magistrōs non recognosce-
ret & pastores.

Quis hanc
glosam acci-
piet?

Si per aliū
licet pascere,
qd vetat &
oues per aliū
audire?

Si pascere
ad solus pon-
pertinet, cur
& ipsi non
eunt pastum

Turcas &
Boemus?

Pascere qui-
dā interpretā-
dñari, & in
otio nō tantū
oues tōdere.

sed etiā deglu-
bere. ad qd
eximij quidā
opilonēs, ni-
misi cōniūēt.

Satis est
quencunq; sa-
cerdotē, siue
Petrum, siue
Paulū recog-
noscere pasto-
rem, qui poti-
us pascat quā
tōdeat et ma-
ctet.

Primū tract-
andum.

Primo tract-
andum.

Rho, ecclesia,

Hoc sane necessariū erat addere, quo ambitio aperte ostenderetur. Quis autē hanc glosam accipiet? quo neruo firmabitur? quā dicit: nō distinguens inter has & alias. Cui⁹ oues Paul⁹ pascēbat & alij Apostoli⁹ suas? Cur nō poti⁹ dicendū, quod nō distin- xerit inter Petrū & alios pastores: cū impossibilē fuerit, ab vno Petro pasci omnes. Sin, per aliū potest pascere, quid refert & oues posse per aliū audire? vbi tunc erūt, tā pastor, quā oues? Siccine verbū dei licet ludere? Cur autē qui hoc verbū pascē, ad se solos pertinere putant, nō erūt in Turcas? immo, cur nō in Boemos sal- tē? Verū, quid hoc laboro? Cur nō pauit hic Paschalis hunc de- cretalistam & suā curiam, vt verba Christi recte intelligeret, pro- anxiā cibo, & nō tā misere contaminaret? An in Turchia & Boe- mia nō sunt anxiā pascendae? An solū pastas sibi credit cōmissas? Cur ergo Petrus nō contentus pastis a Christo ouibus, ipse per to- tū mundū, pascendas ac docendas quæsiuit? Cur in quā, pascere sibi vsurpant, & tamen nō faciūt? nisi quod cupiūt nos scire, qd intelligant per verbū pascere, quoties illi ad se oues pertinere fac- rant, scilicet dominari, in otio tondere oues, meraq; tyrānide in ec- clesia præualere? Error itaq; est, alienū esse ab ouili Christi, qui Petri & successores ipsius nō recognoscit pastores & Magistrōs.

PRIMUM quod ipsi, nec pascūt, nec regūt. Alioquin, iā om- nes christiani essent alieni a Christo, quod nullus eorū videat, etiā si quā maxime velit, pastores et magistrōs Rho, pontifices, videt autē eos, & recognoscunt dominantes & pompantes. & tamen hac recognitione, non magis sunt de ouili Christi: sed pene eijciantur per vim, tam efficacia sunt eorum scandala.

DEINDE, quia satis est, PAVLVM, immo, quemuis sa- cerdotē recognoscere pastorē & magistrū, vbi vbi fuerit. Hic enī pascit & regit. illi vero, pastas solum tondent & mactant.

Sed satis hæc, ne videar studio reprehendī hæc moliri. cū aliud non quærā, quā vt illis os obstruam, qui nobis scripturarū intelle- ctum liberrimū a Christo datum, captiuare audent in sensum & verbū hominū pontificū, volentes, de verbis dei iudicare secun- dum verbum hominū. cum contra, verba hominū iudicanda sine secundum verbum dei, quod iudicat omnia.

AD TERTIVM, AD RATIONES,

Vbi illud primū tractandū, quod decreta quibus primatus ec- clesie rhomane probari a me dicitur, dixi intra quadringentos an- nos nata, & contra hoc esse, historias mille & centum annorum.

PRIMO, sciebam hæc offensura, et manifestime omnium falsa videri omnibus. Certum est enim, esse decretis rho, pontificū, ante te mille annos certatum pro hoc primatu.

Ego autē hoc spectauī, qd rho, ecclesia nunq; fuit, nec est, nec erit

vnquā lu-
nec enim
rū episc-
bāt histo-
stī regnū
instituitur

DEINDE

Nā Grego-
sent, & a-
das trad-
ris studiū

no ecclē-
cis. Nūc
mus. nec
nisi qd pl-

fionalitū,
patuū, fa-
tiones ip-
& infini-

eiusmodi
sita, & e-
nes Rho-
totū eorū

quē velu-
cepit, &
officia, st-

quadrin-
clesia. Ne-
qua viua-

cialis, isto
faciendi,
ratur, qu-

& dñari-
quādo g-
rentes in-
mus. Qu-

tum iura-
gamus. I-
aut hodi-

quod po-
venerab-
ecclesia p-

DEN-
euangel-
uissimo,
eretur i-

IONIS,
recognosce

erte ostenderes
firmabitur: quoniam
Paulus pascebat
quod non distinxerit,
ab uno Petro referret
& oues intelligeret,
pasce, ad se solos
in Boemos salubralis
hunc de archidia & Boes
redit commissas
bus, ipse per totam
in qua, pascebat
nos scire, quod
s pertinere faceret
tyrante in ecclesia
Christi, qui & Magistros,
quoque, tam omnium
orum videat, etiam
pontifices, videtur
tes. & tamen
ed pene eijcium
o, quemuis saepe
fuerit. Hic enim
actant.

oliri. cum aliud
oturaru intellere
t in sensum &
iudicare secun
iudicanda sine

NES,

primatus ecclesie
ringentos annorum.
omnium falsa
pontificu, an
nec est, nec est

RESOLVTIO. FO. XXII.

vnquam super omnes totius orbis ecclesias, licet super plurimas sit, nec enim fuit vnquam super Graciae, Aethiopiae, Asiae ecclesias, nec eorum episcopos confirmauit, sicut modo nostros confirmat, ut satis probatur historia. Deinde sunt sine dubio christiani in oriente, cum Christi regnum sit orbis terrarum, iuxta psalmum. et tamen Episcopi eorum non instituuntur, non confirmantur in Rhoma, nec est necessarium.

DEINDE, ab hoc tempore ceperunt multiplicari leges & iura. Nam Gregorius IX. Bonifacius octauus, Clemens quintus, nisi confirmas sent, & alias recisas, alias additas epistolas, scholis legendas ac docendas tradidissent, sine dubio, tota maria glossarum, & infelicissimum iuris studium non essent. Delituisse autem tam decreta quam decretales magno ecclesiae lucro, et euangelij comodo, intra arcas Rhomani pontificis. Nunc autem quae sit facies ecclesiae vigore istarum legum, plus satis videmus. nec hoc satis, in dies augetur eiusmodi libri, et tamen nihil faciunt, nisi quod plures animabus laqueos ponunt, inde dispensationum, confessionum, indulgentiarum, exemptionum turpissimam nudam. Inde Episcoporum patrum, sacerdotiorum, officiorum, palliorum, annatarum rapinae, & venditiones impudentissimae. inde censurae minae, fulmina, vis, fraus, dolus, & infinita monstra, quorum nullum, aut saltem rarum esset, si epistolae eiusmodi, sicut oportuit, intra annales & regestras mansissent sepositae, & euangelio in publico locum reliquissent. Proinde traditiones Rhomae, nunquam ita sensit mundus, ut in annis istis quadringentis, ideo totum eorum pondus & omnem vim Gregorius IX. tribuendum existimo, pro qua velut natae sunt & ortae. Ab hoc enim usus eorum robur accepit, & inualuit, ut legibus istis & traditionibus ita sint omnium officia, statuta ecclesiae, ordines, in vnum cahos confusa, intra istos quadringentos annos, ut Babylone ipsa confusior sit hodierna ecclesia. Nemo in suo ordine incedit, quilibet ex vrbe legem emit, qua viuat. ille exemptus, iste priuilegiatus, iste familiaris, iste officialis, iste nescio quo titulo, omnes libertatem quilibet essendi, faciendi, audendi habent, per has Rhomae leges. Nec Rhomae aliud curatur, quam ut haec ecclesiae summa calamitate roboretur potestas & dominatio sua in omni indiuiduo sua sola. Et hunc ecclesiae occasum, si quando geminus, si dolemus, si quaerulamur, heretici sumus, irreuerentes in Rhomae, ecclesiam sumus, scandalosi, seditiosi, proceres sumus. Quia videlicet querulari non possumus, nisi Rhomae, pontificis, tum iura, tum potestatem: immo tantas iniurias populi dei, simul, angamus. Nam hic fons est, aut seruandae, aut perdendae ecclesiae. Cum autem hodie omnia sint in vrbe, inquinatissima & corruptissima, & agentibus ipsissimis adulatoribus, de ipsis nihil liceat vel mutare, nisi quod portenta ista laudet, iustificet, glorificet, Quid mirum, si sub venerabili Rhomae, ecclesiae nomine, tot mala innudauerint in omnem ecclesiam pleno ipse, & praecipiti, cui nemo resistere possit, gurgite.

DENIQUE, eo deuenit legum Rhomanarum studium, & euangelij neglectus, ut necesse habuerint, statuere in concilio nouissimo, Animam hominis esse immortalem, Quid putas hoc decretum indicat.

nec vnquam fuit,
nec est, nec
erit supra omnes
ecclesias.

Qui pro, aliis
as recisas, aliis
as additas
epistolas con
sarcinarunt.

Quae facies
es sit ecclesiae
plus satis videtur.

Vide quae, quod
inde monstrata.

Omnia in vnum
cahos confusa.

Quilibet ex vrbe
sibi legem emit.

Leges ad dominationem
faciunt,

Nota praeter
posterum dam
nandi more.

In vrbe omnia
corruptissima
sima.

Statutum in concilio
ci, aniam esse
immortalem

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

decreta
pōti
summis
artibus
fidei
æquā
ta vel
plata
ecclesie
statum
perdunt.

Decre', pōti,
summis artibus
fidei æquā
ta vel plata,
ecclesie statum
perdunt.

Causa cur in
cōclu. cccc. an
nos exp̄serit

Eccius nō tā
impudēs, vt
publice menz
tiatur.

Sophistarū
genus Protea
refert.

Scripturę au-
toritas est a
Martino.

D. Hierony.

Paulus &
Timotheus
serui Christi.

Aliud exm̄.

ITAQVE, vnusquisq; in sensu suo abundet, mihi decretorum
autores sunt, Grego. ix. Bonifacius. viij. Clemens quintus, & Ex
trauagantium pontifices. Quod his agentibus, in publicum sparsa
sa, & præcepta sunt, & omnia stabilita. Quæ si instar epistolarū
Gregorij, Augustini, Hieronymi, Bernhadi, et aliorū, vti Biblio
thecis, vel arcis, pro cuiusq; arbitrio consulenda, citra vllum præ
ceptum, relicta fuissent, fœlicior esset ecclesia. Nunc vero, quando
summis articulis fidei æquatur, ab adulatoribus autem & præse
runtur, fructum illarum habemus, ordinis ecclesiastici confusione,
Conscientiarum horrendas carnificinas, euangelij ignorantiam,
scelerum impunitissimam licentiam, adulatorum Rhomanensium,
odiosissimam tyrannidem. donec id meruerint, vt sub vasto cœlo,
non sit nomen odiosius, & graueolentius, nomine Rho, Curia.

EX his credo intelligi, me non fuisse tam crassæ ignorantia, vt
nescire lōge añ. cccc. annos decreta Rho, pontificis nata. Alios
quin, quomodo certos. cccc. annos, & nō pl⁹ aut min⁹ potuissem
recitare? quomodo iudicare, quod essent frigidissima? quō histo
rias allegare? quomodo textū scripturæ contrariū asserere? nisi
diligentissime oia peruidissem & contulissem? Ex his indicijs
volui nasuto lectori satisfactū, vt me non sine cā, sic posuisse cog
nosceret, nec ignorantia, sed de industria sic locutū fuisse. Simul, vt
insidiosæ & adulatoriæ propositioni Eccij, per oia par reserere in,

Qui cū astruxisset, ante tempora Syluestri Rho, ecclesiā fuisse
alijs superiorē, & ego persuasissimū haberē. Eccium non esse tam
impudentem, vt publice mentiretur: nec tam ignarum historiæ,
vt hæc vera crederet, insidias suspicatus sum, vt qui morem sophis
starum & lubricitates istorum Proteorum probe callerem. Qui si
volent, falsum facient verum, et verum mutent in falsum, cum ins
terim in alijs, eum loquendi rigorē exigant, vt nec verba dei tuta
coram eis sint. Proinde, volui animosiores, ac ante diē triumphas
bundum reddere, sicut ipse me formidabundum nissus est facere.

CVM ergo mihi satis esse potuerit, quod scripturæ sanctæ au
toritas mecum est, qua probatur primatus ecclesiasticus, iure dis
uino nullus esse, tamen ne solus & solas scripturas iactare videat
iam & aliorum sententias audiamus cum rationibus.

PRIMVS est d. Hierony, in epistola ad Enagrium, sic scribēs.
Legimus in Isa. Fatuus fatua loquit. audio quendā in tantam eru
pisse vecordiam, vt diacones presbyteris anteferat Nā cū Apo
stolus perspicue doceat, eosdam eē presbyteros quos Episcopos,
quid pattatur menfarum & viduarum minister, vt super eos tu
midus se afferat, ad quorum præces corpus & sanguis Christi cō
ficitur? Quaris autoritatem? Audi testimonium, Paulus & Ti
motheus serui Ihesu Christi, omnibus sanctis, qui sunt Philippis
cum Episcopis & diaconibus.

VIS & aliud exemplum? In Actibus Apostolorum, ad vnus
ecclesie sacerdotes, ita Paulus loquitur. Attendite vobis & vnus
uerso gregi, in quo spiritus sanctus posuit episcopos, et regatis eod

desiam d
in vna ec
niū, in q
PRO
& consti
ne crimin
tione lux
sicut dei
quæ data
byterij.
sunt, præ
quæ reu
spicite nō
græce sig
men Epi
rorū? C
mū ama
Presbyte
te. Et ali
diligio.
neretur, i
hens, ecc
eo euang
byteri sen
bant, qu
peratorē
& archid
Epūs, q
bis eccle
niæ. nam
baræ nat
tis. Si aū
copus, fu
Rhegij, s
sacerdoti
miorem,
cessores
NIHI
hoc cont
manifest
non cred
cit irrefra
negat R
se cōpre
titulū su
mi, max
comprel

SIONIS.

hi decretorum
quintus, & Ex
publicum spar
star epistolarū
orū, vñ Biblio
tra vllum præ
vero, quando
rem & præse
tici confusione,
ignorantiam,
Rhomansenū,
ub vasto celo,
Rho, Curia.
ignorantia, vt
s nata. Alios
nīn? potuissim
na? quō histo
ū asserere? nisi
Ex his indicijs
ic potuisse cog
uisse. Simul, vt
par referre in
, ecclesia fuisse
m non esse tam
um historiaꝝ,
morem sophis
allerem. Qui si
alsum, cum ins
verba dei tuta
diē triumphas
us est facere.
ræ sanctæ aut
ticus, iure dis
actare videat.
us.
um, sic scribes.
in tantam cru
Nā cū Apot
os Episcopos,
t super eos tus
uis Christi. o
Paulus & Ti
unt Philippis
rum, ad vnus
vobis & vnus
s, et regatis ecc

RESOLVTIO. FO. XXIII.

desiam dei, quam acquiuit sanguine. Ac ne quos contentiose in vna ecclesia plures fuisse ep̄s contendat, audiat aliud testimoniu, in q̄ manifestissime approbat, eūdem eē episcopū atq; presbyter.

PROPTER hoc reliquit te Cretæ, vt quæ deerant, corrigeres, & constitueres Ep̄os per ciuitates, sicut tibi mandauī, si quis est sine crimine, vnus vxoris vir, filios habens fideles, non in accusatione luxuriæ, aut nō subditos, oportet enī Ep̄m sine crimine esse, sicut dei dispensatorem. Et ad Timo, Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per prophetiā, & per impositionē manū presbyterij. Sed & Petrus in ep̄sa prima, presbyteros qui in vobis sunt, precor ego cōpresbyter & testis passionū Christi, & futuræ quæ reuelanda est gloriæ particeps, regite gregem Christi, & inspicite nō ex necessitate, sed voluntarie iuxta deū. quod quidem græce significantius dicitur, EPISKOPOVNTES, vnde et nomen Episcopi tractū est. Parua tibi vident tantorū testimonia virorū? Clangat tuba euangelica filius tonitruī, quē Iesus plurimū amauit, qui de pectore saluatoris, doctrinæ fluentia potauit, Presbyter electæ dominæ & filij? eius, quos ego diligo in veritate. Et alia epistola, Presbyter Gaio charissimo quē ego in veritate diligo. QVOD autē postea vnus electus est, qui cæteris preponeretur, in remediū schismatis factum est, ne vnusquisq; ad se trahens, ecclesiam Christi rumperet. Nam & Alexandria a Marco euangelista, vsq; ad Esdras & Dionysium Episcopos, presbyteri semper ex se vnū elegabant, et in excelso gradu collocabant, quem Episcopū nominabant. Quo modo si exercit? sibi imperatorē faciat. Diaconi autē eligant de se quē industriū nouerint, & archidiaconū nūcupent. Quid enī facit, excepta ordinatione Ep̄us, quod presbyter non facit? NEC altera Rhomanæ vr̄bis ecclesia, altera totius orbis æstimanda est. Et Gallia et Britannia. nam & Africa & Persis & oriens & India, & omnes Barbaræ nationes vnū Christū adorāt, vnā obseruant regulam veritatis. Si autē autoritas querit, Orbis maior est vrbe, vicinq; Episcopus, fuerit, siue Rhomæ, siue Engubij, siue Constantinopoli, siue Rhegijs, siue Alexandria, siue Thanis, eiusdē meriti est, & eiusdem sacerdotij. potentia diuinarum, & hūilitas paupertatis, vel sublimiorem, vel inferiorem facit. cæterum omnes Apostolorum successores sunt. Hæc d. Hieronymus.

NIL de mutatione temporū loquor nihil de iure positiuo. hoc contendo. Si vnus Episcopus iure diuino cæteris præfertur, manifeste hic Hieronymus hæresim docet, nō solum ipse (nam ei non crederem) Sed Petrus, Paulus, Ioannes, Lucas, quos inducit irrefragabiles auctores. Quis q̄so his resistet? Cur adulator negat Rho, pontificē cæteris esse coepiscopum, cū primus Petrus se cōpresbyterū appellet? Si successores sūt Petri, quid erubescit titulū sui predecessoris? Si nomen superbissimo, sanctissimo, summi, maximi pontificis hæreditant ex recentibus? Cur non nomē cōpresbyteri & coepiscopi a primo? Obsecro, an Petrus, Pau

E iij

Idē ep̄us qui presbyter.

Oportet ep̄iscopū sine crimine esse.

Petrus symonistes, cōsacerdos.

Ioannes presbyter.

Cur vnus cæteris præfectus.

Ep̄us elect?

Non est alia vr̄bis, alia or̄bis ecclesia.

Potentia vel humilitas sacerdotē sublimiorē vel inferiorē facit.

Nūquid adulator vel cæcus, vera nescit, Quæ sunt tam sanctis verba probata viris.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Luthe, hæreticū faciētes, saltēb. Hieronymo, & alijs sanctis viris: q̄s auto. habet: parcant. qui oēs sacerdotes iure diuino æquales, quib⁹ uero, vel amplis uel tenuibus inæquales asserunt.

Frigidissimis decretis primat⁹ asseritur, feruentissimis dei uerbis negatur.

Idem presbyter, q̄ et ep̄s. Ruffine ad huc inuides, Hierony?

Presbyter ætatis, ep̄us officij nomen est.

Ep̄i magis cōsuetudine, q̄ dispensatōis diuine ueritate presbyter⁹ sunt maiores autore Hier. quod longe uerissimū est

Sententiā,

Paulus, Ioannes, Lucas & oēs apli ignorauerūt, qd uerbū Christi sibi uoluerit. Tu es Petrus, & tibi dabo clauēs, & pasce oues meas: qd nō exinde Petro primatū diuinat⁹ datū obseruauerunt Si me oīno hereticū clamant, qui oīa quæ uolunt, tribuo Rho, potiffici, solū, ne autoritate scripturæ, id est, mendaciter facere cogar, parcant sancto Hieronymo, tantis autoribus munīto, p̄clamat ille lōge impudentius, Ep̄os, potentia diuitiarū. & humilitate paupertatis inuicē eē, uel sublimiores, uel inferiores. Ego p̄sensu fidei, se ditiosū, bissepties cōburūt hæreticæ prauitatis prauissimū inquisitores? Sinant me cū Hieronymo interim sapere. Sinant cū Paulo, Petro, Ioāne, Luca sentire. Si hoc nō est satis, Age cōburāt sua decreta primū. Nā hæc ep̄stola recitat in decretis. dis. xcij. c. legis m⁹, legit, audit, docet, approbat hæc ab vniuersis in ecclesia rhot mana. Cur ego vnus phibeor dicere & sentire, quod ipsimet oēs dicūt, sentiūt, iubētq; sentire? Hieronim⁹ nō mō Ep̄os æquat in se. sed & presbyteros Ep̄is p̄parat, alterū etatē, alterū officij nomē eē, p̄nūciās. Ego lōge reuerētius locutos, nihil peto, nisi, ut cōtra hæc ueritatē, nō cogar scripturas & uerbū dei illudere. Sit rho, potiffex, quicquid uoluerint, Mō autoritate scripturæ, id nō astruāt, sed & scripturas corū sensui aptari patiar, Mō, ne hunc esse germanū & solū sensū contendant. Sat ergo est, qd frigidissimis decretis primatus asseritur, qui feruentissimis dei uerbis negatur. Sed audiamus iterum eundem, in cōmentario super ep̄istolam ad Titū.

D. Hierony. in commenta, ep̄isto, ad Titum.

Idem est ergo presbyter qui ep̄scopus, & anteq̄ diaboli instinctu, studia in religjōe fierēt, & diceret in populis, Ego sum Pauli, ego Apollo, ego autē Cephe, cōmuni presbyterorū p̄silio eccl̄iæ gubernabāt. postquā uero vnusquisq; eos quos baptisarat, suos esse putabat, nō Christi, in toto orbe decretū est, ut vnus de presbyteris electus superponeret, ad quē oīs eccl̄iæ cura pertineret, et schismatū semina tollerent. putat aliquis, nō scripturarū, sed nostram esse sententiā. Ep̄m & presbyterū vnū eē, & aliud ætatis, et aliud esse nomē officij, relegat apli ad Philippēses uerba, & cætera quæ supra i ep̄stola ad Enagriū induxit, Et i fine. Sicut ergo presbyteri sciūt se ex eccl̄iæ cōsuetudine, ei qui sibi præpositus fuerit, eē subiectos, Ita Ep̄i nouerint se mag⁹ cōsuetudine, quā dispensatōis diuine ueritate, p̄sbyteris eē maiores, & in cōi debere eccl̄iā regere

VIDE ergo, an propositio mea male uel bene dixerit, esse contra scripturarū textū, rho, eccl̄iā esse alijs superiore, cū etiā sit contra ipsa decreta. Nā & hæc b. Hiero. uerba recitant dis. xc. c. oli. atq; si non tibi approbarent, tamen quia solidis pugnant diuine scripturæ armis, etiā si totus mundus & angelus de cœlo contraxerint, nihil dixerint. Atq; ita satis puto et p̄batā nostram propositiōne, & dissoluta omnia argumenta, quæ uel singi contraria possunt, STAT sententiā non dispensationis diuine ueritate, sed eccl̄iæ cōsuetudine Ep̄iscopos esse maiores presbyteris.

ADDO
liber lo
Ep̄us i
vero, col
creta cō
scandalos
sublimio
vn⁹ Ep̄u
quæ nos
patet ita
& eccl̄iæ
mat⁹ rho
sedus est
seruire de
deo, trad
pendeat
ritate diu
Huc &
rismo dic
aut tyran
git. Qñ h
arbitriū p
alterū iud
Hic glori
alios cog
omnes de
toritatē.
nū a se al
eo sentit,

IDEM
Felicem
testate no
Ep̄os, dic
deū metu
legi sacer
uel eliger
sum uide
sente, sub
dicio ac t
minus di
& impos
stolā eius
riat illic.
est instr
assisteris

IONIS.

d verbū Chriſti
& paſce oues
obſeruauerunt
tribuo Rho, pō
r facere cogar,
to, pſclamat iſt
umilitate pauſ
go pſenſu fides
ē, blaſphemū.
auiffimi inquit
inant cū Pauſ
ge cōburāt ſua
iſ. xciiij. c. legis
in eccleſia rhoſ
od ipſimet oēs
pōs æquat inſ
æ officij nomē
, niſi, vt cōtra
ere. Sit rho, pō
id nō aſtruāt,
unc eſſe germa
limis decretis
atur. Sed auſ
lam ad Titū.
um.
diaboli inſtin
go ſum Pauli,
ſilio eccleſiæ gur
ſarar, ſuos eſſe
s de preſbyter
tineret, et ſchif
, ſed noſtram
tatis, et aliud
& cætera quæ
ergo preſbyter
s fuerit, eē ſub
penſatōis diſ
eccleſiā regere
erit, eſſe conſ
cū etiā ſit con
iſ. xcvi. c. oli
gnant diuine
cælo contra
noſtram proſ
ngi contraria
e veritate, ſed
teris.

RESOLVTIO. FO. XXIII.

ADDO tertiu decretū eadē diſ. xcvi. c. Epus. Episcopus in quo
libet loco sedens, stare presbyterū nō patiat. Et iterū alio. c. epus.
Epus i ecclesia in pſenſu preſbyteroꝝ ſublimior ſedeat, intra domū
vero, collegam preſbyteroꝝ ſe eſſe cognoſcat. Hæc ibidē eſſe de
creta cōclij Carthagineſi. quarti dicunt. Quæ certe hæretica ſūt,
ſcandalofa & ſeditioſa (vt vocant) ſi Epī iure diuino preſbyter
ſublimiores ſunt, quos eē collegas epōꝝ ſtatuunt; multo magis, ſi
vn⁹ Epus cæteris ſublimior eſt. Deleant ergo primū ſua decreta,
quæ nos cogit diſcere, vt quid damnāt i nobis, qd ipī nos docēt.
patet itaq; re ipſa æquales Epōs inter ſe et preſbyteros, ſolo vſu,
& eccleſiæ cauſa, aliū alij præferēdū. Ex quo vltorius ſequit. Si pri
mat⁹ rho, pontificis vergere incipiat in eccleſiæ detrimentū, oīno tol
ſedus eſt de eccleſiā. quia hūana iura & conſuetudines, pro eccleſiā
ſeruare debēt, nō cōtra eccleſiam militare. Quod, ſi nō fiat, iā coram
deo, traditio hoīm irrita facit mandata dei. Quare vide, quā tenui
pendeat ſilo, Rhomanorū adulatorū tyrannis: quæ ſeiſſam auto
ritate diuina conata ſtabilire, ſeiſſam penitus ea ratione ſubuertit.

Huc & Cyprianū voco, quē & b. Aug. allegat li. ij. c. ij. de bap
tiſmo dicentē. Neq; enī quiſquā nrm, Epm ſe eſſe epōꝝ cōſtituit,
aut tyrannico terrore ad obſequendū neceſſitate collegas ſuos adi
git. Qñ habet omīs Epus pro licentia libertatis & poteſtatis ſuæ
arbitriū propriū, tanq; ab alio iudicari nō poſſit, quō nec ipſe pōt
alterū iudicare, ſed expectemus vniuerſū iudiciū dñi nri Ieſu Chri
Hic glorioſus martyr, palam conſiteſ tyrannidē eſſe, ab vno epō
alios cogi ad obediētā. At hanc tyrannidē, velut iuſticiam, pene
omnes decretaliū ſyllabæ, & ſtatuunt et ſeruant tanquā diuinā au
toritate. Deinde mirū eſt, quod b. Augu. non redarguit Cyprianū
nū a ſe allegatū, ſi ſenſit eū contra ius diuinū loqui, ſed potius cū
eo ſentit, omnes ſcilicet eſſe Episcopos æquales.

SED VIDEAMVS ET ALIA.

IDEM Cyprianus lib. epistolarū primo, epistola quarta, ad
Felicem preſbyterū, probaturus diuinis testimonijs, quod in po
teſtate non Episcoporū, ſed plebis maxime ſit eligere aut recuſare
Epōs, dicit, Propter qd plebs obſequens dominicis præceptis, et
deū metuēs a peccatore præpoſito ſeparare ſe debet, nec ſe ad ſacri
legi ſacerdotis ſacrificia miſcere. qñ maxime habeat poteſtatem,
vel eligendi dignos ſacerdotes, vel indignos recuſandi. Qd & ip
ſum videm⁹ de diuina autoritate deſcēdere, vt ſacerdos plebe præ
ſente, ſub oīm oculis deligatur, & dignus atq; idoneus, publico iu
dicio ac testimonio cōprobetur, ſicut in nūeris Moſi præcepit do
minus dicens, Prehende Aaron fratrem tuū & Eleazarū filiū ei⁹,
& impone eos in mōtem corā omni Synagoga, & exue Aaron
ſtolā eius, & indue Eleazarū filiū eius, & Aaron appoſitus mo
riat illic. Corā omni Synagoga iubet deus conſtitui ſacerdotē, id
eſt inſtruit & oſtendit ordinationes ſacerdotales, nō niſi ſub ppi
aſſiſtētis cōſcientia fieri oportere, vt plebe præſente, vel detegant

Vide ſanctiſ
ſima decreta.

Epī & preſ
byteri reue
ra ſūt æqua
les, ſolo vſu
& eccleſiæ cau
ſa, alij alijs ſu
periores.

Si primat⁹
rho, pō, ptra
eccleſiā milit
tarit, oīno tol
lendus eſt.

Ruffine, vt
de cę tibi nō
cōueniat etiā
cū Cypriano

Epī æquales

Plebs obſe
quens domi
nicis præcep
tis & deū tis
mens, a pec
catore præpo
ſito ſeparare
ſe debet, quā
do ipſa maxi
me habeat po
teſtate, vel el
gendi dignos
ſacerdotes, v
indignos re
ſciendi.

Corā omni
ſynagoga, de
us iubet ſacer

dotē cōstitui.

Obserua ritū
diligendī Epī

Epūs rite eligē
apud eos.
q̄b̄ p̄fēcit.

Suffragio po
puli, & iudic
cio prop̄ quo
ritū episcopoz
episcopus eli
gebatur.

Qui rho, pō
ti, iure diuino
omnibus p̄fē
ferunt, impij
sunt ī multo
ritū seclorū san
ctos & mar
tyres.

Cura totius
ecclīe et prin
cipat⁹ Petro
cōmittitur, et
tñ vlls epus
nō vocatur.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

malorum crimina, vel malorū merita p̄dicentur. & sit ordina
tio iusta & legitima, quæ omnīū suffragio & iudicio fuerit exani
mata, quod pōstea secundū diuina magisteria obseruatur in Acti
bus Apostolorū, Quando de ordinando in locū Iudæ Episcopo,
Petrus ad plebem loquitur, Surrexit, inquit, Petrus in medio disc
centiū, fuit autē turba in vno. Ne hoc in Episcoporū tantū & sa
cerdotū, sed in diaconaz ordinatiōe obseruasse Apostol⁹ animad
uertimus, de quo & ipso in Actibus apostolorū scriptū est, Et cō
uocauerunt: inquit: illi duodecim, totā plebem discipulorū, et dix
erunt eis. Quod vtiq; iccirco, tam diligenter & caute conuocata
plebe tota gerebatur, ne quis ad altaris ministerium, vel ad sacers
dotalem locum indignus obreperet.

PROPTER quod diligenter de diuina traditione, & aposto
lica obseruatiōe seruandū est & tenendū, quod apud nos quoq;
& fere prouintias vnīuersas teneatur, vt ad ordinationes rite cele
brandas ad eam plebem, cui p̄positus ordinat, Episcopi eiusdē
prouintia propinqui quicq; conueniant, & Episcopus deligatur
plebe presente, quæ singulorū vtiā plenissime nouit. Q̄ et apud
vos factū videmus, in Sabini nostri collegæ ordinatiōe, vt de vni
uersæ fraternitatē suffragio, et de Episcopoz, qui p̄sentia cōues
nerant, qui de eo ad vos literas fecerant, iudicio, episcopatus ei de
ferretur, & manus ei in locum Basildis imponeretur.

HVNC ritū & per mltas alias ep̄las idē Cyprianus cōmemo
rat, semper suffragiū possi, & iudiciū propinquorū Ep̄orū ita alle
gans, vt hanc ex deo ordinationem esse cum fiducia pronunciet.

QVI rit⁹, quid sit ad eū q̄ hodie ex vrbe petiē, in quo non mō
exclusus est populus, sed nec sacerdotū electio fati est, alijs relin
quo. Nec referre est necesse, quanto felicius hodie is ritus diuinus
seruaretur, p̄ferrim. tot sacerdotibus malis regnantibus, & ins
uito p̄p̄o ip̄positis. Nam videmus per Rho, curiā, per gratias suas
expectatiuas, passim ī mundū etiā intrudi sacerdotes, trāseāt hęc
Hoc quæror, q̄d hunc ritū sacratissimū & vetustū, iuricq; diuino
per oīa conformē, hi nostri hareticū & damnatū haberi volunt,
p̄r ritu suo recentiore, cū certū oībus sit S. Nicolai, S. Martinū,
S. Augustinū, S. Ambrosiū, omnesq; p̄scos patres, eo mō fuisse
ordinatos. Sit itaq; ritus hodiernus, qualis esse pōt, modo Rho,
ponti, non iure diuino id posse putemus, ne tot seculorum sanctos
& martyres, contra ius diuinum egisse, damnemus.

GREGORIVS prim⁹ li. iij, registro ep̄isā xxxij, licet p̄ autorita
tes illas, pasce oues meas, & tu es Petr⁹ &c. Petro ap̄torū princ
pi totius ecclīe curā a dño cōmissam dicat, tamen in hac cura nul
lū ep̄m ei successorē patiē. Sed nec Petrū ap̄m v̄sem appellari dī
cit, scribens ita Mauritio Augusto de Ioanne Constantinopolita
no. cura toti⁹ ecclīe et principat⁹ Petro cōmittit, & tñ vniuersalis
ap̄tus nō vocat. Et vir sanctissim⁹ consacerdos meus, vocari vlls
Ep̄us conat. Exclamare cōpellor, o tpa, o mores. Et ista, Si nomē
illud ī ecclīa sibi q̄scq; arripit, vniuersa ergo ecclīa (q̄d absit) a statu

tr. & sic ordinat
 dicio fuerit exant
 ruatur in Actis
 Iudæ Episcopo,
 us in medio dis
 orū tantū & sa
 postol⁹ animad
 scriptū est. Et cō
 cipulorū, et dix
 caute conuocata
 um, vel ad sacer

tionē, & aposto
 apud nos quoc
 rationes rite celes
 Episcopi eiusdē
 copus deligatur
 uit. Qd' et apud
 nationē, vt de vni
 presentia cōues
 piscopatus ei de
 retur.

rianus cōmemo
 Epōrū ita alle
 cia pronunciet.
 in quo non mō
 s est, alijs relin
 is ritus diuini
 antibus, & in
 per gratias suas
 tes, trāseāt hac
 ū, iuricq; diuino
 haberi volunt,
 ū. S. Martinū,
 es, eo mō fuisse
 t, modo Rho,
 alorum sanctos
 is.

licet p autorita
 o apōrū princ
 in hac cura nuls
 em appellari dī
 stantinopolita
 tū vniuersalis
 us, vocari vlls
 t infra, Si nomē
 d abūt) a statu

RESOLVTIO. FO. XXV.

rio curruir, quando is qui appellatur vniuersalis, cadit. Sed abs
 sit a cordibus christianorum nomen istud blasphemix, in quo om
 niū sacerdotū honor adimitor, dum ab vno sibi demēter arrogat

Ecce habes, quod blasphemix nomen sit, vniuersalis Episcop⁹
 Quid putas de nomine Summi, maximi, sanctissimi, dixisset?

Sequitur, certo pro beati Petri apostolorum principis honore,
 per venerandam Chalcedonensem synodū, rhomano pontifici
 oblatū est, sed nullius eorū vnquā hoc singularitatis vocabulum
 assumpsit, nec vti consensit. ne, dum priuatū aliquid daretur vni,
 honore debito priuarentur sacerdotes vniuersi.

Perspicuū est hunc Grego, qui se cunctorū sacerdotū seruū po
 tius quā dominū vocat, & seruū seruorū dei, non credidisse, solū
 rho, pontificē Petri successorē esse, vt qui abhorreat princeps sa
 cerdotū & Episcoporū dici, cum illum principem apōrū dicat.

Idem in sequenti ep̄la ad Cōstantiā, eūdē Ioannē Lucifero cōs
 parat, d. quia illum videlicet imitat, qui spretis sociali gaudio an
 gelorū legionibus, ad culmen conatus est singularitatis erūpere.

Idem ep̄stola, xxxvi. ad Eulogiū Alexandrinum & Anastasiū
 Antiochenū Episcopos, Sicut nouit veneranda sanctitas vestra,
 per sanctam Calcedonensem Synodū, pontifici sedis ap̄licæ (cui
 deo disponente deseruio) hoc vniuersitatis nomē oblatū est. Sed
 nullus vnquā prædecessorū meorū, hoc tam prophano vocabulo
 vti consensit, quia videlicet, si vnus patriarcha vniuersalis dicitur
 patriarcharū nomen cæteris derogatur. Sed absit hoc a christiana
 mente, id sibi velle quempiam arripere, vnde fratrū suorū hono
 rem imminuere ex quantulacūq; parte videatur. Sed nonne, si
 ius diuinum est primatus papæ, tam ipsi pontifices rho, hæretici
 fuerunt. quā concilium: illi, quod ius diuinū nō assumpserūt, sed
 conculcauerunt. Hoc, quod obtulit, quæ non erant sui iuris offerre

Et infra de eodē, Vniuersa tentat sibi adscribere, & oīa mēbra
 quæ soli vni capiti coherent (videlicet Christo) per elationē pō
 patici sermonis, eiusdem Christi sibi studet subiugare. Obsecro,
 quid mereret, qui hodie sic loqueretur? hic Grego. rho, pontifex
 persequit tanquā prophanū, quod nrī statuūt, quasi sit ius diuinū

Et ep̄la xxxviiij. ad ipsūmet Ioannē Ep̄m prædicta iterans, &
 copiosius explicans d. Certe Paulus ap̄tus cū audiret quosdam
 dicere, Ego sum Pauli, ego Apollo, ego vero Cephe, hanc dilas
 cerationē corpis dominici, per quā membra eius alijs se capitibus
 quodamō sociabant, vehementissime perhorrescens exclamauit
 & dixit. Nūqd Paul⁹ pro vobis crucifixus est? aut in Pauli noīe
 baptisati estis? Si ergo ille membra dñici corpis certis extra Chri
 stū, quasi capitibus, & ipsis qdē ap̄tis subijci pticulariter euitauit

Tu, quid Christo vniuersalis sanctæ ecclesiæ capiti in extremi
 iudicij es diciturus examine, qui cuncta ei⁹ membra tibi met conas
 ris, vniuersalis appellatione, supponere? At, nonne & hoc sum⁹
 mo imperu faciunt & conantur, o Gregorij, tui successores?

Et infra, certe Petrus ap̄tus primū membrū sanctæ & vniuers

Vlls Ep̄us
 nomen blas
 phemix,

Hæc oīa, p̄ce
 dentia & ius
 quentia cum
 alijs s. patrū
 dictis, decre
 tis, & concis
 lijs, adulator
 res isti Rho,
 pont, expugs
 nent, deinde
 Lutherū ca
 piant.

Heus Ruffi
 ne, q̄s tibi vi
 det. Greg?
 Non est ergo
 iuris diuini
 p̄mat⁹ Rho,
 pon.

Audi, vide,
 Gregorius,
 rho, pō, per
 sequitur tāq;
 pphanū, qd
 hodie, iure di
 uino statuere
 conantur.

Ruffine, ad
 huc nō respic
 scis, adhuc in
 uidiō cecut?

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

Petrus est primū membrum vltis ecclesie. salis ecclesie est, Paulus, Andreas, Ioannes, qd aliud quā singulārū sunt plebiū capita, & tamē sub vno capite oēs sunt membra ecclesie Sed hæc satis. Audiamus iam ipsum caput oim, Quid sup hui⁹ Monarchiæ statu diffinierit. Nam hic prescius futuroꝝ. questionē hanc primus omnū, & dedita opa dissoluit, & tot adhuc seculis super ea certat, quasi verba Christi fumus sint, & inanis fabula.

Christi verus bis idē pbat, Sed Ruffino nec christus satisfacit. Dicit itaq; Luca. xxij, Facta est autē cōtentio, quis eorum vī ptatē hnt super eos, dixit autē eis, Reges gentium dñant eorū, & qui ē vestrū, fiat sicut minor. Et q; p̄cessor ē, sicut ministrator (Et ex emplū suū subiungit) Nā q̄s maior ē, qui recūbit, an qui mīstrat?

Reges gētiū suis dominēt Pōtiffices nō sic, sed Christī exēplo suis inseruiant, licet Ruffino rū sex aliud contra deum instillet. Nōne q; recūbit? Ego autē in medio vestrū sum, sicut q; ministrat. Vides, qd Christ⁹ aperte p̄nūciat esse reges gētiū, nō pōtiffices, qui volūt eē maiores. Et ptatē illā mundanā (id est sine verbo & dilectiōe) pror⁹ dānat. Verū, ego credo, qnq; de ecclesiam necesse fui semper a gentib⁹ opprimi, vt Ezech. iij. d. In medio gētiū positi eā. Et ps. cix. Dñare in medio inimicorū tuorū. Ideo qn desūt gētes aliæ, vt scriptura impleat, in ecclesia Reges gētiles fieri oportuisse, & ptatē dñante sup ecclesiam tyrānifare, diligēdi & docēdi officio, ad alios trāsato. Itē Marci. x. Vbi filij Zebedei ad ptatē aspirarūt, vt vn⁹ ad dexterā & aliud ad sinistrā sederet, acceperūt sane respōsum dignū, scilicet, vt calicē biberet, nec tñ certi vbi sessuri eēt. Hāc ambitiois infirmitatē, qd mirū est in pōtifficib⁹ quoq; Rho, fuisse quātūlibet sanctis, etiā martyribus, qn in aplis eam Christ⁹ ptulit? Deniq; cū illi duo apli hac arrogātia cæteris ins dignationē cōmouissent, & iterum oriretur cōtētio de maioritate.

Excusat ambitionis infirmitatē in pōtifficū, exēplo ap̄torum, nō tamē probat Iesus cōuocās eos, dixit eis. Scitis, qā ij. q; vident gētib⁹ princīpari, dñant eis, & principes eorū hnt ptatē eorū, Nō autē ita est in vobis, sed quicq; voluerit fieri maior, erit vester minister. Et quis cunq; voluerit in vobis primus eē, erit oim seruus (iterū exēplū sui addit) Nā & fili⁹ hois nō venit, vt ministrare ei, sed vt ministraret, & animā suā daret redēptionē p̄ multis. Quis autē nō videat, qd hoc ministeriū nec pōtiffices, eorū adulatorēs nec q̄rūt, sed ptatē solam? Quia Christum ministratorem arduum est imitari.

Dispeream Ruffine, nisi tibi hic oculi doleant, aures tinniant, & cur ex inuidiæ consciētia tremiscat. Itē eiusdē. ix. Et venerūt Capernaū, qui cū domi essent interrogabat eos, Quid in via tractabatis? At illi tacebant. Siq; de in via inē se disputauerāt, q̄s eorū maior esset. Et res idēs vocauit duodecim, & ait illis. Si quis vult prim⁹ esse, erit oim nouissim⁹, et oim minister. Et accipiens puerū, statuit eū in medio eorū, quē cū cōplexus eēt, ait illis, Quisq; vnū receperit in noīe meo, me recipit.

Volens esse primus, erit omnium nouissimus. Eadē Lucas. ix. Intrauit autē cogitatio in eos, q̄s eorū maior eēt. **Qui minor est inter vos oēs hic maior est.** At Iesus, videns cogitatōes cordis illorū, apprehēdit puerū, et statuit illū secus se, & ait illis Quicūq; susceperit puerū istū in nomine meo, me recipit. Et quicunq; me receperit, recipit eū, qui me misit. Nam qui minor est inter vos oēs, hic maior est. Itē Matth. xvij. in illa hora accesserūt ad Iesum discipuli dicētes, Quis putas maior est in regno cælorum? Et aduocans Iesus paruulū, statuit

ONIS.

quā singulariū
membra ecclie
Quid sup hui⁹
oz. queſtionē
adhuc ſeculis
manis fabula.
quis eorum vi
e eorū, & qui
Sed qui maior
ſtrator (Et ex
qui miſtrat⁹
t q̄ miniſtrat.
nō pōtiffices,
ſine verbo &
eccliam neceſſe
medio gēſū po
Ideo q̄n deſūt
tiles fieri opor
li & docēdi of
dei ad p̄tātē al
t, acceperūt ſa
p̄teri vbi ſeſſus.
tifficib⁹ quocq̄
i in ap̄lis eam
ntia cæteris inſ
de maioritate.
gētib⁹ princī
ō aut ita eſt iſt
niſter. Et quiſ
Citerū exēplū
i, ſed vt miniſ
uis aut nō viſ
es nec q̄rūt, ſed
um eſt imitari.
eſſent interros
t. Si q̄d in via
vocaūt duode
iſſim⁹, et oim
orū, que cū cō
neo, me recipit.
orū maior eēt
it puerū, et ſta
ū iſtū in nomi
eū, qui me mi
es. Itē March
es, Quis putas
ruulū, ſtauit

RESOLVTIO. FO XXVI.

in medio eorum, & dixit. Quicumq; humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum.

VNDC vide. quantis verbis, quot exemplis, quanta diligentia Christus preuenit & prohibuit ambitionē illam, quā tanto tumore factant decreta & decretales. ac ita repetit & inculcat ac si hoc sit pacere populū Christi, quod est potestatem iactare & ambire. Nō ergo potestas, sed seruit⁹ imponitur Episcopis. Quis autem non libens patietur eos seruire, si vellent.

VNDE meo iudicio, sicut ap̄li vsq; ad finē vite Ch̄ri, cōtēderūt. nec tot exēplis & verbis Ch̄ri, ab hūana ista affectiōe tēperarūt. & tñ nullū pmisit obtinere primatū, donec oēs dispersi eū relinq; re horrentib⁹ rēt. Ita in ecclia tot tñ ſeculis cōtēdit de primatu prohibito, nec aucturitatē Ch̄risti interim tot vocib⁹ resistēs, nec vlli obtinere pmittēs, donec forte et ipsi, adueniēte Antich̄ro, dispergant, et Ch̄rim negēt

Nā ap̄li p̄mū, hęc pulchre seruabāt, q̄n Iacobū minorē ep̄m Hierosolymis cōstituerūt: et Petr⁹, Iacob⁹ ac Ioānes a se, suos p̄mat⁹ reiecerūt. Post illos autē mox tā Christi quā ap̄lorū exēplo neglecto, sine fine cōtendūt, nō p̄ vbo, q̄ plus doceant, sed q̄ latius mandare, ligare, et lucrari queant. sic enī et nos infirmitates pōtifficū, nō sine multis scandalis ferre cogimur p̄pter Ch̄m. Si enī iuris diuini erat primatus Petri, impijssime fecit vna cū Ioanne & Iacobo, qd̄ minorē Iacobū sibi Ep̄m p̄ulerūt in ecclia Hierosolymitana, cui⁹ oēs erāt mēbra. vnde et Paul⁹ Gal. ij. Iacobū p̄fert Petro, in cēsendis colūnis ecclie. Nūc ex historijs et ratiōib⁹.

PRIMA, est ipsa Actū ap̄lorū, vbi Petr⁹ æqualis scribitur ceteris ap̄lis, deniq; sui sermonis. c. xv. cōfirmationē a Iacobo accepit. Deinde, nullū ap̄lorum ipse ordinauit, nec vllus sub ipso fuit. Quō ergo successor Petri, oim ap̄lorū successores sub se habere potest? Quid q̄so ad hęc dici ab vllō pōt? Itē Matthiā nec ipse, nec oēs simul aucti sunt in ap̄lim ordinare, sed ex deo postularūt tm̄, qd̄ est euidētissimū argumentū, nullū ap̄lorū alteri fuisse prælatū, sed a solo deo, quemlibet cæteris æqualiter vocatū & institutum.

SECUNDA, Gala. ij. Antiochiæ Petrus a Paulo reprehensus debet. in quo patet, rho, pōtifficē subesse cuiuslibet melius sentienti. Nec ideo verū esse, aut bonū, q̄a ipse sic dicit aut facit, sed rationē reddere, tenet imo nō semp pōt reddere, sed cū Petro aliquñ errat.

TERTIA, ecclesiastica histo. li. v. Victor prim⁹ rho, pō, Asię Ep̄os voluit excommunicare: redargutus autē est non a Paulo, sed ab Hyreco Lugdunē, & coarctat⁹ etiā a cæteris oibus, monitus & iussus pacē habere, & eccliam nō cōturbare, quib⁹ sicut decuit, cessit, Itē ibidē, Anicet⁹ quocq; cessit Polycarpo Smyrneo ep̄o, nec eū cogere potuit, in sua decreta. Itē hist. tripar. li. iij. Iulij p̄m⁹ cōmat⁹ phibere, ne citra suā autoritatē cōciliū cogerēt orientales ep̄i, inaniter egit, quia nisi illi hoc curarūt, et accuratissime ei rescripsert.

QUARTA, Rhomanū pontifficē esse oibus superiorē hūano decreto sancitū est, nepe Constantini quarti Græcorū imperatoris, vt scribit Placina in Bñdico. ij. nec sic tñ obseruat⁹ Ep̄is alijs.

Nō dñatio, sed ministratio imponitur Ep̄is, etiam si Ruffin⁹ cū decretis et decretalib⁹ gbuldā, frigo, re horrentib⁹ potestātē iacet ac sculcet. Ap̄li Iacobū minorē ep̄m Hierosol. cōstituerunt.

Probat idē historijs & ratiōib⁹, p̄ma. Heus tu Ruffine, vt hęc te habēt.

Secunda

Tertia

Quarta

DECIMAE TERTIAE CONCLVSIONIS,

Quinta

QUINTA, Nunquid Cyprianū & Aug, aliosq; Affricae epis-
scopos cōfirmavit papa, qui tñ de latina ecclesia erant? Nunquid
eorū concilia impedivit? aut concilfabula fuerunt, qui sine rho,
ponti, autoritate gesta sunt, vt in eorum libris clare habetur?

Sexta

Sexta, qñ Alexandrinū, Antiochenū, Hierosolymitanū, & alios
os Aegypti, Arabiae, Syriae, Asiae, totiusq; orientis Episcopos in-
stituit? Hi omnes ergo haeretici fuerunt? absit.

Septima

Septima, nec hodie sub rho, pōtifice sunt, qui in Perside, India,
Shitia, totaq; oriente sunt. An putas nullos ibi esse christianos? et
est in vestitū regnū Christi in Rhomā coactū cuius sunt omnes fines terra, p̄s
& palatiorū ij. & xxi? An nō sūt Ep̄i, q̄a nō induūt vestes, nō habet palatia
magnificētia, eq̄s, aliaq; pōpas rhomanas? Sufficit qd̄ x̄bū dei docēt, qd̄ dili-
gūt ac pascūt. quia sic, nec ap̄los cōfiteberis Ep̄os fuisse, si faciem
runt episcopi & pon, quo a laruis facierū remotiores, & eo minus Ep̄i, quo propiores.

Octava

Octava, scribit Hiero, de illust. viris, quod Achac⁹ Ep̄us Cae-
sariē. discipulus Eusebij Pamphili, Imperante Constantio, Libe-
ritum papam deposuerit, & Felicē constituerit. Item Iohannē
Chrysostrōmū, non rho, pōtifex, sed Theophil⁹ Alexandrinus et
Epiphanius Cypri Episcopi, vt in tripart, deposuerunt. Idē Ep̄i
phanius Cypri minor Episcopus Iohanne Hierosolymitano Ep̄i
scopo, eundē excōmunicauit, et penituit cōmunicasse cū illo, vt d.
Hierony, scribit cōtra eundē. Et si historias cōsyderes, quomodo
nunc imperatores papā, nunc cōtra, papā imperatores, Itē papa
Episcopos & episcopi papā mutarint: statuerint deposuerint: ces-
das te Illiada quādā videre. nec mirū: quia Christum non audes
runt ambitiones prohibentē: ideo toties collidūtur & turbantur.

Nona

Nona: Quid ad hoc dicemus? ȳa ne est illa sententia: quā tota
Si Ep̄i sūt ecclesia: oia etiā decreta: oēs doctores tenent: esse videlicet ep̄os
ap̄orum suc̄ ap̄orū successores: vt dif. xxi. in nouo. Si est falsa: quid factatur
cessores, cur tāta autoritate? Si vera: Quō sol⁹ rho: pontifex est successor vni⁹
vnus rho, p. apostoli petri: & ceteri oēs rho: pontificis sunt subditi? Cur non
successor est & alij ap̄i habēt successores? nū fuerūt ceteri ap̄i successores vni
vni⁹ ap̄os us petri? cur ceteris ap̄is aufertur sua gloria, & tribuitur soli pe-
tri Petri, ceteris tro? Cur nō quilibet Ep̄i hñt, qd̄ ap̄i eorū habuēst, cū Rho, habe-
ri omnes ob̄ ar, quod petrus suos predecessor. habuit? Muta ergo verbum, &
noxij rho, pō dic, quod Episcopi sunt apostolorum successores, sed vnus ep̄us
tifici, & non Rho, est vnus ap̄i successor. Ista ratio fateor, nisi ego sum insensa
aliorū ap̄o tior trūco, cogit. & oim obstruit os, Esse Ep̄s oēs equales, et sicut
rū quoq; alij rho, pōtifex a nemine ordinat, Ita quilibet p̄ solā electionē, sicut
sunt successo: ip̄e ordinari debet, iure diuino. Stat enī firma sentētia, Nullū ap̄o-
res? rū a petro missū ee, sed oēs eadē a Christo dño, aequalia accepisse
in suas sortes. ergo eorū ep̄i successores, aequalia habent cum rho,
pōtifex, excepta prerogatiua honoris seu dignitat, sicut Paul⁹ ad
Corinthios clare scribit. Quid enī minus feci a magnis Apostolis?

Decima

Decima, Responde. Si rho, pōtifex p̄cepto dei est vicarius ge-
neralis in tota ecclesia, sequitur inuitabiliter peccare eos, imo esse

haereticos
tē vsq; ad
Obsecro
pompa su
rho, eccle

Vnde
alia, nisi
si haberet
& oēs pr
de Hieru
sua noui
aūt velu
fit. Et bre
Nec est v
re matrē
Vnde li.

significan
hunc mo
ta, reuerē
qui regul
trē oim e
tra pōti.
niteret rh
quintū ei
discipula

Duod
statuit ar
Rho, ver
urbanarū
omniū fe
hiam Rh
re diuino
Atq; hae
gidissim

Si ergo
me ipsa
sum duob

Decim
omnes ep̄
si forte in
dissentia
teris firm
satis est,
debeo in
tata hum

Decim
tano, nō

RESOLVTIO. FO. XXVII.

hæreticos, qui nō sub eo fuerūt. At tunc ecclia tota primitiua, saluē vsq; ad. cccc. annos cū tot martyribus et sanctis, hæretici erunt. Obsecro, quid pdest tantā blasphemā in ecclia p fumidā p̄tātē pompa statuere? deniq; etiā sanctus Petrus erit hæretic⁹, qui an rho, eccliam cū aplis fuit Hierosolymis Vincit me hæc rō iuicta

Vndecima, Si vlla ecclia est prima, & mater omnīū, non est alia, nisi Hierosolymitana, vt dixi supra. Quid enim faceret Rho, si haberet hæc pro se, quæ habet illa? Nēpe. quod Isa. & Miche, & oēs propheta pronunciarint, de Zion exiturā legē euāgelij, & de Hierusalē verbū dñi. Item quod dñs ibi dedit gloriā i domo sua nouissīma, vt Haggeus dicit. Quod Christus ibi p̄t̄ifex, apli aut̄ velut p̄sbyteri, quod Christus ibi oblatus, sp̄ritū sanctū misit. Et breuiter, hinc in omnē terrā exiuit verbū dei, hinc oēs ecclē. Nec est vllius tam impudens frons, qui possit negare hanc esse vere matrē eccliarū omniū, fontē, radicē, ac matrīcē, etiā rho, ecclē, Vnde li. ix. tripart. c. xiiij. Ep̄i concilio Constantinop. cōgregati. significant Damaso ep̄o rhomano inter cætera quæ ordinarant in hunc modū. In matre cunctarū eccliarū Hierosolymis constituta, reuerendissimū et deo amabilē Cyrillum Ep̄m eē significam⁹, qui regulariter olim a prouincialibus ordinat⁹ & c. Hic claret matrē oīm eccliarū tūc habitā Hierosolymitanā, & cōciliū fuisse citra p̄t̄i. rho, autoritatē habitū, quod esset hæreticū, si iure diuino niteret rho, ep̄i ptās. Si ergo hæc nō habet primatū, immo vix quintū ei dederunt, quanto minus Rhomana habet, quæ est eius discipula? Dicat aduersus hæc aliquid qui potest.

Duodecima, conciliū Nicenum, vt scribitur li. x. c. vi. hist. eccle. statuit arti. vi. in hunc modū. Et apud Alexandriam, vel in vrbe Rho, vetusta consuetudo seruetur, vt vel ille Aegypti, vel hic sub urbanarū eccliarū sollicitudinē gerat. Responde, hoc conciliū omniū fere facerrimū est. Et ecce, nō modo nō primatū & monarchiam Rhomano dat pontifici, sed ex vetusta consuetudine, non iure diuino, tribuit sollicitudinē Italicarū & suburbanarū eccliarū. Atq; hæc in propositione mea tetigi, quando dixi, quod contra firgidissima decreta, staret decretū huius concilij.

Si ergo sum hæreticus, Age, tollant primum hoc concilium, cui me ipsa quoq; decreta, tanq; euangelio cogunt obedire. Non possum duobus dominis seruire contrarijs.

Decima tertia, idē Nicenū conciliū, statuit nō a rho, episcopo, omnes ep̄os ordinari, sed a prouincialibus episcopis dicēs. Et vt, si forte in ordinando episcopo, duo vel tres, pro aliqua cōtentionē dissentiat, reliquorū autoritas, & precipue Metropolitanī cū cæteris firmior habeatur. Obsecro, quid amplius facere debeo? Nō satis est, quod rho, pontifici omnia quæ sibi arrogat, libens cedo: debeo insuper probare, quod hæc decreta sunt contempta & irritata humano vnus Episcopi arbitrio?

Decima quarta, idem Nicenū conciliū, Episcopo Hierosolymitano, nō rhomano tribuit honoris primatū, dicens ibidem. Et vt

F iij

Si rho, p̄q. oīm primus iure diuino, tota primitiua ecclia cū tot sanctis marty, fuit hæretica, qd̄ ip̄tū est cogitare Reuera m̄ oīm eccliarū est ecclia Hierosolymitana, non rhomana.

Ruffine, an hæc videntī n̄ dolent oculi. Duodecima. Nicenū conciliū oīm sacratissimum tribuit rho, p̄o, suburbanarū eccliarū sollicitudinē.

Deciatertia. Nicenū conciliū statuit ep̄os ordinandos a prouincialibus Ep̄is.

Decia quarta Honoris p̄o

SIONIS, Affricæ ep̄i ant? Nunquid t, qui sine rho, e habetur? mianū, & alijs Ep̄iscopos in

Perfide, India, christianos? et fines terræ. ps̄o habet palatia i docēt, qd̄ dilu fuisse, si faciem meliores Ep̄i, quo propiores. ac? Ep̄us Cæs̄ constantio, Libe Item Iohannē alexandrinus et runt. Idē Ep̄i olymitano Ep̄i tē cū illo, vt d. es, quomodo ores, Itē papa p̄pulerint: cret̄m non audies & turbantur. entia: quā tota videlicet ep̄os quid iactatur successor vni? titi? Cur non successores vni tribuitur soli pe cū Rho, habe o verbum, & sed vnus ep̄us go sum insensa quales, et sicut electionē, sicut ia, Nullū ap̄o alia accepisse dent cum rho, sicut Paul⁹ ad is Apostolis? est vicarius ge eos, imo elic

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS.

gatiua antiq
tus tradita e
Epo Hiero,
no romano
An nondū
etiam Ruffi
ne, tuum liuo
re agnoscis ?

Epo Hierosolymorum antiquitus tradita honoris prerogatiua seruetur, manente nihilominus, & Metropolitanis ipsius prouinciae dignitate. Doce me lector, quid faciendū sit, quando non satis est, me hodierno tempore confiteri, rho, pontificem esse primū, nisi si mentiar quoq; & negem alium antiquitus fuisse primū, & tanti concilij auctoritati resistam. Deniq; in concilio Niceno primo loco sedisse scribitur Eustachius, Antiochenae ecclesiae Epus, nō Rho, nec legatus Rho, Episcopi lib. ij. tripart. c. v. quod esset intollerabile hodierno iuri Rho, Epī, nec tamen ideo haereticus fuit, aut Nicenū concilium contra ius diuinum egit.

Decia quinta

DECIMA QVINTA, si Rho, ecclesia est prima, propter primum apostolum Petrum, eadem necessitate confitebimur, & Cōpostellanā ecclesiam esse secundam, propter apostolū sanctum Iacobum, et Ephesinam tertiam, propter apostolū tertium Ioannem, & sic per ordinē apostolorū. At iste ordo nunquid seruetur? quo iure ergo solus Petrus primā facit ecclesiam, nisi humano? Cur ergo Constantinopolitana, quae nullum habet Apostolū, praefertur secundo loco Compostellanā? Cur Alexandrina quae & ipsa nullum habet apostolū, praefertur Ephesinā? Cur Antiochena sine apostolo praefertur Edissenā, quae apostolum Thomam habet? Cur Hierosolymitana, his omnibus quinto loco postponitur, quae Christum, Petrum, Iacobū, Ioannem, Item Iacobum columnas (vt Paulus Gala. ij. scribit) habuit, & vniuersos discipulos? vis des quā sit nulla ratio? quā Christus studiose huius primatus ambitionem praueuerit, & causas eiusdem penitus confuderit.

Quo iure
Petrus facit pri
mā ecclesiam,
nisi iure hūan
o?

Decia sexta.
Quinetiam,
cur alij Apō
curā pasceda
rum ouium soli
Petro nō per
miserunt, sed
iussu Christi iue
runt in orbē
vniuersum?

Decia septima.
Si papa est
super oēs iur
re diuino, nes
mo pot eum
confessum ab
soluere.

Quidam
Christum in
triumphantē
ecclesiam reij

DECIMASEXTA, si ad solos Petri successores pertinet verbū Christi, Tu es Petrus, & pasce oues, pari sequela concludetur, Solius Ioannis successores esse filios Mariae in cruce commendatos, solos plus caeteris dilectos, quia hunc solum in cruce allocutus matri commendauit, ergo ab Ephesinis Episcopis accipiunt caeteri, vt sint filiae ecclesiae & Mariae.

Ire soli successores Iacobi & Ioannis essent filij Tonitru, & soli successores Iacobi minoris, eēnt fratres domini. Et omnino, omnium, ad quos Christus semel locutus est, successores, haberent eadem iure diuino. Quo, quid vanius dici potest?

DECIMASEPTIMA, Si papa esset iure diuino super omnes fideles ecclesiae, nullus posset eum absoluere, nec contententia audire. Quia quicquid iuris diuini est, immutabile est, nec vlla ratione potest se alteri submittere, & potestatem super se pati, sine iniuria diuini iniuria. Non enim potest inferior fieri villo pacto, nisi hominum arbitrio. ius diuinum stat fixum in eo quod est.

IN FINE dico, Me nescire, an Christiana fides pati possit, in terris aliud caput ecclesiae vniuersalis statui, praeter Christū, sunt, qui Christum in ecclesiam triumphantem reijciunt, vt Rho, potius militantis ecclesiae caput constituent, contra expressum euangelium Matthaei vltimo. Ecce ego vobiscum sum, vsq; ad consumationem saeculi. Et illud Act. ix. Saule Saule, quid me persequeris? Ideo

enim reg
sed cred
nat in im
deo & p
put erig
te, cur e
An viu
nus pos
capita

O
Episc
pote
muni
ter cō
pus e
tia, q

VISIONIS.

oris prerogativa
ni ipsius prouiso
quando non satis
em esse primū, nis
Je primū, & tanti
iceno primo loco
Epūs, nō Rho, nec
esset intolerabile
s fuit, aut Nicenū

rima, propter pri
fitebimur, & Cō
stolū sanctum la
tertiū Ioannem,
d seruatur? quo
humano? Cur et
ostolū, preferur
a quæ & ipsa nul
Anthiochena sine
homam habet?
postponitur, que
abum columnas
s discipulos? vis
us primatus am
confuderit.
cessores pertinet
sequela conclude
n cruce commen
n in cruce alloca
scopis accipiunt

Tonitruū, & so
Et omnino, om
res, haberent ca
uino super om
nec confitentem
est. nec vlla ras
er se pati, sine iu
o pacto, nisi ho
d est.
s pati possit, in
r Christū, sunt,
vt Rho, pōtū,
sum euangelii
consumationē
sequeris? Ideo

RESOLVTIO. FO. XXVIII.

enim regnum fidei ecclesia vocatur, quod rex noster non videtur, ciunt, vt mill
sed creditur, sicut. i. Cor. xv. dicit. Oportet illū regnare, donec pos tanti aliud ca
nat inimicos suos scabellum pedum suorum. Et tunc tradet regnū put constitus
deo & patri. At hi, regnū reꝝ presentū faciunt, dum visibile cas ant cōtra euā
put erigunt. Nam & mortuo pontifice, Ecclesia non est sine capis gelium.
te, cur ergo viuo pōtifice, Christus non pro capite solus habetur?
An viuo pontifici cedit & mortuo succedit, velut quidam altera
nus pontifex? Si autem & viuo pontifice Caput est, vt quid duo
capita in ecclesia statuimus?

CONCLVDO.

¶ Omnis sacerdos in articulo mortis & necessitatis est *Totius opeꝝ
Episcopus, est Papa, habens plenissimam plenitudinem
potestatis super confitentem, vt tenet sententiam com
munis totius ecclesie, & ex b. Cypriani epistolis euiden
ter cōuincitur. Ergo nec Papa est Episcopis, nec Episco
pus est superior presbyteris, iure diuino, tenet consequē
tia, quia ius diuinū est imutabile, tā in vita quā in morte.*
ris summa.

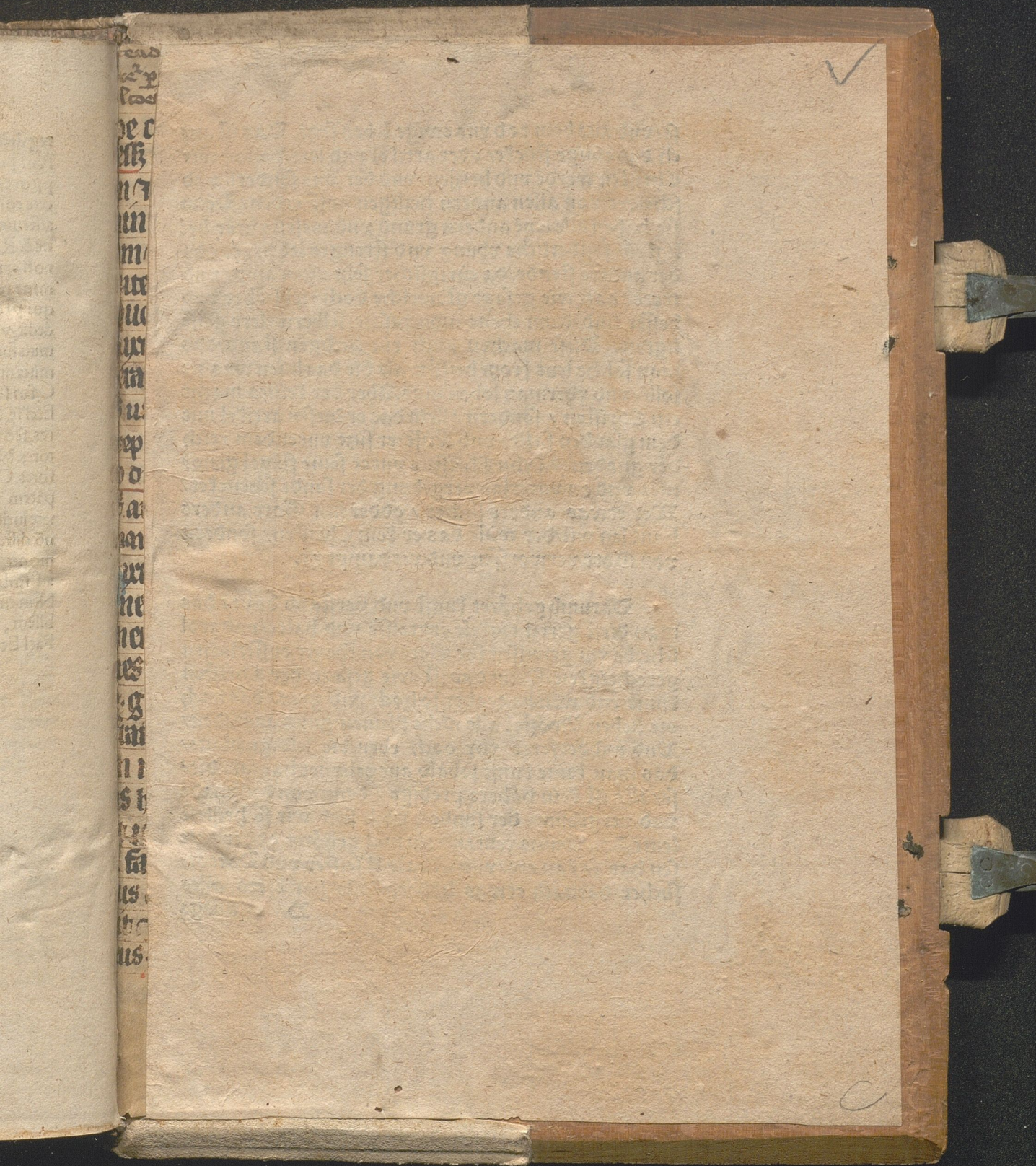
FINIS.

Si quid requiris amplius, alibi inuenies.

**Et in terra pax
hominibus bo
ne voluntatis.**

¶ Lipsiæ ex Aedibus Valentini Schumani
Anno domini Millesimo quin
gentesimo vigesimo.

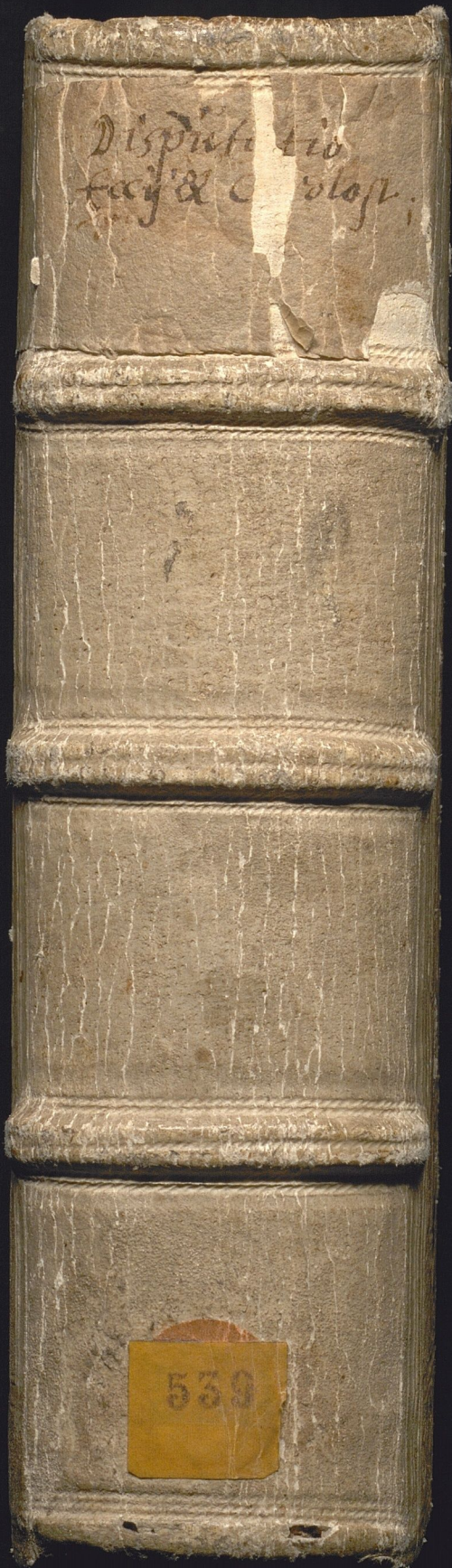

ed
p
p
e c
th
n 7
m
m
ate
uo
w
m
u
p
o
a
m
w
ne
ne
es
g
m
n
s
f
us
us

✓

c

Disputatio
facij & C. vlogst.

533

